

## **Ministru kabineta prioritārie rīcības virzieni tautsaimniecības attīstībai**

ES un globālie ekonomiskie un sociālie procesi aktualizē arī izaicinājumus Latvijas atvērtās ekonomikas izaugsmei un konkurētspējai. Turpinās zemo izmaksu produktu un segmentu dominance un lielais ēnu ekonomikas īpatsvars (23,6 % no IKP), valsts budžeta telpa jebkādām atbalsta un modernizācijas iniciatīvām ir ļoti ierobežota, publisko pakalpojumu kvalitāte joprojām ir zema. Neizbēgams ir tālāks darbaspēka izmaksu pieaugums vidējā termiņā un ES fondu finansējuma apjoma krass samazinājums 2022. gadā.

Straujākai tautsaimniecības izaugsmei (sabalansēts IKP pieaugums 5 % robežās katru gadu no 2018. gada) ir nepieciešams veikt tautsaimniecības strukturālo transformāciju, aktivizēt uzņēmējdarbības attīstību un paaugstināt produktu konkurētspēju. Balstoties tikai uz brīvā tirgus spēkiem un stimuliem, to panākt būs neiespējami. Ir nepieciešama efektīva struktūrpolitika un saskaņota atbildīgo institūciju darbība, vienojoties par prioritātēm, kuru īstenošanai katra iesaistītā ministrija izpilda savus uzdevumus. Tādēļ valdības rīcības plānā tiek īpaši akcentēti rīcības virzieni, kuru izpildei visvairāk nepieciešama horizontāla vairāku resoru iesaiste izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Katrā no rīcības virzieniem tiek aprakstītas nepieciešamās darbības, norādot vadošo ministriju un ministrijas, kuru uzdevums ir sniegt atbalstu darbības kopējā mērķa sasniegšanai. Virzība uz kopējo katra rīcības virziena izpildi tiek īstenota, vadošajai ministrijai izveidojot un vadot rīcības virziena koordinācijas darba grupu, kā arī iesaistot sociālos partnerus. Vadošajai ministrijai un iesaistītajām atbalsta ministrijām noteikto uzdevumu izpildes monitoringu īsteno ar Ministru prezidenta biroja, Pārresoru koordinācijas centra un, ja nepieciešams, Ministru prezidenta vadīto attīstības padomju palīdzību. Prioritāro valdības rīcības virzienu progress tiek analizēts divas reizes gadā pēc rezultāta uz 1. janvāri un 1. jūliju, saskaņojot ar sociālajiem partneriem sociālā dialoga ietvaros Nacionālajā trīspusējās sadarbības padomē un tās apakšpadomēs un progresu izskatot Nacionālās attīstības padomē un Ministru kabinetā.

### Informācija par prioritāro pasākumu izpildi līdz 2018.gada 1.jūlijam

| Nr.<br>p. k. | Rīcības virzieni un nepieciešamās darbības                                                                                                                                                                   | Vadošā ministrija | Atbalstošās ministrijas |
|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------------|
| 1.           | Uzņēmējdarbības vides uzlabošana ar mērķi nodrošināt straujāku un sabalansētāku ekonomikas izaugsmi un iekļūt <i>Doing Business</i> top 20 un Globālā konkurētspējas indeksa top 40 valstu grupās 2018. gadā | EM                |                         |

#### Informācija par izpildi:

Lai īstenotu Valdības rīcības plānā (turpmāk - VRP) un Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam (turpmāk - NAP) noteiktos mērķus, EM sadarbībā ar nozaru ministrijām un uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām sagatavo Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plānu (turpmāk - Uzņēmējdarbības plāns). Līdz šim īstenotās mērķtiecīgās reformas un ciešā sadarbība ar uzņēmējiem ļāva Latvijai sasniegt augstus rezultātus. Pasaules Bankas *Doing Business 2017* pētījumā 190 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā 14.vietā, kas ir vēsturiski augstākais sniegums, savukārt *Globālās konkurētspējas indeksa 2016-2017* vērtējumā - 49.vietā.

Pasaules Bankas *Doing Business 2018* pētījumā 190 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā 19.vietā, aiz sevis atstājot 171 ekonomiku. Uzņēmējiem labvēlīgas vides novērtējumā Latvija atrodas 8.vietā ES dalībvalstu vidū, novērtējumā piekāpjoties Īrijai (17.vieta), Lietuvai (16.vieta), Somijai (13.vieta), Igaunijai (12.vieta), Zviedrijai (10.vieta), Apvienotajai Karalistei (7.vieta) un Dānijai (3.vieta).

Latvijā atzinīgi novērtētas tādas jomas, kā "Uzņēmējdarbības uzsākšana", kur Latvija no 22.vietas pakāpusies uz 21.vietu, "Nodokļu nomaksa", kur Latvija no 15.vietas pakāpusies uz 13.vietu, kā arī "Līgumsaistību izpilde", kur Latvija no 23.vietas pakāpusies uz 20.vietu.

Latvijas kritums galvenokārt izskaidrojams ar to, ka vairākas valstis, kas ar Latviju iepriekš atradušās līdzīgās pozīcijās pirmajā 20 valstu sarakstā ir piedzīvojušas visai būtisku kāpumu, kā rezultātā Latvijas rezultāts nokrities, kaut arī vērtējot Latvijas rezultātus un punktus attiecībā pret labāko rezultātu (distance to frontier jeb DTF) attiecīgajā jomā, secināms, ka pārsvarā Latvijas rezultāts nav būtiski mainījies, tātad situācija Latvijā nav pasliktinājusies, bet gan citās valstīs notikušas būtiskas reformas, kā rezultātā kopvērtējums visām valstīm ir mainījies.

Uzņēmējdarbības plānā ietvertie pasākumi ietekmēs *Doing Business 2019* rādītāju, ņemot vērā to, ka gatavojot *Doing Business 2018* vērtējumu, liela daļa no Plānā ietvertajiem pasākumiem vēl nebija ieviesti un tas atspoguļoja iepriekšējā periodā veiktos pasākumus, proti *Doing Business 2018* tika vērtēts periods no 2016.gada 1.jūnija līdz 2017.gada 1.jūnijam, savukārt Plāns tika apstiprināts tikai 2017.gada 15.martā. Tādējādi konstatēt pasākumu ietekmi uz *Doing Business 2019* rādītājiem varēs tikai 2018.gada beigās. Jāuzsver, ka Plānā ietvertie pasākumi ir vērsti uz *Doing Business 2018* reitingā identificēto problemātisko jomu risināšanu.

Detalizēta atskaite par Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plāna īstenošanu 2017.gadā iesniegta Valsts kancelejā 28.12.2017. (pavadvēstule Nr.1-1-9513).

Ikgadējā Pasaules ekonomikas foruma 2017.-2018.gada “**Globālā konkurētspējas indeksa**” (GCI) reitingā Latvija ierindota **54 vietā** 137 valstu vidū. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, šis Latvijai ir kritums par piecām vietām (49 vieta starp 138 valstīm).

Pozīcijas uzlabošanās ir novērota tikai divos pīlāros – makroekonomiskā vide un tirgus lielums, ko galvenokārt ietekmēja makroekonomisko rādītāju uzlabošanās. Stabila makroekonomiska vide, ko raksturo zems valdības parāds un budžeta deficīts, neliels inflācijas līmenis un augošs nacionālo uzkrājumu līmenis. Jāatzīmē, ka Latvijas pozīcijas ir uzlabojušās jomās (pīlāros), kuru novērtējums ir balstīts uz statistikas datiem, nevis uz uzņēmēju aptaujām.

Nedaudz pasliktinājās Latvijas pozīcija GCI reitingā tādās jomās, kā infrastruktūra, tehnoloģiskā sagatavotība, uzņēmējdarbības izsmalcinātība. Gandrīz par 10 pozīcijām zemāk Latvija ir ierindota darba un produktu tirgus efektivitātes, kā arī finanšu tirgus attīstības pīlāros. Savukārt vislielākā negatīvā ietekme uz Latvijas vietu GCI reitingā bija pozīcijas pasliktināšanās inovāciju kapacitātes un institucionālā ietvara jomās – attiecīgi par 18 un 19 vietām nokrītot no pagājušā gada pozīcijas.

Minēto jomu novērtējums pārsvarā tiek balstīts uz uzņēmumu vadītāju aptaujas datiem (kas apmēram par 70% nosaka GCI lielumu). Aptaujas dati ir atkarīgi no ekonomisko procesu subjektīvajiem vērtējumiem, t.i. uzņēmēju vidū valdošo noskaņojumu un skepsi par valsts pārvaldi, īpaši tiesu varu un tās taisnīgumu. Negatīvo attieksmi uzņēmējos ietekmēja arī aptaujas laikā notiekošās diskusijas par nodokļu sistēmas izmaiņām.

Līdz ar to valstu klasifikācijas un reitingi, kas tiek veidoti balstoties uz tā sauktajiem „sintētiskajiem” indikatoriem ir jāvērtē ļoti piesardzīgi. Īpaši svarīga ir šo datu precizitāte un iegūšanas kvalitāte. Bez tam, valsts vieta GCI reitingā ir relatīvs rādītājs, kuru ietekmē ne tikai situācijas pasliktināšanās kādā konkrētajā jomā, bet arī tas, kā ir uzlabojusies (vai pasliktinājusies) situācija citās reitingā iekļautajās valstīs.

|             |                                                                                                                                                    |              |                       |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------|
| <b>1.1.</b> | <b>Konceptuāla piedāvājuma izstrāde un īstenošana valsts/pašvaldību plašākām iespējām uzņēmējdarbības atbalstam un infrastruktūras pieejamībai</b> | <b>VARAM</b> | <b>EM, FM, ZM, TM</b> |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Ministru kabinetā 8.maijā atbalstīts VARAM konceptuālais ziņojums “Problēmjaudājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi”, kurā ietverti priekšlikumi par pašvaldību tiesību paplašināšanu<sup>1</sup>, lai sekmētu uzņēmējdarbību savā teritorijā:

- Tiesības nomniekam (uzņēmējam) kā pirmajam pretendents iegādāties nomāto nekustamo īpašumu no pašvaldības – atsavinot to nomnieka (uzņēmēja) vajadzībām;
- Atbalsts samazinātas pārdošanas cenas veidā pašvaldības nekustamā īpašuma (nomas objekta) iegādei;
- Pašvaldību tiesību paplašināšana un sadarbības modeļa izveidošana starp valsts akciju sabiedrību “Latvijas Attīstības finanšu institūcija ALTUM” un pašvaldībām, lai izsniegtu garantijas.

Lai paplašinātu iespēju saņemt atbalstu Latgales SEZ esošajām un potenciālajām kapitālsabiedrībām, kas nozīmē, ka papildus atbalstam uz jau šobrīd paredzētajiem materiālajiem un nemateriālajiem ieguldījumiem būs iespēja pretendēt uz atbalstu paredzamajām algu izmaksām, kas ir saistītas ar sākotnējiem ieguldījumiem, VARAM izstrādājusi un valsts sekretāru sanāksmēs izsludinājusi

<sup>1</sup> "Problēmjaudājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi" (TA-525)

likumprojektus “Grozījumi Latgales speciālās ekonomiskās zonas likumā”<sup>2</sup>, “Grozījumi likumā “Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās”<sup>3</sup> un “Grozījumi Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas likumā”<sup>4</sup>, kas paredz paplašināt atbalsta klāstu Latgales speciālajā ekonomiskajā zonā.

|      |                                                                                                                                                                                                  |    |                                     |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------|
| 1.2. | Ārvalstu investīciju piesaistes un labvēlīgas investīciju vides attīstīšanas stratēģija, stratēģisko investīciju (>50 miljoni euro) projektu portfeļa izveide, identificējot prioritārās nozares | EM | SM, IeM, VM, LM, VARAM, FM, ZM, IZM |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-------------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Saskaņā ar Lielo un stratēģiski nozīmīgo investīciju projektu koordinācijas padomes (turpmāk - Padome) 2016.gada 27.aprīļa sēdes protokolu Nr.16 un sarunu “Par kārtību, kādā sagatavojami Latvijas stratēģiskie investīciju projektu piedāvājumi”, tika nolemts, ka EM un Latvijas investīciju un attīstības aģentūrai (turpmāk - LIAA) sadarbībā ar Satiksmes ministriju un Zemkopības ministriju ir jāsagatavo kārtība par stratēģiski nozīmīgu investīciju projektu identificēšanu un virzīšanu.

Izpildot Padomes uzdevumu, 07.07.2016. priekšlikumi nosūtīti Ministru prezidenta (MP) birojam. Pēc viedokļa saņemšanas, kā arī papildus apzinot LIAA viedokli par nepieciešamiem uzlabojumiem, tika izstrādāts jauns piedāvājums, paredzot izveidot tehnisku darba grupu VS/VSV līmenī un iesaistot atbildīgās ministrijas, kas risinās investīciju projektu problēmas tehniskā līmenī, kā arī sagatavos lēmumus POLARIS padomei. Darba grupā darbotos ministriju nominētie pārstāvji, kuri atbildīgi attiecīgajā ministrijā par investīciju piesaisti.

Jaunais investīciju piesaistes mehānisma piedāvājums tika sagatavots 2017.gada aprīlī, taču pēc MP biroja un PKC norādēm tika pārstrādāts.

EM priekšlikumi POLARIS procesa uzlabošanai, tai skaitā padomes nolikuma grozījumiem, 10.07.2017. nosūtīti Ministru prezidentam un izskatīti POLARIS padomē 23.08.2017. Padome priekšlikumus atbalstīja un nolēma pirms nolikuma oficiālas grozīšanas nākamās 2 padomes sēdes īstenot pēc EM piedāvātā mehānisma kā pilotprojektu.

Priekšlikumi attiecās uz:

- 1) izmaiņām POLARIS padomes darba organizācijā, t.sk. paredzot ka tiek izveidota POLARIS sagatavošanas grupa;
- 2) stratēģiski svarīga projekta kritērijiem;
- 3) par ārvalstu tiešo investīciju piesaisti atbildīgo amatpersonu katrā ministrijā un viņu izglītošanu;
- 4) vienotu IT risinājumu valsts pārvaldes darbam ar investīciju projektiem;
- 5) ārvalstu investīciju piesaistes atbalsta programmu (finanses tehniski ekonomiskajai izpētei un marketingam, atbalsta instruments investoram).

EM saņēma uzdevumu 2018.gadā izstrādāt investīciju piesaistes atbalsta instrumenta pilotprojektu konkrētam investoram, līdzekļus paredzot no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Šobrīd nav identificēts projekts, kurš atbilst sākotnējās iniciatīvas mērķim un kuram būtu nepieciešams šāds atbalsts.

Proaktīvam darbam ar investīciju projektiem EM izveidota atsevišķa struktūrvienība, starp kuras plānotajiem pasākumiem 2018.-2020.gadā ir potenciālo ārvalstu investīciju projektu identificēšana:

- 7 projekti Global Business Service sektorā,
- 5 projekti Fortune 500 kompānijām,

<sup>2</sup> Izsludināts 1.03.2018. VSS-214

<sup>3</sup> Izsludināts 1.03.2018. VSS-213

<sup>4</sup> Izsludināts 29.03.2018. VSS-319

- 3 projekti TOP 150 tehnoloģiju uzņēmumiem Silicon Valley ASV,
- 2 projekti, kuru īstenošana Latvijā netika uzsākta ekonomiskās krīzes dēļ.

Izpildot minēto uzdevumu, EM Ārvalstu tiešo investīciju piesaistes aktivitāšu ietvaros īstenotas šādas aktivitātes:

- ✓ identificēti starptautiska mēroga uzņēmumi Latvijai prioritārās nozarēs un uzsākta to uzrunāšana;
- ✓ vai izpilddirektoriem ar mērķi apzināt potenciālos investīciju projektus reģionos; izstrādāts Latvijas piedāvājums ārvalstu investoriem t.s. *Data-Driven Nation* koncepta ietvaros. Īstenotas vizītes un noorganizētas tikšanās ar vairāk kā 10 pašvaldību vadītājiem;
- ✓ uzrunāti 150 starptautiska mēroga uzņēmumi – potenciālie investori;
- ✓ noorganizētas 50 tikšanās un Skype zvani ar potenciālajiem ārvalstu investoriem;
- ✓ turpinās darbs pie 11 potenciālajiem investīciju projektiem, tostarp:
  - parakstīts memorands par dzīvības zinātņu un tehnoloģiju parka izveidi Rīgā ar BGI un Wuhan provinci (Ķīna) un veicināta sadarbība starp Rosche (farmācijas kompānija), Microsoft un BGI Latvijas Universitātes Datu ezera projekta ietvaros;
  - uzsāktas sarunas ar divām globāla mēroga kompānijām par potenciālu Latvijā izveidot datu centru, kas sniegtu datu glabāšanas un apstrādes ārpakalpojumus;
- ✓ atjaunots kontakts ar 10 vēsturiskajiem potenciālajiem projektiem/investoriem, kuriem iespējams būtu nepieciešamība tagad projektu atjaunot un Latvija atkal varētu būt potenciālā vieta. Galvenais izaicinājums ir tas, ka tirgus situācija/nepieciešamība pēc produkta vai pakalpojuma nav atjaunojusies tādā līmenī, kas radītu nepieciešamību jaunām investīcijām. Tāpēc apzinātās kompānijas projektus šobrīd neatjaunot neplāno. Jāpiebilst, ka atsevišķos gadījumos pieredze Latvijā bija negatīva un tāpēc atkārtoti investīcijas neizskata;
- ✓ īstenots aktīvs darbs ar starptautisko biznesa pakalpojumu nozari ar mērķi identificēt esošās problēmas nozarē un izstrādāt piedāvājumus potenciālajiem ārvalstu investoriem. Tā ietvaros:
  - identificēti 18 jauni ofisu projekti, kas papildus radīs aptuveni 300 000 m<sup>2</sup> A un B+ klases biroju telpas, kurās būs iespējams nodarbināt kopumā līdz 30 000 cilvēku;
  - noorganizētas tikšanās ar 20 starptautisko biznesa pakalpojumu centru (SBPC) pārstāvjiem Latvijā un kopīga Latvijas piedāvājuma izstrāde, kā arī vairāki semināri nozares pārstāvjiem;
  - parakstīts sadarbības memorands par SBPC attīstību Rīgā. Šis memorands paredz mērķtiecīgu valsts institūciju, galvaspilsētas un privātā sektora sadarbību SBPC sektora attīstībā, izaugsmē un jaunu darba vietu izveidē. Plānots, ka šī sadarbība potenciāli varētu radīt vismaz 10 000 jaunu darba vietu SBPC sektorā starptautiski atpazīstamos uzņēmumos, kas piedāvā gan konkurētspējīgu atalgojumu, gan pievilcīgu darba vidi, kā arī karjeras izaugsmes iespējas;
  - izveidota starp institūciju un starpnozaru darba grupa Starptautisko biznesa centru attīstībai, kurā darbojas valsts, pašvaldības un nozares pārstāvji;
  - uzsākta iepirkuma procedūra ar mērķi iegūt pieredzējušu ekspertu regulāru sanāksmju organizēšanai un priekšlikumu izstrādei SBPC sektora attīstībai.

Viena no veiksmīgākajām valsts pārvaldes izstrādātajām sistēmām jaunu investīciju projektu ģenerēšanai un identificēšanai ir **Tehnoloģiju pārneses programma**<sup>5</sup>, kuras mērķi ir veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju un atbalstīt komersantus inovācijas vaučeru veidā (t.sk. atbalsts augstas kvalifikācijas darbinieku piesaistei), sniedzot tiem iespēju sadarbībā ar pētniecības organizācijām attīstīt jaunus vai būtiski uzlabotus produktus vai tehnoloģijas. Šīs programmas ietvaros, izmantojot līdzdalības, dialoga un modelēšanas metodes (*“foresight”* metodoloģiju), paredzēts atbalstīt nākotnes scenāriju izstrādi

<sup>5</sup> Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumi Nr.692 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.2.pasākuma “Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai” īstenošanas noteikumi”.

pētniecības, inovācijas un tehnoloģijas attīstības jomā, tostarp lai noteiktu šīs jomas nākotnes prioritātes. “Foresight” darba uzdevums nozaru analīzei ir sagatavot analītisko ziņojumu, kura ietvaros tiek risināta produktivitātes pieauguma problemātika. Veicamā pētījuma *pirmais posms* ir izvēlēto nozaru izaugsmes potenciāla atklāšana un investīciju vajadzību identificēšana, kas ietver esošās situācijas raksturojumu nozarē un tās globālās attīstības tendences. Savukārt, *otrais posms* ir nozares attīstības scenāriju jeb nozares izaugsmes programmas (nozares stratēģijas) izstrāde, kurās tiks noteikta attīstības ceļa karte, uzņēmumu stratēģiju ieteicamais ietvars, izstrādāti priekšlikumi publiskajam un privātajam sektoram, t.sk. definējot nepieciešamās darba spēka zināšanas un prasmes, P&A&I nepieciešamību un valsts atbalstu. Vienošanās ar CFLA par Tehnoloģiju pārnese programmas īstenošanu LIAA noslēdza 2016.gada 23.decembrī. 2017. gada otrajā pusgadā LIAA ir uzsākusi darbu pie kokapstrādes, pārtikas, IKT, farmācijas un ķīmijas, metālapstrādes nozaru “foresight” izstrādes - kopīgi ar nozaru asociācijām notiek darbs pie iepirkumu tehnisko specifikāciju sagatavošanas. Pirmo “foresight” rezultāti, kur būs identificēti konkrēti investīciju projekti nozarēs, kā arī potenciālie investori, sagaidāmi 2018.gada nogalē. Investīciju projektu piedāvājumu portfeli plānots sagatavot balstoties uz “foresight”.

|      |                                                                                                                                                                                                                      |    |           |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------|
| 1.3. | <b>Normatīvās vides pilnveidošana, tiesu sistēmas caurskatāma un efektīva darbība (tai skaitā efektīvizējot maksātnespējas procesu un nodrošinot līdzsvaru starp maksātnespējīgo personu un kreditoru interesēm)</b> | TM | EM,<br>FM |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------|

#### **Informācija par izpildi:**

##### **Tiesu sistēmas caurskatāma un efektīva darbība**

Tieslietu ministrija informē, ka pastāvīgi tiek īstenoti pasākumi, kas vērsti uz to, lai nodrošinātu un turpinātu veicināt sabiedrības prasības pēc efektīvas un kvalitatīvas tiesu iekārtas darbības, tajā skaitā nodrošinātu lietu izskatīšanu saprātīgos termiņos.

Atzīmējams, ka Eiropas Komisijas veiktajā dalībvalstu tiesu sistēmu salīdzinošajā novērtējumā 28 Eiropas Savienības dalībvalstu vidū (*Justice Scoreboard* 2017. gada ziņojums) norādīts, ka Latvijā civillietu, komercietu un administratīvo, kā arī citu lietu kategoriju izskatīšanas ilgums (pirmās instances tiesā/ dienās) ir īsāks nekā vidējais lietu izskatīšanas ilgums Eiropas Savienībā. Savukārt šo lietu kategoriju izskatīšanu, ja tajās ir strīdi, ilgums 2017. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu, ir ievērojami īsāks.<sup>6</sup> Tāpat Latvija līgumsaistību izpildes vidē ierindojas 19. vietā no 190 valstīm 2018. gada Pasaules Bankas pārskatā “Doing Business”<sup>7</sup>, kā arī laiks, kas nepieciešams dienās “Doing Business” indeksa komponentes „Līgumu izpilde” vērtībai ir mazāks, nekā vidējais rādītājs ES dalībvalstīs.<sup>8</sup>

Uzņēmējdarbības vidē būtiska nozīme ir tam, cik ātri tiek atrisināti tieši civiltiesiski strīdi, tostarp, komercstrīdi. Norādām, ka **progress, salīdzinot civillietu izskatīšanas ilgumu pirms dažiem gadiem un 2017. gadā, ir būtisks**. Atbilstoši Tiesu administrācijas kā Tiesu informatīvās sistēmas turētāja sniegtajiem datiem, 2013. gadā civillietas vidēji izskatīja 9,2 mēnešos, bet 2017. gadā – 7,9 mēnešos. Ievērojot minēto, Latvijā tiesvedības ilgums ir ātrāks par vidējo ES rādītāju.

Kā daļa no pasākumiem tiesu sistēmas pilnveidei minami:

**Tiesu teritoriālā reforma** ar mērķi risināt tādas ar tiesu efektivitātes paaugstināšanu saistītos problēmjautājumus kā nevienmērīga tiesu noslodze un attiecīgi atšķirīgi tiesvedības ilgumi viena veida

<sup>6</sup> Pieejams: [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/justice\\_scoreboard\\_2017\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/justice_scoreboard_2017_en.pdf)

<sup>7</sup> Pieejams: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>

<sup>8</sup> Pieejams: [http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/enforcing-contracts?dataPointCode=DB\\_ec\\_time](http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/enforcing-contracts?dataPointCode=DB_ec_time)

lietās, apgrūtināta vai neiespējama specializācijas un lietu sadales nejausības nodrošināšana mazā tiesnešu skaita tiesā dēļ. Minētā reforma noslēgusies 2018. gada 1. martā un šobrīd Latvijā darbojas 9 vispārējās jurisdikcijas rajona (pilsētas) tiesas ar vidēji 30 tiesnešiem katrā no tām. Līdz reformas uzsākšanai bija 34 tiesas, no kurām lielākajā daļā bija no 4 līdz 7 tiesneši.

Pašreiz analizējot tos reformas posmus, kas tika ieviesti 2016. gada sākumā (tiesu teritoriju apvienošana Latgales tiesu apgabalā), ir vērojamas tendences, kas ļauj pieņemt, ka tiesu teritoriju reformas ieviešana sevi ir attaisnojusi un reformas pamatā izvirzītie mērķi tiks sasniegti. Jau šobrīd Latgales tiesu apgabalā ir konstatējams, ka būtiski ir samazinājies neizskatīto civillietu skaits (civillietu uzkrājums) un līdz ar to ir arī samazinājušies civillietu izskatīšanas termiņi. Savukārt krimināllietu izskatīšanas termiņi ir stabili.

**Informatīvajā ziņojumā „Par tiesu darbības teritoriju izmaiņām”** akceptēta zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu pakāpeniska integrēšana, saistot to arī ar kompetenču attīstīšanu, lai mazinātu vispārējās jurisdikcijas tiesnešu noslodzi un turpmāk samazinātu lietu izskatīšanas termiņus, nodrošinātu efektīvu resursu izmantošanu un specializāciju, neierobežojot zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu tiesības veikt vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesneša pienākums. Plānots, ka reforma tiks ieviesta ar 2019. gada 1. janvāri.

**Attiecībā uz alternatīvo strīdu risināšanas metodēm stiprināta uzraudzība pār pastāvīgo šķīrējtiesu darbu.** Šķīrējtiesu likuma un tālāko grozījumu pieņemšanas rezultātā šķīrējtiesu skaits samazinājies no 214 2014. gadā līdz 70. Vienlaikus 2016. gadā rajona tiesas, lemjot par izpildu raksta izdošanu gadījumos, kad personas vērsušās tiesā ar pieteikumu par izpildu raksta izdošanu uz pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma pamata, atteikušas izdot izpildrakstus tikai 5%, jeb 47 gadījumos no 868 pabeigtajām lietām, kas liecina par šķīrējtiesu spriedumu kvalitātes rādītāja augšanu.

**Viena no Tieslietu ministrijas prioritātēm tiesu sistēmas pilnveidei ir arī mediācijas kā mūsdienīgas ārpus tiesas strīdu risināšanas iespējas vecināšana,** lai padarītu to pieejamu ikvienam – gan Rīgā, gan Latvijas novados. Lai veicinātu tiesas ieteikto mediāciju, uzsākti un ar labiem rezultātiem šobrīd tiek īstenoti divi pilotprojekti (“Bezmaksas mediatoru konsultācijas tiesās” un “Bezmaksas mediācija ģimenes strīdos”), kā arī aktīvi turpinās darbs, lai veicinātu mediācijas kā alternatīvā strīda risināšanas veida attīstību un atpazīstamu sabiedrībā.

**Tāpat, attiecībā uz tieslietu sistēmas turpmāku pilnveidi** atzīmējams, ka pašreiz ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu īstenotā projekta "*Justīcija attīstībai*" ietvaros, cita starpā, tiek veikts Latvijas tieslietu sistēmas novērtējums, kas sadalīts trīs atsevišķos pētījumos, un labākai ekspertīzei katrā jomā pieaicinātas starptautiskas institūcijas ar unikālu pieredzi attiecīgajā jomā:

1. Tiesu sistēmas novērtējums (darbības efektivitāte un kvalitāte), kuru veic Eiropas Padomes Komisija Tiesu efektivitātei (CEPEJ);
2. Maksātnespējas regulējuma novērtējums (veikto reformu vērtējums), kuru veic Starptautiskais Valūtas fonds;
3. Komerctiesību regulējuma, saistībā ar tā piemērošanu sniegto pakalpojumu, kā arī strīdu risināšanas vides novērtējums, kuru veic Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija.

Piemēram, sadarbībā ar CEPEJ ar mērķi uzlabot Latvijas tiesu sistēmas efektivitāti un kvalitāti tiek veikts tiesu sistēmas darbības novērtējums, izvērtējot pašreizējo praksi un spēkā esošo tiesisko regulējumu, lai izstrādātu priekšlikumus turpmākajiem soļiem un iespējamajām reformām tiesu sistēmā. CEPEJ ziņojums ir publicēts un atrodas noslēguma fāzē. Novērtējuma ietvaros sniegts procesu efektivitātes un kvalitātes vērtējums, tiesu varas neatkarības vērtējums un definētas rekomendācijas, kuras varētu tikt izmantotas turpmākai attīstībai. Lai nodrošinātu turpmāku rīcību attiecībā uz izvērtējumu, tieslietu ministra izveidotajai darba grupai, kas izveidota, lai veiktu Tiesu iekārtas attīstības pamatnostādņu izpildes rezultātu novērtējuma, kā arī izvērtējuma par turpmāko rīcību tiesu sistēmas attīstībai un rādītājiem tiesvedības efektivitātes, tiesu kapacitātes un apmācību kvalitātes un efektivitātes

novērtēšanai izstrādei uzdots veikt ziņojumā ietvertu secinājumu un priekšlikumu analīzi, uzdots līdz 2019. gada 1. septembrim sagatavot rīcības plānu un laika grafiku īstenojamo pasākumu ieviešana.

**Projekta ietvaros notiek konferences un semināri, tiek veiktas arī plašas apmācību programmas,** kas sniegs nenovērtējamu ieguldījumu turpmākā tiesu darba kvalitātes uzlabošanā. Projekta īstenošanas gaitā paredzēts apmācīt aptuveni 12 000 personu. Detalizētāku informāciju un mācību kalendārus iespējams apskatīt: [https://www.ta.gov.lv/LV/eiropas\\_socialais\\_fonds\\_1520/macibas\\_1530](https://www.ta.gov.lv/LV/eiropas_socialais_fonds_1520/macibas_1530)

**Tiek turpināts darbs pie dažādu tiesas procesu elektronizācijas. Lai papildus efektīvizētu lietu termiņu pārvaldību, šī gada aprīlī ir izstrādāta elektroniska lietu termiņu pārvaldības sistēma ("Lietu izskatīšanas termiņu pārvaldības rīks"),** kas ļauj ērti pārvaldīt tiesas tiesvedībā esošo civillietu izskatīšanas termiņus. Tajā skaitā, pārskatīt uzkrājumā esošās civillietas, kuru izskatīšanas ilgums pārsniedz iepriekšējā gada vidējo izskatīšanas ilgumu, vai norādīt pielāgotu laiku mēnešos, atainojot tikai lietas, kuru izskatīšanas termiņš pārsniedz noteiktu termiņu. Lietu izskatīšanas termiņu pārvaldības rīka funkcionalitāte ļauj to pielāgot katras tiesas specifikai, tādējādi nodrošinot, ka rīks ir vienlīdz efektīvs un ērti izmantojams, kā tiesās ar lielāku noslodzi un lietu izskatīšanas termiņiem, tā tiesās ar mazāku noslodzi.

Minētā rīka ietvaros iespējams iegūt informāciju gan par tiesu kopumā (salīdzinājumā ar citām tiesām), gan konkrēta tiesas tiesneša lietām, gan noteiktu lietu kategoriju tiesā (piemēram, zaudējumu atlīdzības lietas, u.c.) un pārskatāmi iepazīties ar lietu izskatīšanas ilgumu un virzību (informācija pieejama par katrā no konkrētajām lietām veiktajām un plānotajām darbībām, tajā skaitā lietas atlikšanu un tās iemesliem).

Rīka izveide ļaus tiesu priekšsēdētājiem efektīvāk kontrolēt tiesā esošo lietu procesus un salīdzināt kopējo ainu gan tiesnešu, gan tiesu griezumā un operatīvi identificēt lietas, attiecībā uz kurām izmantojamas likuma "Par tiesu varu" 33. panta ceturtajā un piektajā daļā noteiktās tiesas priekšsēdētāja pilnvaras.

Šobrīd turpinās darbs pie lietu izskatīšanas termiņu pārvaldības rīka funkcionalitātes tālākas attīstības, tajā skaitā iekļaujot arī informāciju par citiem lietu veidiem (krimināllietām un administratīvajām lietām). Līdz šī gada beigām plānots nodrošināt informācijas pieejamību arī publiskā vidē, tādējādi nodrošinot sabiedrības informētību par lietu termiņu pārvaldību tiesās.

**Attiecībā uz iespējām plašākai elektronisko dokumentu aprītei tiesu procesos un e-tiesu sistēmas ieviešanas iespējām, Tiesu administrācijai uzdots īstenot E-lietas programmas vadošo projektu „Tiesu informatīvās sistēmas attīstība”.** Optimizēt tiesvedības un tiesvedības atbalsta procesus, tajā skaitā civilprocesu, kriminālprocesu, administratīvo procesu tiesā un administratīvā pārkāpuma procesu, nodrošinot papīra formāta dokumentu nomaiņu uz elektronisku dokumentu saņemšanas, apstrādes un glabāšanas formu, vienlaicīgi nodrošinot nepieciešamo datu pieejamību, aktualitāti un drošību.

**Civilprocesa likuma 32.<sup>1</sup> pantā tika noteikta iespēja nodot izskatīšanai citai tādas pašas instances tiesai tās izskatīšanā esošu prasības tiesvedības lietu, ja lietas izskatīšana pēc būtības nav uzsākta un, nododot lietu citai tiesai, var panākt tās ātrāku izskatīšanu.** Minētais regulējums ir spēkā no 2014. gada 4. janvāra.

Absolūti lielākā aktivitāte lietu nodošanā vērojama Rīgas tiesu apgabālā. Laika posmā no Civilprocesa likuma 32.<sup>1</sup> panta spēkā stāšanās līdz 2017. gada 31. decembrim no Rīgas tiesu apgabālā esošajām rajonu (pilsētu) tiesām izskatīšanai citā tiesā Civilprocesa likuma 32.<sup>1</sup> panta kārtībā kopā nodotas 9 793 civillietas, no kurām 263 lietas nodotas izskatīšanai citai tiesai Rīgas tiesu apgabala ietvaros, bet pārējos gadījumos – tiesai citā tiesu apgabālā. Dati par no Rīgas tiesu apgabala pirmās instances tiesām nodotajām lietām liecina, ka rakstveida procesā un mutvārdu procesā izskatāmo lietu skaits starp izskatīšanai citā tiesā nodotajām lietām ir proporcionāli līdzīgs, proti, 4877 lietas, kas skatāmas rakstveida procesā un attiecīgi 4916 lietas, kas izskatāmas mutvārdu procesā. Mutvārdu procesā

izskatāmās lietas skaitliski vairāk nodotas Rīgas tiesu apgabalam ģeogrāfiski tuvāk esošo un attiecīgi lietas dalībniekiem ērtāk sasniedzamu reģionu tiesām.

Savukārt no Rīgas apgabaltiesas citām apgabaltiesām līdz 2017. gada nogalei kopā nodotas 903 civillietas. No tām 44 lietas, kas skatāmas apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā, bet 859 apelācijas kārtībā izskatāmas lietas.

Atbilstoši vadlīnijām pirms tiek ierosināta lietas nodošana, izvērtējama un ņemama vērā procesa dalībnieku spēja pilnvērtīgi piedalīties lietas iztiesāšanā, ja lieta tiktu nodota izskatīšanai tiesā, kas atrodas citā pilsētā (videokonferences nodrošināšanas iespējamība, procesa dalībnieku vecums, personas ar īpašām vajadzībām spēja pārvietoties u.c.).

No statistikas datiem izriet, ka kopumā lietu izskatīšanas ilgumam ir tendence samazināties visās Rīgas tiesās salīdzinājumā ar laika periodu pirms Civilprocesa likuma 32.<sup>1</sup> panta spēkā stāšanās. Ja 2013. gadā vidējais civillietu izskatīšanas ilgums Rīgas tiesu apgabala rajonu (pilsētu) tiesās bija 11,6 mēneši, tad 2017. gadā šis rādītājs ir samazinājies līdz 7,4 mēnešiem. Tomēr joprojām vidējais lietu izskatīšanas ilgums Rīgas tiesās ir lielāks nekā rajonu (pilsētu) tiesās citos tiesu apgabalos (salīdzinājumam vidējais civillietu izskatīšanas termiņš Vidzemes tiesu apgabala rajonu (pilsētu) tiesās 2017. gadā bija 6,4 mēneši).

Vienlaikus norādāms, ka minētā norma ir terminēta un ir uzskatāma par papildu risinājumu, laikā, kamēr tiek īstenotas reformas, lai celtu tiesu vispārējo kapacitāti. Saskaņā ar Civilprocesa likumā pārejas noteikumu 73. punktu norma zaudēs spēku 2018. gada 31. decembrī. Tomēr, ņemot vērā iesāktās reformas attiecībā uz zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrāciju rajona (pilsētu) tiesu sastāvos, šobrīd norit diskusija par iespējamu šīs normas darbības pagarināšanu līdz 2021. gada beigām.

### **Efektivizēt maksātnespējas procesu un nodrošināt līdzsvaru starp maksātnespējīgo personu un kreditoru interesēm**

Starptautiskais Valūtas fonds projekta "Justīcija attīstībai" šobrīd veic Latvijas maksātnespējas tiesiskā regulējuma novērtējumu. No 2018. gada 14. līdz 18. maijam Starptautiskā Valūtas fonda eksperti viesojās Latvijā. Sākotnējais ekspertu viedoklis liecina par uzsākto reformu pareizību. Vienlaikus eksperti atzina, ka izpētes gaitā jau ir ieguvuši pārliecību par veikto reformu pozitīvu ietekmi uz maksātnespējas procesiem Latvijā un uzsāktās reformas ir turpināmas uzsāktajā virzienā.

Tieslietu ministrija turpina īstenot pamatnostādnes "Maksātnespējas politikas attīstības pamatnostādnes 2016.-2020.gadam un to īstenošanas plāns" (turpmāk – Pamatnostādnes, pieņemtas Ministru kabineta 2016. gada 6. septembra sēdē) noteiktos rīcības virzienus, lai nostiprinātu kreditoru un tiesas kompetenci maksātnespējas procesa ietvaros, kā arī uzlabotu maksātnespējas procesa norisi, piemēram, izstrādājot jaunu kārtību, kādā konstatē dokumentu viltošanu un tās sekas.

Maksātnespējas administrācija (turpmāk – MNA) 2018. gadā ir noteikusi vairākas prioritātes, kas vērstas uz Pamatnostādnes noteikto mērķu sasniegšanu – tiek turpināts darbs pie ar administratora amata darbību saistīto jautājumu risināšanas; tāpat plānots nostiprināt pārskatīto preventīvas uzraudzības mehānismu praktisko piemērošanu, kā arī meklēti jauni risinājumi uzraudzības efektivitātes paaugstināšanai. Pastiprināta uzmanība tiek veltīta maksātnespējas procesa izmaksu kontrolei, īstenojot uzraudzības pasākumus, tostarp veicot klātienēs pārbaudes un piedaloties kreditoru sapulcēs. Tiks arī pilnveidota Elektroniskā maksātnespējas uzraudzības sistēma, uzlabojot rindas darbību un nodrošinot MNA darbības efektivitātes paaugstināšanu.

Saeimā galīgajā lasījumā 2018. gada 31. maijā pieņemts likumprojekts "Grozījumi Maksātnespējas likumā" un "Grozījumi Civilprocesa likumā" (grozījumi stāsies spēkā 2018. gada 1. jūlijā), ar kuriem galvenokārt paredzēts efektivizēt esošo kārtību, strīdus par tiesībām kreditoru prasījumu atzīšanas procesā izskatot paātrinātā un vienkāršotā civilprocesā, efektivizēt uzraudzības funkcijas, paplašinot Elektroniskās maksātnespējas uzskaites sistēmas (līdz tam – Elektroniskās

maksātnespējas uzraudzības sistēma) funkcionalitāti, kā arī nodrošināt Eiropas Parlamenta un Padomes 2015.gada 20.maija Regulas (ES) par maksātnespējas procedūrām netraucētu un skaidrāku piemērošanu praksē. Papildus grozījumi Maksātnespējas likumā paredz šādus galvenos grozījumus – noteikta maksātnespējas procesa administratora rīcība ar viltotiem dokumentiem, Maksātnespējas administrācijas nosaukuma maiņa un definēts jauns ierobežojums fiziskās personas maksātnespējas procesa piemērošanai (kurai pēdējā gada laikā pirms fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas ir izbeigts fiziskās personas maksātnespējas process, nedzēšot saistības) un pārskatīts tā sauktais "ģimenes maksātnespējas procesa" institūts, to turpmāk attiecinot tikai uz tādiem parādniekiem, kuru starpā pastāv vismaz viena kopīga saistība.

Lai nodrošinātu, ka Maksātnespējas likumā ietvertais kreditoru balsojuma mehānisms tiesiskās aizsardzības procesā ir adekvāts, Pamatnostādnes paredz uzdevumu minētā mehānismu izvērtēšanai.

Tāpat paredzēts izvērtēt iespēju Valsts ieņēmumu dienestam kā kreditoru atbrīvot no depozīta iemaksas juridiskās personas maksātnespējas procesā.

Savukārt juridiskās personas maksātnespējas procesa norises regulējuma uzlabošanai paredzēts pastiprināt valdes locekļu atbildību par dokumentu nenodošanu un pilnveidot regulējumu par saimnieciskās darbības turpināšanu maksātnespējas procesa ietvaros, kā arī uzņēšuma kā mantas kopuma pārdošanu. Papildus arī plānots pārskatīt kārtību par dokumentu nodošanu arhīvā, tomēr šī uzdevuma izpilde ir cieši saistīta ar un tieši atkarīga no grozījumiem Arhīvu likumā un grozījumiem likumā "Par grāmatvedību", ko izstrādājusi Kultūras ministrija kopā ar Latvijas Nacionālo arhīvu.

Tāpat 2018. gadā turpinās sabiedrības informēšana par maksātnespējas jomu kopumā un tās aktualitātēm, kā arī turpinās tiesnešu un tiesībsargājošo institūciju darbinieku apmācība, lai nodrošinātu, ka maksātnespējas jomu regulējošo normatīvo aktu piemērotāji ir izglītotāki šajā jomā.

|             |                                                                                                                                                                                   |           |                                       |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------|
| <b>1.4.</b> | <b>Publiskā iepirkuma sistēmas optimizācija: lielākas iespējas vietējam ražotājam un pakalpojumu sniedzējam, zaļais iepirkums vietējā pašpatēriņa/pieprasījuma nodrošināšanai</b> | <b>FM</b> | <b>EM, SM, ĀM, LM, VARAM, IZM, ZM</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Izstrādāts un apstiprināts normatīvais regulējums - MK 2017. gada 20.jūnija noteikumi Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība", nosakot obligātu zaļā publiskā iepirkuma piemērošanu vairākām grupām (biroja papīram, biroja tehnikai, datortehnikai, pārtikai un ēdināšanas pakalpojumiem, tīrīšanas līdzekļiem un pakalpojumiem, iekštelpu apgaismojumam, ielu apgaismojumam un satiksmes signāliem).

Notiek darbs pie Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas ar ko groza Direktīvu 2009/33/ES par "tīro" un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu. Priekšlikumu vispārējais mērķis ir palielināt "tīro", t. i., mazemisiju un nulles emisiju, transportlīdzekļu skaitu publiskajos iepirkumos, tā sniedzot ieguldījumu kopējo transporta radīto emisiju samazināšanā, konkurētspējas palielināšanā un transporta nozares izaugsmē.

|             |                                                                                                                                                                                                                      |              |                       |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------|
| <b>1.5.</b> | <b>Ekonomiski nozīmīgu vietējo resursu (mežs, aramzeme, ūdens, vējš, nemetāliskie derīgie izrakteni u. c.) izmantošanas intensifikācija, pastiprinot privātā sektora ilgtspējīgu iesaisti šo resursu izmantošanā</b> | <b>VARAM</b> | <b>ZM, EM, FM, TM</b> |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

2018. gada 18. janvārī stājās spēkā likuma “Par zemes dzīlēm” grozījumi, kas paredz pagarināt kūdras ieguves zemes nomas laiku pagarināts līdz 75 gadiem līdzšinējo 25 gadu vietā. Pēc derīgo izrakteņu ieguves, izstrādātājam ir pienākums veikt arī rekultivācijas darbus atradnē. Kūdras ieguves termiņš ievērojami pārsniedz iepriekš ar likumu noteiktos 25 gadus un izstrādātājs, kas veicis ievērojamus ieguldījumus kūdras ieguvē, tos var zaudēt. Tādējādi, beidzoties nomas termiņam zemei, kur tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, var veidoties situācija, kad atradne tiek pamesta daļēji izstrādāta, tā netiek rekultivēta vai arī rekultivācija ir jāveic par valsts vai pašvaldības līdzekļiem. Tam būtu arī negatīva ietekme uz nodarbinātību tieši reģionos, kur notiek kūdras ieguve. Ar grozījumiem nodrošināta zemes dzīļu kompleksa, racionāla, vidi saudzējoša un ilgtspējīga izmantošana – ir nodrošināts, ka vienai atradnei visu tās izmantošanas laiku ir viens nomnieks.

|             |                                                                                                     |            |                               |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------|
| <b>1.6.</b> | <b>Valsts īpašumā esošo aktīvu caurskatāma un efektīva pārvaldības modeļa izstrāde un ieviešana</b> | <b>PKC</b> | <b>FM, SM, ZM, EM, KM, VM</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā kopš 2016.gada ir paveikts daudz, jo Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) publiskojusi 2017.gada martā ziņojumu par Latvijas iestāšanās OECD pēc-uzraudzības procesa noslēgumu korporatīvās pārvaldības reformu īstenošanā, t.sk. ieviešot OECD sniegtās rekomendācijas valsts kapitālsabiedrību pārvaldības jomā, un atzinīgi novērtējusi paveikto.

Pamatā ir pabeigta valsts līdzdalības izvērtēšana visās valsts kapitālsabiedrībās, izņemot Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esošajās, un noteikts katras valsts kapitālsabiedrības vispārējais stratēģiskais mērķis.

Visās 12 lielajās komerciāli orientētajās valsts kapitālsabiedrībās darbu 2016.gadā uzsāka profesionālas, atklātā nominācijas procesā izveidotas padomes, kas aktīvi darbojas kapitālsabiedrību vidēja darbības termiņa stratēģiju un tajās ietvertu mērķu pārskatīšanu. Jauni padomes un valdes locekļi valsts kapitālsabiedrībās tiek izvēlēti atklātos nominācijas procesos, iesaistot gan PKC darbiniekus, gan nevalstisko organizāciju pārstāvjus nominācijas komisijās.

Lai nodrošinātu, ka katrai valsts kapitālsabiedrībai ir spēkā vidēja termiņa darbības stratēģija, kapitālsabiedrības un kapitāla daļu turētāji turpina darbu pie to izstrādes. Kopumā 2016.-2018.gadā iesniegti PKC izvērtēšanai 48 vidēja termiņa darbības stratēģiju projekti.

Jau trešo gadu tiek nodrošināta valsts kapitālsabiedrību darbības rezultātu ikgadējā izvērtēšana, kad kapitāla daļu turētājs un PKC izvērtē valsts kapitālsabiedrību mērķu izpildi un sniedz novērtējumus.

Ir uzlabojusies gan vispārēja informācijas pieejamība par valsts kapitālsabiedrību darbību, gan valdības informētība par valsts kapitālsabiedrību pārvaldības stratēģiskajiem jautājumiem. PKC 2017.gadā ir publiskojis interaktīvu datu bāzi, kurā iespējams atlasīt daudzveidīgu informāciju un rādītājus par valsts kapitālsabiedrībām, arī kapitāla daļu turētāji ir paplašinājuši savās mājas lapās pieejamo informāciju.

Ceturto gadu pēc kārtas PKC ir uzsācis apkopot kapitālsabiedrību darbības rezultātus. Iepriekšējos gados bija vērojama kapitāla atdeves rādītāja uzlabošanās tendence, sasniedzot šo rādītāju par 2016.gadu 4,9% apmērā. Ministru kabineta 03.04.2018. sēdē ir apstiprināta valsts kapitālsabiedrību vēlamās kapitāla atdeves noteikšanas metodoloģija, lai nodrošinātu, ka valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģiju izstrādē tiek noteikti adekvāti un ar privāto sektoru salīdzināmi finanšu mērķi, vienlaikus ņemot vērā kapitālsabiedrības nefinanšu mērķu izmaksas un ietekmi uz finanšu mērķu sasniegšanu. Metodoloģija tika sākotnēji saskaņota ar valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas padomi.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                         |              |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------|
| 1.7.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Valsts informācijas sistēmu integrācija (pastiprinot datu vispārpieejamību un atkalizmantošanu), un uz tām bāzēti efektīvi publiskie pakalpojumi</b> | <b>VARAM</b> | <b>EM, ZM, FM</b> |
| <p><b><u>Informācija par izpildi:</u></b></p> <p><b>Valsts informācijas sistēmu integrācijas starpministriju darba grupas lomu pilda Valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības vadītāju forums<sup>9</sup>.</b> kura sanāksmēs tiek izskatīti informācijas sistēmu attīstības projekti, kuriem ir pārnozaru ietekme, kā arī apspriesti citi informācijas sistēmu sadarbības jautājumi.</p> <p>Lai aktivizētu stratēģisko virzību uz standartizētu un centralizētu starpiestāžu datu apmaiņu. Ir izstrādāts informatīvā ziņojuma “Par informācijas aprites un piekļuves risinājumiem valsts pārvaldē” projekts. Ziņojums ir ievietots VARAM mājas lapā <a href="http://www.varam.gov.lv/lat/likumdosana/normativo_aktu_projekti/publiskas_parvaldes_joma/?doc=26140">http://www.varam.gov.lv/lat/likumdosana/normativo_aktu_projekti/publiskas_parvaldes_joma/?doc=26140</a> atsauksmju saņemšanai un tievākajā laikā tiks izsludināts valsts sekretāru sanāksmē. Ziņojuma un tam pievienotā Ministru kabineta protokollēmuma projekti paredz visaptverošu pakāpenisku pāreju uz Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošā Valsts informācijas sistēmu savietotāja (turpmāk - VISS) izmantošanu informācijas aprītei pēc VISS modernizācijas projekta īstenošanas.</p> <p>Pašlaik VARAM īsteno Eiropas Savienības fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa „Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību” 2.2.1.1. pasākuma „Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība” (turpmāk – ERAF IKT aktivitāte) projektu „Publiskās pārvaldes informācijas un komunikāciju tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma (PIKTAPS)”, kura ietvaros tiks attīstīta datu publicēšanas platforma (t.sk. Latvijas Atvērto datu portāls), tiks īstenota Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmas (turpmāk - VIRSIS) 1. kārtas izstrāde, kā arī izstrādāts projektējums datu izplatīšanas koplietošanas platformai.</p> <p>Datu publicēšanas un datu izplatīšanas koplietošanas platformas būtiski funkcionāli papildinās VISS, uzlabojot datu pieejamību (koplietošanu) publiskās pārvaldes institūcijām un nodrošinās atkalizmantojamu (t.sk. atvērtu) datu publicēšanu atkalizmantošanai privātu uzņēmumu pakalpojumos. Projekta pirmās kārtas ietvarā 2017. gada jūnijā izveidotais Latvijas Atvērto datu portāls<sup>10</sup> nodrošina iespēju centralizēti publicēt atvērtos datus vienuviet, dodot sabiedrībai iespēju piekļūt šiem datiem, kā arī veicinot datu vispārpieejamību un atkalizmantošanu. Šobrīd datu portālā ir pieejamas 89 datu kopas no 31 iestādes un norit darbs pie portāla satura papildināšanas.</p> <p>VIRSIS vienotas valsts IKT arhitektūras pārvaldības atbalstam nodrošinās centralizētu valsts informācijas un tehnoloģisko resursu uzskaiti. VIRSIS paredzēts pārnest resursus no šobrīd esošā Valsts informācijas sistēmu reģistra (turpmāk – VISR). Vienlaikus VARAM ir īstenojis VISR datu aktualizāciju par visām sistēmām, kur datu aktualizācija bija nepieciešama.</p> <p>Papildus VIRSIS 1. kārtas attīstībai ERAF IKT aktivitātes projekta Nr. 2.2.1.1/17/I/009 "Vienotā datu telpa" (turpmāk - VDT) ietvaros tiek plānota VIRSIS 2. kārtas izstrāde.</p> <p>2017.gada novembrī tika noslēgta Vispārīgā vienošanās par ERAF IKT aktivitātes projekta PIKTAPS un Valsts reģionālās attīstības aģentūras projekta “Pakalpojumu sniegšanas un pārvaldības platforma” ietvaros īstenojamām sabiedrības IKT iespēju izmantošanas veicināšanas pasākumiem.</p> |                                                                                                                                                         |              |                   |

<sup>9</sup> 03.09.2013. MK pieņemts nolikums (prot. Nr.47 65.§).

<sup>10</sup> <https://data.gov.lv>

Projektu ietvaros valsts vienotā komunikācijas un mācību aktivitāšu programma “Mana Latvija.lv. Dari digitāli!” triju gadu laikā informēs un izglītīs sabiedrību par daudzveidīgajiem valsts un pašvaldību e-risinājumiem. Nozīmīga programmas sastāvdaļa ir vismaz 6000 skolotāju, bibliotekāru, valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku mācības, lai viņi būtu zinoši gan par izstrādātajiem e-pārvaldes risinājumiem, gan drošības jautājumiem tādā līmenī, lai spētu sniegtu sabiedrībai konsultācijas par digitālās vides izmantošanas aspektiem un atbalstu digitālo iespēju un pakalpojumu izmantošanā, kas pēc tam kļūs par “digitālajiem aģentiem”. Līdz 2018.gada jūnijam mācībās ir piedalījušies vairāk kā 500 bibliotekāri, noorganizēts atklāšanas pasākums, vebināri, sociālo mediju komunikācija un reklāma, dalība “Digitālās nedēļas” pasākumos un Microsoft akcijā “Strādā jebkur”, 10 dzīves situāciju izstrāde un publikācija programmas vietnē [mana.latvija.lv](http://mana.latvija.lv).

PIKTAPS ietvaros ir izveidota un 2018. gada jūnijā uzsākusi darbu drošas elektroniskās piegādes platforma, kas šobrīd nodrošina garantētu un drošu elektronisko saraksti starp valsts iestādēm, bet no 2019. gada janvāra to nodrošinās starp valsts iestādēm un fiziskajām un juridiskajām privātpersonām. Platforma integrē saziņu starp valsts iestādēm, izmantojot Publiskās pārvaldes dokumentu pārvaldības sistēmu integrācijas vidi un piedāvā vienotu saziņas kanālu visām iestādēm ar fiziskajām un juridiskajām privātpersonām, nākotnē novēršot dublējošos risinājumu veidošanu.

Balstoties uz publiskās pārvaldes informācijas sistēmu konceptuālajā arhitektūrā formulētajiem principiem un izstrādāto metodiku, VARAM 2018. gadā ir noslēgusies visu 40 ERAF IKT pirmās kārtas projektu izvērtēšana, tie ir apstiprināti MK un iesniegti sadarbības iestādei. Ar sadarbības iestādi īstenošanas līgumus ir noslēguši 36 projektu īstenošanai.

VARAM ir uzsākusi IKT ERAF otrās kārtas projektu detalizēto aprakstu izvērtēšanu. Šobrīd no 15 otrās kārtas projektu detalizētajiem aprakstiem VARAM ir iesniegti izvērtēšanai 7 projekti. Atlikušie otrās kārtas projektu detalizētie apraksti atbilstoši valdības uzdevumam tiks iesniegti VARAM vērtēšanai līdz šā gada 1. decembrim.

VARAM ir uzsākusi projektu īstenošanas uzraudzību un 2018. gadā projektu īstenošanas uzraudzības ietvaros īpašu uzmanību pievērta snieguma rezerves prasību izpildei, kas uz šo brīdi ir sasniegts par 99,5 %, kā arī būtisko arhitektūras elementu un datu publicēšanas un apmaiņas risinājumu attīstībai.

2018. gadā darbu turpināja Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru tīkls: 72 valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri novadu nozīmes attīstības centros un 6 valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri reģionālās nozīmes attīstības centros. Kopš VPVKAC tīkla darbības 2015. gadā līdz 2018. gada pirmajam pusgadam VPVKAC tīklā reģistrēti 150 000 pakalpojumu pieteikumu. Visplašāk VPVKAC tīklā pieprasīti VSAA pakalpojumi un konsultācijas VID jautājumos.

Uz 2018.gada 31.martu portāla Latvija.lv kopējo unikālo lietotāju skaits ir sasniedzis 850 tūkstošus.

2018. gadā portālā Latvija.lv ir izvietoti 137 e-pakalpojumi, ko sniedz 27 iestādes. Uz 2018. gada 31. martu portālā uzsākto e-pakalpojumu uzkrājotais skaits ir pārsniedzis 10 miljonus, un visbiežāk uzsāktie e-pakalpojumi 2018.gada pirmajā ceturksnī ir – E-iesniegums VSAA pakalpojumiem, Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana, Dokumenta pārbaude Nederīgo dokumentu reģistrā, Informācija par sociālās apdrošināšanas iemaksām un apdrošināšanas periodiem, kā arī Informācija par prognozējamo vecuma pensiju.

Jāpiebilst, ka visvairāk lietotie e-pakalpojumi pēc maksājumu skaita 2018.gada pirmajā ceturksnī ir Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu samaksa, Nekustamā īpašuma nodokļa apmaksa tiešsaistē un Ieskatīšanās zemesgrāmatas nodaļījumā.

Ir saglabājusies tendence starp iestādēm arvien plašāk lietot VRAA nodrošinātās koplietošanas komponentes iestāžu e-pakalpojumu sniegšanai - vienotās pieteikšanās modulis (serviss, kas ļauj e-pakalpojuma sniedzējam elektroniskajā vidē atpazīt (identificēt) lietotāju, kas pakalpojumu vēlas

izmantot) 2018.gada pirmajā ceturksnī ir integrēts 46 portālos/informācijas sistēmās. Uzkrājošais autentifikāciju skaits, izmantojot vienotās pieteikšanās moduli, uz 2018.gada 31.martu sasniedzis 23,31 miljonu autentifikāciju.

Savukārt maksājumu moduli 2018.gadā izmanto 21 publisko pakalpojumu sniedzējs 44 pakalpojumos.

|             |                                                                                                                                                                                                                             |           |               |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------|
| <b>1.8.</b> | <b>Finanšu un kapitāla tirgus ilgtspējīgas attīstības koncepcijas izstrāde ar mērķi ieviest inovatīvus finanšu pakalpojumus (t. sk. fintech) un pozicionēt Latviju kā bāzi starptautisko finanšu pakalpojumu sniegšanai</b> | <b>FM</b> | <b>EM, TM</b> |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Finanšu ministrija 2017.gada 6.novembrī parakstīja Sadarbības memorandu par Baltijas reģionālā kapitāla tirgus izveidošanu, kuru atbalstīja arī Eiropas Komisija un Eiropas Rekonstrukcijas un Attīstības banka (turpmāk – ERAB), un kurš ietver:

- apņemšanos stiprināt Baltijas valstu sadarbību kopīga kapitāla tirgus attīstības jomā;
- viena no pirmajiem projektiem memorandā realizāciju, tas ir tiesiskā ietvara izveidi Baltijas mēroga segtajām obligācijām. Projekta īstenošanas mērķis ir jaunas parāda vērtspapīru klases izveide - Baltijas segtās obligācijas, radot jaunas ieguldīšanas iespējas investoriem, kā arī ņemot vērā katras no Baltijas valstīm nelielos finanšu tirgu, attīstīt reģiona finanšu un kapitāla tirgus atpazīstamību kopumā.

Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas ietvaros un sadarbībā ar ERAB, 2018.gada februārī, ir uzsākti vairāki projekti kapitāla tirgus ilgtspējīgai attīstībai. Šie četri projekti paredz:

1. Segto obligāciju un vērtspapirizācijas tiesiskā ietvara izveidi, kas sniegtu stimulu Latvijas kapitāla tirgum, palielinātu vērtspapīru tirgus finansējuma iespējas un dažādotu banku finansējuma avotus. Par šo projektu pozitīvu vērtējumu ir snieguši tirgus dalībnieki un starptautiskās kredītreitinga aģentūras (Moody's, 22.01.2018.). Šobrīd tiek vērtēts konsultantu sagatavotais izvērtējums, lai vienotos par tālākiem soļiem normatīvo aktu pilnveidošanai;
2. Izslēdzošā ieskaite režīma izveidi atvasināto instrumentu un repo darījumiem. Konsultantu izvērtējums tika saņemts šī gada maijā un sadarbībā ar iesaistītajām iestādēm tas tiek izvērtēts, lai vienotos par konceptuāliem jautājumiem, un tiktu uzsākts darbs pie normatīvā regulējuma izstrādes.
3. Eiropas Savienības Struktūrfondu atbalsta instrumenta izstrādi mazo un vidējo uzņēmumu finansējuma piesaistei kapitāla tirgos. Lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu iespējas piesaistīt finansējumu kapitāla tirgos, ir plānots izstrādāt instrumentu, kas segs daļu no IPO vai obligāciju emisijas dokumentācijas sagatavošanas izmaksām, lai nodrošinātu uzņēmumu pieeju alternatīvam finansējumam un uzlabotu tirgus likviditāti. Šobrīd tiek izstrādāts informatīvais ziņojums, ko plānots iesniegt Ministru kabinetā, lai panāktu vienošanos par finansējuma pieejamību no Eiropas Savienības Struktūrfondu.
4. Konsultāciju pakalpojumu, lai sasniegtu Robežas, un ja iespējams vēlākā posmā, Attīstības tirgus statusu, kas ļautu arī Latvijai klasificēties kā robežas tirgum, ņemot vērā, ka Igaunija un Lietuva atbilstoši MSCI klasifikācijai jau šobrīd ir ar robežas tirgus statusu. Šī projekta ietvaros ir plānots izstrādāt ilgtermiņa ceļa karti ar konkrētiem veicamiem pasākumiem, lai Latvija ilgtermiņā sasniegt robežas tirgus statusu. Šobrīd projekta ietvaros konsultanti veic izpēti darbu, lai identificētu vājas un stiprās puses, kas palīdzētu formulēt nepieciešamos pasākumus.

Inovatīvu finanšu pakalpojumu ieviešanai ir izstrādāts regulējums kopfinansējuma pakalpojuma sniegšanai, kas palīdzēs un veicinās finanšu piesaisti īpaši jomās, kuru specifiska ne vienmēr ļauj veiksmīgi konkurēt kopējā tirgū, it īpaši biznesa uzsākšanas stadijā.

|    |                                                                                                                       |    |  |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--|
| 2. | <b>Līdzsvarota un prognozējama nodokļu politika, sasniedzot iekasēto nodokļu apjomu 33 % apmērā no IKP 2020. gadā</b> | FM |  |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--|

### **Informācija par izpildi:**

Lai īstenotu līdzsvarotu un prognozējamu nodokļu politiku, sasniedzot iekasēto nodokļu apjomu 33% apmērā no IKP 2020.gadā, izstrādātas un 2017.gada 9.maija Ministru kabineta sēdē apstiprinātas Valsts nodokļu pamatnostādnes 2018.-2021.gadam (turpmāk tekstā – Nodokļu pamatnostādnes, saukta arī par Nodokļu reformu).

Jāatzīmē, ka Nodokļu pamatnostādnes tika izstrādātas ciešā sadarbībā ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem. Darba gaitā tika saņemti un analizēti priekšlikumi no Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Bankas, Domnīcas Certus, kā arī Pasaules Bankas un OECD.

Savukārt, lai nodrošinātu veselības nozares finansējumu un budžeta ieņēmumu pietiekamību, kā arī vēl vairāk veicinātu ienākumu nevienlīdzības mazināšanu, Valdība akceptēja un Saeima atbalstīja atsevišķas izmaiņas ar nodokļu reformu saistītajos likumprojektos, kas atšķiras no Finanšu ministrijas izstrādātajām Nodokļu pamatnostādnēm.

Nodokļu reformas mērķi ir veicināt Latvijas konkurētspēju reģionālā līmenī, motivēt iedzīvotājus uzsākt uzņēmējdarbību, veicināt investēšanu uzņēmumu attīstībā un piesaistīt investorus, stimulēt iedzīvotājus maksāt nodokļus, veicināt iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti un vēlmi atgriezties darba tirgū un pilnveidot nodokļu administrēšanu, lai nodokļu nomaksa un valsts kontroles darbību veikšana būtu maksimāli vienkārša un ar mazākām izmaksām.

Nodokļu reforma paredz, ka no 2018.gada 1.janvāra Latvijā pirmo reizi kopš neatkarības atjaunošanas tiks ieviesta progresīvā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) likmju sistēma. Tāpat tiek pilnībā mainīta uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) sistēma, nosakot, ka no 2018.gada nodoklis tiek maksāts peļņas sadales brīdī (piemērojot 20% likmi izmaksām, kas netiek investētas uzņēmuma attīstībā, t.sk. dividendēm, ar saimniecisko darbību nesaistītajiem izdevumiem, reprezentācijas izmaksām, kas pārsniedz noteikto apmēru, u.c.) nevis par gūto peļņu, kā tas bija līdz šim.

Nodokļu reforma ietekmēs teju visus Latvijas iedzīvotājus - gan strādājošos, gan ģimenes ar bērniem, gan pensionārus. Lielākie nodokļu reformas ieguvēji būs mazo algu saņēmēji, jo palielinātais ar nodokļiem neapliekamais ienākumu minimums, vairosies viņu rīcībā esošo naudas daudzumu. Ieguvēji būs arī tie darba ņēmēji, kurus var pieskaitīt vidusšķirai un kuru darba alga nav lielāka par divām vidējām darba algām.

Ieviešot izmaiņas UIN sistēmā, uzlabosies uzņēmumu finansiālā situācija, un līdz ar to tas veicinās arī ekonomisko izaugsmi turpmākajos gados. Peļņa, kas tiks atstāta uzņēmumā, palielinās pamatkapitāla apjomu un uzlabos uzņēmuma bilanci kopumā. Izmaiņu veikšana nodokļa regulējumā, paredzot reinvestētās peļņas neaplikšanu ar UIN, var radīt būtiskas izmaiņas uzņēmumu attīstības un kapitalizācijas stiprināšanā, kā arī investīciju piesaistē. Uzņēmumu reinvestētās peļņas atbrīvošana no UIN var uzlabot arī pieejamību banku kredītiem, jo uzņēmumiem zudīs motivācija manipulēt ar peļņas deklarēšanu, lai izvairītos no nodokļu maksāšanas, kā arī stiprinās uzņēmumu pašu kapitāla bāzi. Tas motivētu uzņēmumus darboties legālajā ekonomikā, savukārt bankām būtu radīta iespēja vairāk kreditēt šos uzņēmumus. Pieeja papildus līdzfinansējumam veicinātu arī raitāku ES fondu apguvi.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                            |           |                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------|
| 2.1.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Ēnu ekonomikas un ekonomisko noziegumu apkarošana, samazinot ēnu ekonomikas īpatsvaru valstī par 3 procentpunktiem līdz 2018. gadam</b> | <b>FM</b> | <b>EM, ZM, VARAM, SM, TM, LM, IeM</b> |
| <p><b><u>Informācija par izpildi:</u></b></p> <p>Turpinot darbu pie Valsts iestāžu darba plānā ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. - 2020.gadam iekļautajiem uzdevumiem, 2018.gadā stājās spēkā 2017.gadā pieņemtie grozījumi vairākos normatīvajos aktos un izstrādāti jauni priekšlikumi.</p> <p>2018.gadā 1.pusgadā tika turpināts darbs pie nepieciešamā regulējuma izstrādes vienotā nodokļa konta ieviešanai, kā rezultātā izstrādāts MK noteikumu projekts "Kārtība, kādā maksā nodokļus, nodevas, citus valsts noteiktos maksājumus un ar tiem saistītos maksājumus un novirza tos saistību segšanai".</p> <p>Lai veicinātu nodokļu maksātāju labprātīgu nodokļu nomaksu, vienlaikus uzlabojot VID veikto riska analīzes procesu, tādējādi iegūstot precīzāku informāciju par fiziskajām personām, kurām pastāv visaugstākais risks, ka nav deklarēti visi ienākumi vai nodokļi pilnā apmērā, sākot no 2018.gada 1.janvāra kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem stājās spēkā pienākums ik gadu līdz 1.februārim iesniegt VID informāciju par klientiem - fiziskajām personām, kas ir Latvijas Republikas rezidenti, - kuru pieprasījuma noguldījuma kontu un maksājumu kontu (tajā skaitā slēgto pieprasījuma noguldījuma kontu un maksājumu kontu) iepriekšējā gada kopējā debeta vai kredīta apgrozījuma summa vienas kredītiestādes vai maksājumu pakalpojumu sniedzēja ietvaros ir 15 000 euro vai vairāk. Savukārt 2018.gada 15.maijā pieņemti Ministru kabineta noteikumi "Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienestam sniedzama informācija par fiziskās personas kontu apgrozījumu un atlikumu", kuros noteikta kārtība, kādā kredītiestāde un maksājumu pakalpojumu sniedzējs iesniedz VID informāciju par klientiem.</p> <p>Ir paplašināts valstu skaits, ar kurām notiks automātiskā informācijas apmaiņa par finanšu kontiem: 2018.gada 10.aprīlī pieņemti grozījumi 2016.gada 5.janvāra noteikumos Nr.20 "Kārtība, kādā finanšu iestāde izpilda finanšu kontu pienācīgas pārbaudes procedūras un sniedz Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par finanšu kontiem", paredzot informācijas apmaiņu vēl ar 4 valstīm.</p> <p>Lai veicinātu godīgu konkurenci un labprātīgu nodokļu saistību izpildi, apkarotu nodokļu krāpniecību un mudinātu pircējus pieprasīt čekus un kvītis par precēm un pakalpojumiem, izstrādāts un pieņemts valdībā likumprojekts "Čeku spēles likums".</p> <p>Izstrādāts un pieņemts valdībā likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", ar kuru paredzēts pilnveidot transfertcenu dokumentācijas prasības, pielāgojot tās jaunām prasībām, kādas izstrādāja Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) Bāzes erozijas un peļņas novirzīšanas (BEPS) plāna 13.aktivitātes ietvaros.</p> <p>Izstrādāts un izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", ar kuru paredzēts samazināt ēnu ekonomiku un uzlabot nodokļu administrēšanas procesu digitālās ekonomikas jomā. Minētajā projektā ietvertas normas, kuras uzlabos Valsts ieņēmumu dienestam pieejamo informāciju par saimniecisko darbību, kas notiek elektroniskajā vidē, kā arī ar projektu paredzēts uzlabot mehānismus, kādus Valsts ieņēmumu dienests var izmantot, lai veicinātu nodokļu maksātāju nodokļu normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildi.</p> <p>Uz 01.06.2018.g. apturēta 4 organizētās noziedzības grupu darbība - 2 akcīzes preču jomā, 1 narkotisko vielu jomā un 1 valsts ieņēmumu jomā.</p> <p>Aktualizēts Ēnu ekonomikas apkarošanas plāns, iekļaujot tajā aktuālus uzdevumus, t.sk.: turpināt darbu ar nozarēm – būvniecība, minerālresursu ieguve, apsardze, sabiedriskā ēdināšana. izstrādāt piedāvājumu preču pārvietošanas uzraudzības sistēmu tiešsaistes režīmā.</p> |                                                                                                                                            |           |                                       |

|      |                                                                                                                                                                                                                     |           |                          |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------------|
| 2.2. | <b>Ilgtermiņīgas nodokļu sistēmas izveide, tai skaitā nodokļu sloga pārnesšana no darbaspēka uz ienākumiem no kapitāla un kapitāla pieauguma, uz patēriņu, uz nekustamo īpašumu un uz dabas resursu izmantošanu</b> | <b>FM</b> | <b>Visas ministrijas</b> |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------------|

### **Informācija par izpildi:**

Pamatojoties uz Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.-2021.gadam noteikto Saeima 2017.gada jūlijā apstiprināja plašu nodokļu reformu, kas spēkā stājās no 2018.gada 1.janvāra (turpmāk tekstā – Nodokļu pamatnostādnes, saukta arī par Nodokļu reformu).

Nodokļu reformas mērķis ir nodrošināt stabilu un prognozējamu nodokļu politiku vismaz līdz 2021.gadam, kas vērsta uz tautsaimniecības izaugsmi un iedzīvotāju labklājības celšanu, t.sk., ienākumu nevienlīdzības mazināšanu, vienlaikus nodrošinot pietiekamus, paredzamus un kvalitatīvus nodokļu ieņēmumus valsts un pašvaldību funkciju finansēšanai, novirzot nodokļu slogu no darbaspēka uz patēriņa, vides un īpašuma nodokļiem.

Būtiskākie Nodokļu reformas ietvaros īstenotie pasākumi ir vērsti uz darbaspēka nodokļu sloga samazināšanu, ienākumu palielināšanu strādājošiem ar zemiem ienākumiem un ģimenēm ar bērniem. Tā rezultātā darbaspēka nodokļu slogs ievērojami tiek samazināts, ar izteiktāku samazinājumu zemo algu saņēmējiem un ģimenēm ar bērniem, jo nodokļu reformas uzmanības centrā ir tieši šīs cilvēku grupas. Tā, piemēram, strādājošam bez apgādībā esošām personām, kurš saņem 67% no vidējās darba algas, darba spēka nodokļu plaša samazināsies no 41,8% 2016.gadā uz 39,1% 2020.gadā. Savukārt, strādājošam ar vienu apgādībā esošu personu, kurš saņem 67% no vidējās darba algas, darba spēka nodokļu plaša samazināsies no 36,2% 2016.gadā uz 33,5% 2020.gadā.

Nodokļu reformas ietvaros ar 2018.gadu ieviestas sekojošas izmaiņas darba spēka nodokļos:

- paaugstināta minimālā mēneša darba alga no 380 euro (2017.gadā) līdz 430 euro;
- ieviesta progresīva iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) sistēma, kur ienākumiem līdz 20 004 euro gadā IIN likme ir samazināta līdz 20%, ienākumiem no 20 004,01 euro līdz 55 000 euro gadā saglabājas likme – 23%, bet ienākumiem virs 55 000,01 euro gadā likme ir 31,4%.
- paaugstināts diferencētais neapliekamais minimums – ienākumiem līdz 440 euro mēnesī – neapliekamais minimums 2018.gadā ir 200 euro mēnesī (2019.gadā - 230 euro, 2020.gadā - 250 euro mēnesī). Savukārt, ienākumiem no 440 līdz 1000 euro mēnesī (2019.gadā līdz 1100 euro, 2020.gadā līdz 1200 euro mēnesī) neapliekamais minimums, kas aprēķināts atbilstoši formulai, pakāpeniski samazinās līdz pie ienākumiem virs 1000 euro mēnesī (2019.gadā virs 1100 euro, 2020.gadā virs 1200 euro mēnesī) tas sasniedz 0 un vairs netiek piemērots;
- paaugstināts pensionāra neapliekamais minimums no 235 euro mēnesī 2017.gadā līdz 250 euro mēnesī 2018.gadā, pie tam tas ar katru gadu pieaugs, 2019.gadā sasniedzot 270 euro mēnesī, bet 2020.gadā 300 euro mēnesī;
- paaugstināts atvieglojums par apgādībā esošu personu (no 175 euro 2017.gadā) uz 200 euro 2018.gadā, kas ar katru gadu pieaugs, 2019.gadā sasniedzot 230 euro, bet 2020.gadā 250 euro mēnesī par apgādībā esošu personu;
- paaugstināta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme par 1 procentpunktu (0,5% darba devējam un 0,5% darba ņēmējam), novirzot šos līdzekļus veselības aprūpes nozares finansēšanai;
- reformēts solidaritātes nodoklis, kas ar 2018.gadu tiek sadalīts pa maksājumiem speciālajā budžetā veselības finansēšanai (1%), nodokļu maksātāja privātajā pensiju kontā (4%), fondētajā pensiju kontā (6%) un valsts pensiju speciālā budžeta ieņēmumos (13,59%), un progresīvā

iedzīvotāju ienākuma nodokļa nodrošināšanai (10,5%). 2017.gadā solidaritātes nodoklis tika ieskaitīts tikai valsts pamatbudžetā.

Lai nodrošinātu reformas pasākumu ieviešanu, vienlaikus tiek īstenoti kompensējošie pasākumi, kuru mērķis ir palielināt nodokļa ieņēmumus, pārvirzot tos no darba spēka nodokļiem uz patēriņa un kapitāla nodokļiem:

- paaugstināts akcīzes nodoklis degvielai, alkoholiskajiem dzērieniem un tabakas izstrādājumiem, nosakot pakāpenisku likmju paaugstināšanas grafiku līdz 2020.gadam;
- samazināts mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) maksātāju apgrozījuma sliekšnis no 100 000 *euro* (2017.gadā) līdz 40 000 *euro*, kā arī noteikta IIN likme 20% apmērā no mikrouzņēmuma izmaksātām dividendēm;
- paaugstinātas azartspēļu nodokļa likmes ruletes, kāršu un kauliņu spēles galdiem un azartspēļu automātiem;
- samazināts reģistrācijas sliekšnis VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā no 50 000 *euro* (2017.gadā) līdz 40 000 *euro*, kā arī PVN deklarācijā atšifrējamo darījumu sliekšņa samazināšana no 1430 *euro* (2017.gadā) uz 150 *euro*;
- PVN reversās maksāšanas kārtības piemērošanas paplašināšana sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves tehnikas un metālizstrādājumu piegādēm;
- vienādotas IIN likmes dažādiem ienākumu veidiem, nosakot tās 20%, 23% un 31,4% apmērā līdzīgi kā algota darba ienākumam:
  - 20% IIN likme – ienākumam no kapitāla un kapitāla pieaugumam (2017.gadā IIN likme ienākumam no kapitāla, kas nav kapitāla pieaugums (piemēram, dividendēm, procentu ienākumam) bija 10%, bet ienākumam no kapitāla pieauguma – 15%). Izņēmums ir dividendes (tad 0% likme), ja tās jau ir apliktas ar 20% UIN likmi peļņas sadales brīdī;
  - 20/23/31,4% IIN likme – saimnieciskās darbības veicējiem (2017.gadā 23% likme).

Saistībā ar nekustamā īpašuma nodokļa politiku ir paredzēts, ka līdz 2019.gada 31.martam notiek darbs pie grozījumu likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli” izstrādes. Pašlaik Valsts zemes dienests turpina darbu pie nekustamā īpašuma nodokļa bāzes - kadastrālās vērtības – noteikšanas metodikas pilnveidošanas. Pēc kadastrālās vērtēšanas metodikas pieņemšanas Ministru kabinetā, tiks pabeigts darbs pie nekustamā īpašuma nodokļa politikas izstrādes.

Attiecībā uz nodokļu sloga pārnesei uz vides nodokļiem 2016.gadā tika pieņemtas nozīmīgas izmaiņas dabas resursu nodokļa likmēs, kas stājās spēkā 2017.gada 1.janvārī. To starp, par atkritumu apglabāšanu tiek pakāpeniski palielināta dabas resursu nodokļa likme no 2017.gada līdz 2020.gadam, bet nodokļa likme par oglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm) tiek palielināta no 2017.gada līdz 2019.gadam.

|      |                                                                                                                                                                                                                            |    |                        |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------------------------|
| 3.   | <b>Inovācija kā ekonomikas transformācijai nepieciešams priekšnoteikums, privātā sektora motivācija ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā 47 % apjomā no kopējiem ieguldījumiem 2018. gadā</b>                             | EM |                        |
| 3.1. | <b>Nacionālās inovāciju sistēmas pilnveidošana, cilvēkresursu attīstība, motivācijas pasākumu izstrāde pētniekiem un biznesam un viņu kopdarbības stimulēšana, resursu koordinēšana, koncentrācija un vispārpieejamība</b> | EM | IZM, FM, VM, ZM, VARAM |

|      |                                                                                                                                                                                                  |           |                                   |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------|
| 3.2. | <b>Konkurētspējīgu inovatīvu produktu un procesu radīšanas/pilnveidošanas un eksportspējas atbalsts kā Latvijai tradicionālajās nozarēs un procesos, tā augsto un vidējo tehnoloģiju nozarēs</b> | <b>EM</b> | <b>IZM, ZM, VM, VARAM, KM, ĀM</b> |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------|

**Informācija par izpildi:**

***1. Inovācijas sistēmas pilnveidošana***

Atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 15.septembra uzdevumam – Izglītības un zinātnes ministrijai un Ekonomikas ministrijai nodrošināt RIS3 monitoringa īstenošanu, tostarp RIS3 progresa ziņojumu izstrādi un ietekmes vērtēšanu, un nepieciešamo tematisko pētījumu pasūtīšanu (prot. Nr. 47, 35 §) Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju ir izstrādājusi informatīvo ziņojumu “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings”, kas ir pirmais Latvijas Viedās Specializācijas stratēģijas (turpmāk – RIS3) ieviešanas izvērtējums.

Ziņojumā ietverta informācija par Latvijas ekonomikas attīstības tendencēm, mērķiem un izaicinājumiem, RIS3 programmu un pasākumu īstenošanas gaitu un virzību uz mērķu sasniegšanu, kā arī RIS3 rādītāju analīze un turpmāko pasākumu plāns.

Ņemot vērā RIS3 mērķus un tvērumu (RIS3 ir tautsaimniecības transformācijas stratēģija uz augstāku pievienoto vērtību, produktivitāti un efektīvāku resursu izmantošana), ziņojums ietver Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014. – 2020.gadam (turpmāk – ZTAI pamatnostādnes) un Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņu 2014. – 2020.gadam (turpmāk – NIP) rīcības plānā ietvērto pasākumu īstenošanas gaitu laika periodā no 2014. līdz 2016.gadam un pasākumu plānu 2018.-2020.gadam.

Ziņojuma izstrāde nodrošina šādu uzdevumu izpildi:

- *Ex-ante* nosacījumu Eiropas Savienības Kohēzijas politikas 2014. – 2020.gada plānošanas periodam, kur uz pētniecības un inovāciju jomu attiecināms *ex-ante* nosacījums ir “jābūt Nacionālajai Reformu Programmai atbilstoši Viedās specializācijas stratēģijai, kas veicinātu privātos ieguldījumus pētījumiem un inovācijai, labi funkcionējošas pētniecības un inovācijas sistēmas ietvarā”;
- MK 2013.gada 28.jūnija rīkojumu Nr.282 (prot. Nr.32 62.§) “Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam” 5.1. apakšpunktu, kas nosaka, ka Ekonomikas ministrijai jā sagatavo un ekonomikas ministram līdz 2017.gada 1.oktobrim noteiktā kārtībā MK jā iesniedz informatīvais ziņojums par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņu 2014.–2020.gadam īstenošanas starpposma novērtējumu, kā arī paredzēto uzdevumu un pasākumu plāns 2018.-2020.gadam;
- MK 2013.gada 28.decembra rīkojuma Nr.685 (prot. Nr.67; 97.§) “Par Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam” 4.1. apakšpunktu un 2017.gada 19.aprīļa MK rīkojumu Nr. 191 (prot. Nr. 20 8. §), kas nosaka Izglītības un zinātnes ministrijai sagatavot un izglītības un zinātnes ministram iesniegt Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.–2020.gadam īstenošanas starpposma novērtējumu.

Informatīvais ziņojums “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings” izskatīts un pieņemts zināšanai MK 27.02.2018. sēdē (prot. Nr.13 46.§). Tajā ietverts arī Nacionālās Inovācijas sistēmas (NIS) pasākumu plāns 2017.-2020.gadam, kas izvirza sešus galvenos rīcības virzienus – “Inovācijas veicināšana”, “Konkurētspējas stiprināšana”, “Investīciju piesaiste”, “Eksporta veicināšana”, “Uzņēmējdarbības vides pilnveidošana”, “Cilvēkkapitāla attīstība”. Katrā no rīcības virzieniem definēti konkrēti pasākumi, politikas iniciatīvas un sasniedzamie rezultāti. Informatīvā ziņojuma saturs un NIS pasākumu plāns prezentēts 15.06.2017. Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskajā padomē.

## 2. Cilvēkkapitāla attīstība

Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" ietvaros saskaņā ar MK noteikumiem tiek īstenoti vairāki pasākumi.

1.2.2.1. pasākuma **"Atbalsts nodarbināto apmācībām"**<sup>11</sup> mērķis ir nodrošināt komersantus ar atbilstošas kvalifikācijas darbaspēku, kas sekmētu darba ražīguma pieaugumu, jaunu vai uzlabotu produktu un tehnoloģiju izstrādi un to ieviešanu ražošanā. 2016.gada 24.martā noslēdzās projektu iesniegumu atlase un tās ietvaros ir apstiprināti 10 projekti, kurus īsteno lielākās nozaru asociācijas (LAKIFA, MASOC, LIKTA, biedrība "Zaļās mājas", LLDRA, LPUF, LPUA, VRUA, LVRA, LETERA). Atbalsts tiek sniegts komersantu nodarbināto apmācībām. Kopējais pieejamais finansējums programmas ietvaros ir 18 milj. EUR. Programmas 1.kārta (ERAF finansējums 9 milj. EUR) tiek īstenota līdz 2018.gada beigām. 2018.gada 20.jūnijā Ministru kabinetā iesniegti grozījumi pasākumu regulējošos noteikumos, lai paplašinātu atbalstāmās apmācību jomas ar svešvalodu apmācībām un pagarinātu 1.kārtas projektu ieviešanas termiņu līdz 2022.gada 31.decembrim esošā 1.kārtai pieejamā ERAF finansējuma apmērā. Līdz 2018.gada maijam finansējumu saņēmuši vairāk kā 450 komersanti un apmācīti vairāk kā 6500 ne-unikālie nodarbinātie. 2.kārta plānota ar 2019.gadu.

1.2.2.3. pasākuma **"Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti"**<sup>12</sup> mērķis ir veicināt pašnodarbināto personu, sīko (mikro), mazo, vidējo un lielo komersantu produktivitāti un darba efektivitāti, paaugstinot to darbinieku kvalifikāciju un prasmes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā; nodrošināt komersantus ar atbilstošas kvalifikācijas darbaspēku, sekmējot netehnoloģisko inovāciju ieviešanu; nodrošināt atbalstu apmācībām, veicinot investoru piesaisti valstij. 2016.gada 29.novembrī noslēdzās projektu iesniegumu atlase, kurā ir apstiprināti LIKTA, LTRK un LIAA iesniegtie projekti. Kopējais pieejamais finansējums programmas ietvaros ir 6,9 milj. EUR. LIKTA, LTRK projektu ietvaros komersantu nodarbināto apmācības uzsāktas 2017.gadā. LIAA projekta ietvaros tiek strādāts ar potenciālajiem investoriem. 2018.gada 2.februārī apstiprināti grozījumi pasākumu regulējošos noteikumos attiecībā uz investoru apmācībām (paplašinātas attiecināmo izmaksu pozīcijas un palielināta atbalsta intensitāte līdz maksimāli pieļaujamai). Līdz 2018.gada maijam finansējumu saņēmuši vairāk kā 400 komersanti un apmācīti vairāk kā 1400 ne-unikālie nodarbinātie. Jaunu komersantu iesaistīšana un nodarbināto apmācības turpināsies līdz 2020.gada beigām.

1.2.2.2. pasākuma **"Inovāciju motivācijas programma"**<sup>13</sup> mērķis ir informēt un iedrošināt (t.sk. piešķirot godalgas) pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību un inovāciju ieviešanu. 2016.gada 14.novembrī noslēdzās projektu iesniegumu atlase, kurā ir apstiprināts LIAA iesniegtais projekts. Kopējais pieejamais finansējums programmas ietvaros ir 5,65 milj. EUR. Līdz 2023.gada nogalei programmas ietvaros kopumā paredzēts iesaistīt 10 tūkst. personu, kā arī atbalstīt 100 komersantus, kas saņem nefinansiālu atbalstu. 2017.gadā īstenoti pasākumi inovatīvas uzņēmējdarbības uzsācējiem un esošo inovatīvo uzņēmumu motivēšanai - konkursi "Ideju kauss 2017", DEMOLA, tīklošanās semināri uzņēmējdarbības uzsācējiem un attīstītājiem, u.c.; inovāciju marketinga un reklāmas aktivitātes, audio un vizuālā publicitāte; pasākumi uzņēmējdarbības un inovāciju attīstībai - apmācību

<sup>11</sup> Ministru kabineta 2015.gada 27.oktobra noteikumi Nr.617 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.1. pasākuma "Atbalsts nodarbināto apmācībām" pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi".

<sup>12</sup> Ministru kabineta 2016.gada 14.jūnija noteikumi Nr.365 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.3. pasākuma "Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti" īstenošanas noteikumi".

<sup>13</sup> Ministru kabineta 2016.gada 10.maija noteikumi Nr.287 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos" 1.2.2.2. pasākuma "Inovāciju motivācijas programma" īstenošanas noteikumi".

programma “Skolēnu mācību uzņēmumi”, brīvdabas forums – festivāls tehnoloģiskās intereses, jaunrades rosināšanai “iNovuss 2017”, u.c.

2018. gada pirmajā pusgadā uzsākta jaunā DEMOLA Latvia pavasara sezona. Saņemti 125 studentu pieteikumi, 15 uzņēmumi izrādīja savu interesi piedalīties projektos, no kuriem apstiprināti 10 dalībuzņēmumi.

LIAA Inovāciju motivācijas programmas ietvaros piedalījās Banku augstskolas rīkotajā biznesa simulācijas konkursā “Bizness 24h”, kur no 5.februāra līdz 28.martam 3. kārtās kopumā piedalījās 600 dalībnieki. Finālā, kurš notika 10.aprīlī, komandas prezentēja savas biznesa idejas iepriekš tās pārbaudot īstos uzņēmējdarbības apstākļos, gūstot priekšstatu par biznesa plāna veidošanos un vajadzīgajām zināšanām veiksmīgai uzņēmējdarbībai. Par uzvarētājiem kļuva komanda L&V izveidojot lampas ar Latvju zīmēm par godu Latvijas simtgadei.

10.martā sadarbībā ar JA Latvija norisinājās Vislatvijas Skolēnu mācību uzņēmumu Pavasara gadatirgus CITS BAZĀRS t/c Domina. Pasākumā piedalījās 270 skolēnu mācību uzņēmumi, kopā pulcējot 800 dalībniekus no visas Latvijas.

14.-16. aprīlī LIAA sadarbībā ar komercializācijas platformu Komercializācijas Reaktors pirmo reizi īstenoja un organizēja starptautisko zinātnisko start-up konferenci Magnetic Latvia "Deep Tech Atelier". Konferenci apmeklēja vairāk nekā 400 dalībnieki. Konferencēs laikā ikvienam interesentam tika sniegta iespēja izveidot zinātnisko jaunuzņēmumu komandu.

### ***3. Atbilstoša ietvara izveide, kas sekmē privātā sektora un pētniecības sektora sadarbību, koncentrē resursus un nodrošina to pieejamību***

Uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības sekmēšanai šajā ES fondu plānošanas periodā tiek īstenoti vairāki pasākumi saskaņā ar MK noteikumiem par Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” īstenošanu.

1.2.1.1. pasākuma “**Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros**”<sup>14</sup> mērķis ir komersantu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektoru sadarbību rūpniecisko pētījumu, jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektu īstenošanā.

2016.gada 16.maijā noslēdzās projektu iesniegumu atlases otrā kārtā, kā rezultātā ir apstiprināti 8 projekti, paredzot 8 kompetences centru atbalstu Viedās specializācijas jomās/ apakšjomās. Atbalsts tiek sniegts kompetences centru atbalstītiem komersantiem rūpniecisko pētījumu, eksperimentālo izstrādņu, tehnoloģiski ekonomisko priekšizpēšu veikšanai. Kopējais pieejamais finansējums programmas ietvaros ir 80,1 milj. EUR. Līdz 2023.gada nogalei programmā paredzēts atbalstīt 123 komersantus, kas saņem grantus jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un virzīšanai tirgū. Uz 2018.gada jūniju visos 8 kompetences centros kopā uzsākta 170 projektu īstenošana.

Programmā iesaistīto uzņēmumu līdzfinansējums P&A projektiem uz 2018.gada 1.jūniju ir 12 188 273 EUR. Kopā ir 145 uzņēmumi, kas saņēmuši atbalstu līdz 2018.gada jūnijam, lai ieviestu jaunus produktus un tehnoloģijas. Līdz 2018.gada 1.jūnijam radītas 291 jaunas darba vietas, t.sk. tās, kurās nodarbināti zinātniskie darbinieki publiskajā sektorā. P&I projektu īstenošanā iesaistīts 291 maģistrants un doktorants. Publicēti 108 zinātniskie raksti starptautiskās datu bāzēs indeksētajos žurnālos (Scopus, Web of Science). Līdz 2018.gada jūnijam pabeigti 52 pētījumi.

<sup>14</sup> Ministru kabineta 2016.gada 5.janvāra noteikumi Nr.2 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.1. pasākuma “Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros” pirmās, otrās un ceturtās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”.

1.2.1.2. pasākuma “**Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai**”<sup>15</sup> mērķis ir, sniedzot ieguldījumu Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanā, atbalstīt nepieciešamās pētniecības rezultātu komercializācijas kompetences attīstīšanu valsts pētniecības organizācijās, sekmējot šo pētniecības organizāciju īpašumā esošo pētniecības rezultātu komercializāciju gan Latvijā, gan ārvalstīs ar nolūku palielināt pētniecības organizāciju ienākumus no pētījumu rezultātu komercializēšanas vai pārvēršot pētījumu rezultātus veiksmīgā uzņēmējdarbībā. Paralēli pasākums paredz inovācijas aktivitātes veicināšanu sīkajos (mikro), mazajos un vidējos komersantos, tehnoloģiju pārneses ceļā sniedzot tiem atbalstu jaunu vai būtiski uzlabotu produktu vai tehnoloģiju attīstībai (inovācijas vaučeri, t.sk. atbalsts augstas kvalifikācijas darbinieku piesaistei). LIAA iesniegtais projekts ir apstiprināts 2016.gada 15.decembrī. Kopējais programmas finansējums ir 42,35 milj. EUR. Līdz 2022.gada nogalei programmā paredzēts nodrošināt atbalstu 100 pētniecības rezultātu komercializācijas projektiem, kā arī atbalstīt 320 komersantus, kas saņem grantus jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai un virzīšanai tirgū. Tehnoloģiju pārneses programmas ietvaros līdz šim apstiprināti 40 zinātnisko ideju komercializācijas projekti kā rezultātā tiks attīstītas zinātniskās kompetences, palielināti pētniecības organizāciju ienākumi no pētījumu rezultātu komercializēšanas un veicināta inovācijas aktivitāte, kā arī tika atbalstīti 10 mikro, mazie un vidējie uzņēmumi, kas, izmantojot tehnoloģiju un zināšanu pārnesi, radīs jaunus vai būtiski uzlabotus produktus vai tehnoloģijas, tādējādi paaugstinot savu konkurētspēju. Programmas ietvaros *pitch* sesijās prezentētas 85 komercializējamo projektu idejas.

Komersantiem ir nodrošināta iespēja izmantot **uzņēmumu ienākuma nodokļa stimulu uzņēmumu P&A izmaksām**, kas var tikt norakstītas tajā gadā, kad tās radušās, piemērojot vērtību palielinošu koeficientu „3”. Nodokļa stimulu var piemērot šādām attiecināmajām P&A izmaksām:

- uzņēmuma zinātniskā un zinātnes tehniskā personāla izmaksas, kas saistītas ar uzņēmuma veikto pētniecības un attīstības darbu;
- pētniecības pakalpojumu, kas saņemti no zinātniskajām institūcijām, izmaksas;
- sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas pakalpojumu izmaksas, saņemot pakalpojumus no akreditētām sertifikācijas, testēšanas un kalibrēšanas institūcijām.

Lai sniegtu konsultatīvu palīdzību uzņēmējiem un VID, darbojas EM izveidotā Pētniecības un attīstības darbību novērtēšanas komisija, kuras uzdevums ir nodrošināt pētniecības un attīstības projekta dokumentācijā iekļauto darbību novērtēšanu un attiecīga rekomendējoša rakstura atzinuma sagatavošanu par projektā iekļauto darbību atbilstību pētniecības un attīstības darbībām.

Laikā no 2014.gada 1.jūlija līdz 2014.gada 31.decembrim 86 uzņēmumi deklarējuši P&A nodokļu atlaides 1,33 milj. EUR apmērā (veiktie ieguldījumi 0,44 milj. EUR). 2015.gadā 30 uzņēmumi deklarējuši P&A nodokļu atlaides 4,2 milj. EUR apmērā, ieguldot 1,41 milj. EUR. 2016.gadā 27 uzņēmumi deklarējuši P&A nodokļu atlaides 6,5 milj. EUR apmērā, ieguldot 2,17 milj. EUR. 2017.gada dati būs pieejami 2018.gada vasaras beigās.

Lai gan OECD 2016.gada pētījumā par UIN nodokļu atlaidēm P&A Latvijas UIN atlaides mehānismu ir novērtējusi kā uzņēmējiem piekto pievilcīgāko starp 44 pasaules valstīm, sākot ar 2018.gada janvāri šis atbalsta mehānisms atcelts saistībā ar 0% UIN likmes ieviešanu reinvestētajai peļņai.

#### **4. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde un tuvināšana tirgum, t.sk. virzīšana eksporta tirgos gan tradicionālajās, gan vidēji augsto un augsto tehnoloģiju nozarēs**

Tiek īstenoti pasākumi Darbības programmas ”Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa ”Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” un 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa ”Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju” ietvaros.

<sup>15</sup> Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumi Nr.692 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa ”Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.2. pasākuma “Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai” īstenošanas noteikumi”.

1.2.1.4. pasākuma **"Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā"**<sup>16</sup> mērķis ir veicināt komersantu produktivitātes un konkurētspējas paaugstināšanu, izstrādājot un ieviešot ražošanā jaunus produktus un tehnoloģijas, kā arī palielinot privātā sektora ieguldījumus pētniecībā, attīstībā un inovācijā atbilstoši Viedās specializācijas stratēģijai.

1.2.1.4.pasākuma ietvaros atbalsts tiek piešķirts eksperimentālu tehnoloģiju izgatavošanai vai iegādei, kā arī uzstādīšanai un testēšanai reālā ražošanas vidē, veicot saimniecisko darbību no ceturtā līdz astotajam tehnoloģiju gatavības līmenim. Programmas ietvaros vismaz 20% no eksperimentālās tehnoloģijas izmaksām ir jāatbilst pētniecības un attīstības izmaksām pilotrūpnīcās jeb izmēģinājuma ražotnēs, kuru galvenais mērķis ir pētniecība un attīstība, un kuru izmantošana nav komerciāla līdz projekta beigām. Ne vairāk kā 80% no eksperimentālās tehnoloģijas komponentēm vai iekārtām būs iespējams izvēlēties no tirgū jau nopērkamām.

Kopējais pieejamais finansējums programmas ietvaros ir 60 milj. EUR. Līdz 2022.gada beigām programmā paredzēts atbalstīt 30 komersantus, kas saņem grantus, lai tirgū laistu jaunus produktus. Vienlaikus paredzēts, ka programmas īstenošanas rezultātā tiks piesaistītas privātās investīcijas vismaz 10,59 milj. EUR apmērā, kas papildina valsts atbalstu P&A un inovācijas projektiem.

Projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas ietvaros (12.07.-12.09.2016.) apstiprināti 18 projekti par ERAF finansējumu 25,80 milj. EUR. No 21.11.2017. līdz 12.04.2018. notika otrā projektu iesniegumu atlases kārtā par kopējo finansējumu 34,2 milj. EUR. Tās ietvaros tika iesniegts 51 projekta iesniegums par kopējo pieprasīto publisko finansējumu 64,3 milj. EUR apmērā. Šobrīd norisinās projektu pieteikumu izvērtēšana. Provizoriski rezultāti būs zināmi septembrī.

3.2.1.2. pasākuma **"Starptautiskās konkurētspējas veicināšana"**<sup>17</sup> mērķis ir veicināt nozaru starptautisko konkurētspēju, atbalstot uzņēmējdarbību un ieiešanu ārvalstu tirgos, nodrošinot Latvijas ārvalstu ekonomisko pārstāvniecību darbību un attīstot Latvijas kā tūrisma galamērķa starptautisko konkurētspēju prioritārajos tūrisma sektoros (darījumu un pasākumu tūrisms, labsajūtas tūrisms).

Programmas plānotais kopējais attiecināmais finansējums ir 60,9 milj. EUR, tai skaitā ERAF finansējums – 51,8 milj. EUR, valsts budžeta finansējums – 4 milj. EUR un privātais, pašvaldību un plānošanas reģionu līdzfinansējums – 5,1 milj. EUR.

Programmas ietvaros ir noslēgti 2 līgumi ar LIAA kā finansējuma saņēmēju:

- 1) 14.03.2016. "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" (aktivitātes uzsāktas 15.03.2016.) un
- 2) 26.04.2016. "Latvijas starptautiskās konkurētspējas veicināšana tūrismā" (aktivitātes uzsāktas 02.05.2016.).

Projekta **"Starptautiskās konkurētspējas veicināšana"** ietvaros no projekta sākuma līdz 22.06.2018. ir noslēgti 1750 līgumi par atbalsta sniegšanu (kopējais izmaksātais atbalsts mērķa grupai sasniedz 14,356 milj. EUR).

2016. gadā:

- nodrošināta 21 LIAA pārstāvniecības darbība (t.sk. līdz 30.09.2016. apstrādāti 623 eksporta projekti/pieprasījumi);
- noorganizēti 16 nacionālie stendi starptautiskajās izstādēs ārvalstīs (piedalījās 143 mērķa grupas klienti);
- norganizēti 16 semināri par ārējiem tirgiem un ārējās tirdzniecības jautājumiem (kopumā pasākumos piedalījās 1188 dalībnieki);
- sniegts atbalsts dalībai 152 nozaru izstādēs (izņemot dalībai nacionālajos standos) ārvalstīs;

<sup>16</sup> Ministru kabineta 2016.gada 10.maija noteikumi Nr.293 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" 1.2.1.4. pasākuma "Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā" īstenošanas noteikumi".

<sup>17</sup> Ministru kabineta 2015.gada 1.decembra noteikumi Nr.678 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" īstenošanas noteikumi".

- noorganizētas 30 tirdzniecības misijas (t.sk. Latvijas augstu valsts amatpersonu 5 vizītēs ārvalstīs), kurās piedalījās 211 komersanti;
- sniegts konsultatīvs atbalsts par ārējiem tirgiem (747 konsultācijas mērķa grupas klientiem par LIAA pakalpojumiem un atbalstu eksportam, kā arī sniegtas 924 konsultācijas par biznesa partneru meklēšanu);
- sniegts atbalsts mērķa grupas klientiem starptautiskajās izstādēs ārvalstīs (atbalstot 15 komersantu dalību 10 izstādēs).
- 08.09.2016. noorganizēts ikgadējais POLARIS forums.
- Noorganizēta starptautiskā konference “Eksporta forums „Magnetic Latvia” 2016”.
- Noorganizēts 05.-06.11.2016. biznesa forums 5. Centrālās un Austrumeiropas un Ķīnas premjerministru tikšanās laikā (16+1 ietvaros).
- Nodrošināts atbalsts 18 mērķa grupas klientiem ražotņu un produktu atbilstības novērtēšanai.

#### 2017.gadā:

- nodrošināta 20 LIAA pārstāvniecību 19 valstīs darbība (2017.gadā slēgta pārstāvniecība Azerbaidžānā un atvērta pārstāvniecība ASV, kuras uzturēšanas izmaksas ir būtiski lielākas. 2018.gadā tiks atvērta otra pārstāvniecība Vācijā, Frankfurtē. No 01.01.2017.Līdz 30.09.2017 apstrādāti 626 eksporta projekti/pieprasījumi);
- noorganizēti 19 nacionālie stendi (piedalījās 140 mērķa grupas klienti);
- noorganizēti 23 semināri par ārējiem tirgiem un ārējās tirdzniecības jautājumiem (piedalījās 1103 dalībnieki);
- noorganizēta 30 tirdzniecības misijas (t.sk. 6 Latvijas augstu valsts amatpersonu vizītēs ārvalstīs), kurās piedalījās 357 komersanti;
- sniegts konsultatīvs atbalsts (473 konsultācijas mērķa grupai par LIAA pakalpojumiem un atbalstu eksportam, kā arī 988 konsultācijas par biznesa partneru meklēšanu);
- sniegts atbalsts mērķa grupas klientiem, atbalstot 36 komersantu dalību 13 starptautiskās izstādēs ārvalstīs.
- Noorganizēti:
  - Mašīnbūves un metālapstrādes biznesa forums (Liepājā, 02.02.2017., vairāk kā 250 dalībnieki);
  - "Eksporta forums "Magnetic Latvija 2017" (08.-09.06.2017.);
  - Biznesa forums un modes skates par Latvijas apakšveļas piedāvājumu ārvalstu tirgiem (25.-26.10.2017.);
  - Latvijas dienas Lietuvā “Atrask Latvija” 20.04.-05.05.2017.

#### 2018.gadā nodrošināta:

- 20 LIAA pārstāvniecību darbība 19 valstīs, apstrādāti 357 eksporta projekti/pieprasījumi;
- noorganizēti 15 nacionālie stendi starptautiskajās izstādēs ārvalstīs (piedalījās vairāk nekā 117 mērķa grupas klienti);
- norganizēti 14 semināri par ārējiem tirgiem un ārējās tirdzniecības jautājumiem (kopumā pasākumos piedalījās 623 dalībnieki);
- sniegts atbalsts dalībai 152 nozaru izstādēs (izņemot dalībai nacionālajos stendos) ārvalstīs;
- noorganizētas 12 tirdzniecības misijas (t.sk. Latvijas augstu valsts amatpersonu 6 vizītes ārvalstīs), kurās piedalījās 103 komersanti;
- sniegts konsultatīvs atbalsts par ārējiem tirgiem (474 konsultācijas mērķa grupas klientiem par LIAA pakalpojumiem un atbalstu eksportam, kā arī par biznesa partneru meklēšanu);
- Noorganizēti pasākumi:
  - 14.05.-05.06.2018. Latvijas dienas Ķīnā;
  - 28.05.-1.07.2018. Latvijas dienas Nīderlandē;
  - 03.-13.05.2018. Latvijas dienas Lietuvā

- 22.02.2018. Mašīnbūves un metālapstrādes biznesa forums (Jelgavā);
- 20.-21.06.2018. Latvijas 100 gadei veltīts Biznesa forums “Atklāj Latviju”.

Projekta “**Latvijas starptautiskās konkurētspējas veicināšana tūrismā**” ietvaros no 14.06.2016. līdz 20.06.2018. ar atbalsta saņēmējiem ir noslēgti 108 līgumi par atbalsta saņemšanu, atbalsts sniegts par LIAA iesniegtiem 159 maksājuma pieprasījumiem par kopējo atbalsta summu 504 300 EUR:

- noorganizēti 24 nacionālie stendi starptautiskajās tūrisma izstādēs;
- īstenotas 10 tūrisma mārketinga un reklāmas kampaņas;
- noorganizēta 130 žurnālistu, emuāristu (tīmekļa dienasgrāmatu rakstītāju) vizīte;
- noorganizētas 77 ārvalstīs reģistrētu tūrisma pakalpojumu komercsabiedrību pārstāvju, korporatīvo un darījumu pasākumu organizētāju iepazīšanās vizītes;
- nodrošināti 84 veida tūrisma informācijas un mārketinga materiāli;
- īstenoti 251 Latvijas tūrisma publicitātes pasākumu un ārvalstu specializētā tūrisma veicināšanas pasākumi;
- veikti 4 tūrisma tirgus pētījumi;
- īstenoti 30 ārvalstu tūristu piesaistes pasākumi Latvijas novados un 26 darījumu un pasākumu tūrisma piesaistes pasākumi Latvijai.

2016.gadā Latviju apmeklēja 1,79 milj. ārvalstu vairākdienu ceļotāji. Latviju pirmo reizi 2016.gadā apmeklēja 30,1 % ārvalstu ceļotāju. Kopējais pavadīto nakšu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 7,6 %, sasniedzot 8,8 milj. nakšu. Vidējais viesu uzturēšanās ilgums bija 4,9 nakts, kas ir par 0,9 diennaktīm vairāk nekā 2015.gadā.

2017.gadā Latviju apmeklēja 1,94 milj. ārvalstu vairākdienu ceļotāji. Kopējais pavadīto nakšu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 1,0 %, sasniedzot 8,84 milj. nakšu. Vidējais viesu uzturēšanās ilgums bija 4,5 nakts.

|    |                                                                                                                                                        |           |  |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--|
| 4. | <b>Darbinieku prasmju un zināšanu uzlabošana produktivitātes un IKP pieauguma sasniegšanai un vienlaikus iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai</b> | <b>EM</b> |  |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--|

#### **Informācija par izpildi:**

Lai īstenotu saskaņotu starpresoru sadarbību nepieciešamo darba tirgus reformu plānošanā, izstrādē, ieviešanā un uzraudzībā un tādējādi mazinātu neatbilstības darba tirgū, 2016.gadā tika izveidota **Nodarbinātības padome** trīs ministru (ekonomikas, izglītības un zinātnes un labklājības) sastāvā. Ministri ir vienojušies prioritārajos pārkārtojumos ietvert: mūžizglītības sistēmas izveidošanu, efektīvu, modernu un kvalitatīvu vispārējo izglītību, studējošo skaita pieaugumu STEM nozarēs, darba devēju iesaisti izglītības piedāvājuma veidošanā un sniegšanā, jauniešu prasmju un nodarbinātības uzlabošanu.

Līdz 2018.gada 1.jūlijam notikušas 10 padomes sanāksmes. Tālāk uzskaitīti svarīgākie 2017. un 2018.gadā risinātie jautājumi.

**ES fondu programmu koordinēta ieviešana** ar mērķi veicināt kvalifikācijas celšanu mazkvalificētajam darbaspēkam, kā arī pieaugušo izglītošanos mūža garumā. **EM kompetencē** esošās ES fondu programmas ietver atbalstu uzņēmējiem nodarbināto apmācībām, atbalstu IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti. Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveides (**IZM/VIAA**) 1.kārtā 5565 personas iesniegušas pieteikumus dalībai 257 izglītības programmās. Izsludināta 2. pieteikšanās kārta, kas ietver piedāvājumu sekojošās nozarēs – elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās, kokapstrādē, metālapstrādē, mašīnbūvē un

mašīnzinībās, enerģētikā, ķīmiskā rūpniecībā, tekstilizstrādājumu ražošanā, kultūrā, drukas un mediju tehnoloģijās, tūrismā, transportā un loģistikā, pārtikas rūpniecībā. **LM/NVA** administrētajās bezdarbnieku apmācībās un pārkvalifikācijā ESF projektā līdz 2021.gadam plānots iesaistīt 85 tūkst. bezdarbnieku.

**Izglītības pārvaldības un finansēšanas sistēmas sakārtošana, fokuss uz izglītības kvalitāti.** Pētījuma "Optimāla vispārējās izglītības iestāžu tīkla modeļa izveide" ietvaros ir izveidota vispārējās izglītības iestāžu tīkla ģeotelpiskās plānošanas platforma "Skolu karte", kā arī izstrādāts mūsdienīgajiem apstākļiem piemērots vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla modelis. Izvirzīti kritēriji rekomendējamam skolēnu skaitam vidusskolās, lai nodrošinātu vismaz divas paralēlklases, no kurām vienā būtu pastiprināta STEM priekšmetu apguve.

**Stimuli profesionālās izglītības iestāžu (PII) sadarbībai ar privāto sektoru.** Uzsākti 4 skolu pilotprojekti Rīgā, Ogrē un Liepājā, lai attīstītu PIKCu spēju veidot mācību piedāvājumu komersantiem, kas nodrošinātu uzņēmumu attīstībai nepieciešamās prasmes. Organizētas darba grupas pilotskolās līdzšinējās pieredzes apmaiņai un risinājumu pilnveidei ekspertu un speciālistu vadībā (tēmas saistītas ar profesionālās izglītības iestāžu stratēģisku attīstību pieaugušo izglītošanas jomā, mārketinga prasmju attīstību, infrastruktūras resursu plānošanu un pārvaldību).

**Valsts profesionālās izglītības iestādēm mazināti birokrātiskie šķēršļi.** Veikti grozījumi likumā "Par budžetu un finanšu vadību", paredzot elastīgu risinājumu procedūru vienkāršošanai valsts budžeta iestāžu pašu ieņēmumu plānošanai un to neizmantoto atlikumu pārcelšanai uz nākamo gadu, turpinās elastīgas pieejas ieviešana attiecībā uz pakalpojumu izcenojumu profesionālās izglītības iestāžu cenrāžos, kā arī uzsākts darbs pie snieguma finansējuma ieviešanas profesionālajā izglītībā (tostarp arī par sadarbību ar privāto sektoru).

**Studējošo un augstskolu absolventu monitoringa izveide,** kas dos iespēju savākt informāciju izmantot gan akreditācijas procesā, gan studiju programmu kvalitātes novērtēšanā, gan budžeta vietu sadalē. Apstiprinātie grozījumi MK 17.08.2010. noteikumos Nr.788 "Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība" uzliek pienākumu augstskolām un koledžām reizi gadā sniegt datus Studējošo un absolventu reģistram.

**Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēma (DTAPS).** Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēma nodrošinās ērti un pārskatāmi pieejamu informāciju par prasmju un profesiju pieprasījumu gan īstermiņā, gan vidējā un ilgtermiņā, kā arī informāciju par izglītības iespējām, kas lietotājam atvieglos nākotnes vai turpmākās profesijas izvēli. Ir veikta DTAPS izveides un pilnveides iespēju izpēte Latvijā, kā rezultātā izstrādāts DTAPS organizatoriskais modelis un alternatīvi risinājumi sistēmas pilnveidei. EM, IZM un LM turpina darbu pie DTAPS ieviešanas.

**Darbspēka nodrošinājums IKT sektorā.** Lai nodrošinātu IKT nozares attīstību un apmierinātu citu nozaru pieprasījumu pēc IKT speciālistiem, tuvākajos gados būtu nepieciešams palielināt IKT studiju programmu absolventu skaitu līdz 3 000 gadā. Lai veicinātu speciālistu sagatavošanu un nozares attīstību, EM uzsākusi risinājumu un priekšlikumu izstrādi IKT augstskolas izveidei Latvijas teritorijā (turpmāk- IKT programma), izvērtējot projekta ieviešanas tiesiskos, finansiālos un ekonomiskos aspektus.

IKT programmas ietvaros plānots īstenot šādas galvenās darbības:

- 1) speciālistu sagatavošana (bakalaura studiju līmenis, ar iespēju izstrādāt maģistrantūras kursa piedāvājumu pēc augstskolas pirmajiem diviem pastāvēšanas gadiem);
- 2) tālākizglītība un profesionālā pilnveide (specializēti profesionālās pilnveides kursi);
- 3) mērķsadarbības īstenošana pētniecībā, tehnoloģiju pārnēsē, maģistra un doktorantūras studiju programmu realizācijā, iesaistot skolas darbībā ārvalstu zinātniskās institūcijas un globālos IT uzņēmumus.

EM ir noslēgusi ārpakalpojuma līgumu ar ekspertu, kurš līdz 2018.gada oktobra beigām veiks iespējamo augstskolu modeļu un darbības scenāriju izvērtējumu, t.sk. salīdzinājumu, un izstrādās turpmāko rīcības/sadarbības plānu ar noteiktiem uzdevumiem.

|             |                                                                                                                                                            |           |                        |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------|
| <b>4.1.</b> | <b>Demogrāfiskās situācijas uzlabošanas pasākumi visos saistītajos aspektos: dzimstības veicināšana, prognozējamā un darbīgā mūža garuma palielināšana</b> | <b>LM</b> | <b>VM, EM, IZM, FM</b> |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Šī rīcības virziena īstenošana notiek ekspertu sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” vadībā (izveidots vēl Valdības rīcības plāna tapšanas laikā, ar Ministru prezidenta 2016. gada 6. aprīļa rīkojumu Nr. 111, turpmāk – DLC). Tā sastāvā ir gan Ministru prezidenta, ministriju un Pārresoru koordinācijas centra (turpmāk – PKC) pārstāvji, gan sociālo lietu eksperts un demogrāfs, Latvijas Universitātes pētnieks. DLC darbības mērķis – ņemot vērā uzdevumus, kas noteikti Deklarācijā par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta (turpmāk – MK) iecerēto darbību – sniegt priekšlikumus par tautas ataudzes atbalsta pasākumu pilnveidošanu un īstenošanu Demogrāfisko lietu padomei, lai virzītu tos izskatīšanai MK.

DLC virzītās būtiskākās iniciatīvas 2017. gadam, kas tika atbalstītas valdībā un Saeimā, attiecās uz nepilno ģimeņu nabadzības mazināšanu, palielinot valsts minimālā atbalsta apmēru apgādnieku zaudējušiem bērniem un tuvinot to minimālo uzturlīdzekļu apmēram, ekonomiski labvēlīgāku apstākļu radīšanai daudz bērnu ģimenēm, palielinot ģimenes valsts pabalstu par ceturto un nākamajiem bērniem un ieviešot braukšanas maksas atvieglojumus starppilsētu sabiedriskajā transportā daudz bērnu ģimenēm, bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpes ģimeniskā vidē pilnveidošanai, mājokļu programmas turpināšanai (valsts galvojums hipotekārajiem kredītiem dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai ģimenēm ar bērniem) u.c.

MK 2017. gadam un turpmākiem gadiem atbalstīja kopumā 6 DLC virzītās iniciatīvas ar papildu finansējuma piešķirumu kopā 19,09 milj. *euro* apmērā 2017. gadā, 20,7 milj. *euro* 2018. gadā un 20,7 milj. *euro* 2019. gadā:

- 1) no 2017. gada 1. aprīļa palielināts valsts minimālā atbalsta apmērs apgādnieku zaudējušiem bērniem, tuvinot to minimālo uzturlīdzekļu apmēram, kādu valsts garantē gadījumos, kad kāds no bērna vecākiem nepilda savus pienākumus un nenodrošina bērnam nepieciešamo uzturēšanu;
- 2) no 2017. gada 1. janvāra palielināts ģimenes valsts pabalsts ģimenēs ar četriem un vairāk bērniem, par ceturto un nākamajiem bērniem nosakot to 4,4 reizes lielāku, nekā par pirmo bērnu ( $11,38 \times 4,4 = 50,07$  *euro*) (iepriekš 34,14 *euro*);
- 3) no 2017. gada 1. janvāra palielinātas sociālās apdrošināšanas iemaksas par personām, kuras kopj bērnu līdz pusotra gada vecumam, t.i., iemaksas pensiju, invaliditātes un bezdarba apdrošināšanai tiek veiktas no 171 *euro* (iepriekš no 142,29 *euro*);
- 4) pasākumi bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpes ģimeniskā vidē pilnveidošanai – uzlabots adoptētājiem, aizbildņiem un audžuģimenēm sniegtais finansiālais un psiholoģiskais atbalsts;
- 5) kā jauna pasažieru kategorija, kas ir tiesīga izmantot braukšanas maksas atvieglojumus starppilsētu sabiedriskajā transportā, noteikta daudz bērnu ģimenes;
- 6) „mājokļu programmas” turpināšana (valsts galvojums hipotekārajiem kredītiem dzīvojamās telpas iegādei vai būvniecībai ģimenēm ar bērniem).

2018. gadā galvenie DLC virzītie pasākumi<sup>18</sup> ir vērsti uz trešā bērna politiku, pilnveidojot ģimenes valsts pabalsta sistēmu un ieviešot piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta, simtgades pasākumu ietvaros

<sup>18</sup> Konceptuālais ziņojums “Par Sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” priekšlikumiem ģimeņu ar bērniem atbalstam 2018. –2020. gadā” (Ministru kabineta 2018. gada 5. februāra rīkojums Nr. 36 (prot. Nr. 6 25.§))

organizējot pasākumus, lai stiprinātu ģimenes vērtību sabiedrībā, preventīvo atbalstu bērnu tiesību aizsardzības pilnveidošanai, reemigrācijas veicināšanai, ārpusģimenes aprūpes sistēmas pilnveidošanai, programmas “Ģimenei draudzīga pašvaldība” attīstībai, mājokļu programmas turpināšanai u.c.

Atbilstoši Saeimas lēmumam 2018. gadā ir saglabāti ģimenes valsts pabalsta esošie apmēri (par pirmo bērnu ģimenē – 11,38 *euro*, par otro bērnu – 22,76 *euro*, par trešo bērnu – 34,14 *euro*, bet par ceturto un nākamajiem bērniem – 50,07 *euro* mēnesī), bet no 2018. gada 1. janvāra ģimenes valsts pabalstu maksā līdz bērna 20 (iepriekš līdz 19) gadu vecumam, ja viņš turpina mācīties vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav stājies laulībā, un pabalstu maksā arī par bērnu, kas atbilstoši valsts vai pašvaldību finansēto vietu skaitam uzņemts profesionālās izglītības programmās un saņem stipendiju.

Lai nodrošinātu lielāku finansiālā atbalsta sniegšanu ģimenēm ar bērniem, papildus esošajai ģimenes valsts pabalsta sistēmai ieviests jauns atbalsta mehānisms, kas īpaši vērsts uz ģimeņu, kuras aprūpē vairākus nepilngadīgus bērnus, atbalstu, proti, papildus esošajai ģimenes valsts pabalsta sistēmai no 2018. gada 1. marta darbojas jauns atbalsta mehānisms – piemaksa: par diviem bērniem – 10 *euro* mēnesī; par trīs bērniem – 66 *euro* mēnesī. Par katru nākamo bērnu piemaksas apmērs ir par 50 *euro* lielāks kā par iepriekšējo kopējo bērnu skaitu ģimenē: par četriem bērniem – 116 *euro* mēnesī; par pieciem bērniem – 166 *euro* mēnesī, par sešiem bērniem – 216 *euro* mēnesī utt.

Savukārt, pilnveidojot atbalstu bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpē, no 2018. gada 1. janvāra ieviestas šādas izmaiņas:

- 1) pabalsts audžuģimenei uzturam bērnam līdz sešu (ieskaitot) gadu vecumam ir 215 *euro* (iepriekš 95 *euro*), bet bērnam no septiņiem gadiem līdz 17 (ieskaitot) – 258 *euro* (iepriekš 114 *euro*);
- 2) atlīdzība audžuģimenei par pienākumu pildīšanu ir atkarīga no aprūpē esošo bērnu skaita. Par vienu audžuģimenē ievietoto bērnu atlīdzības apmērs mēnesī ir vienāds ar bērna kopšanas pabalsta apmēru personai, kura kopj bērnu vecumā līdz pusotram gadam – 171 *euro*. Ja audžuģimenē ievietoti divi bērni, atlīdzības apmērs ir 222,30 *euro*, bet ja trīs un vairāk bērnu – 273,60 *euro* (iepriekš – 113,83 *euro* neatkarīgi no audžuģimenē esošo bērnu skaita);
- 3) paaugstināta audžuģimeņu sociālā aizsardzība – no 2018. gada tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas (pensiju, invaliditātes un bezdarba apdrošināšanai) par personām, kuras saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu un nav sociāli apdrošinātas (piemēram, nav darba ņēmēji vai pašnodarbinātie);
- 4) palielināta atlīdzība par adoptējamā bērna aprūpi sociāli apdrošinātām personām, kuras aprūpē bērnu līdz astoņu gadu vecumam. Atlīdzības apmērs ir 70% no valstī noteiktās vidējās apdrošināšanas iemaksu algas. Pārējiem saņēmējiem atlīdzību maksā esošajā apmērā – 171 *euro*. Ja adoptētājs aprūpē vienlaikus vairākus bērnus, par nākamo piešķir piemaksu 171 *euro* apmērā.

Sākot ar 2018. gadu, tiek atjaunota valsts budžeta mērķdotācija sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm un bērniem piemaksai pie mēnešalgas. Profesionāla un efektīva sociālā darba ar ģimenēm un bērniem galvenie priekšnoteikumi ir sociālo darbinieku kvalifikācija un zināšanas, kā arī attiecīgo darbinieku skaita pietiekamība. Pašlaik pašvaldībās ir vērojams nepietiekams profesionālu sociālo darbinieku skaits un īpaši to sociālo darbinieku, kas ieguvuši nepieciešamās zināšanas darbam ar ģimenēm un bērniem, kas būtiski ietekmē sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem nodrošinātā sociāla atbalsta kvalitāti un efektivitāti. Mērķdotācijas atjaunošana ir nozīmīga sociālo darbinieku motivēšanai uzņemties šo darbu un regulāri paaugstināt kvalifikāciju, lai apgūtu nepieciešamās zināšanas darbam ar ģimenēm un bērniem, jo darba samaksa sociālajā jomā strādājošajiem, salīdzinājumā ar citām jomām, ir zemāka par vidējo. Valsts mērķdotācijas piešķiršana pašvaldībām 898 000 *euro* apmērā paredzēta likumā „Par valsts budžetu 2018. gadam”

No 2018. gada 1. jūlija tiks ieviestas specializētās audžuģimenes un reģionālie atbalsta centri ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma sniedzējiem. Savukārt no 2018. gada 1. septembra tiks ieviests Audžuģimeņu reģistrs, kurā bāriņtiesas pašas varēs piekļūt datiem par audžuģimenēm visā Latvijā, paātrinot ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nonākšanu audžuģimenē (nevis bērnu aprūpes iestādē).

|      |                                                                                                                             |           |                                         |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------------|
| 4.2. | <b>Ekonomiskās emigrācijas samazinājums un reemigrācija, vadāma terminēta augstas kvalifikācijas speciālistu imigrācija</b> | <b>EM</b> | <b>LM, KM, IZM, IeM, ĀM, SIF, VARAM</b> |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Norādām, ka emigrācijas mazināšana un reemigrācija ir skatāma vispārējās izaugsmes jautājumu kontekstā. Vispārējā izaugsmes nodrošināšana sasaucas ar noteiktajiem prioritārajiem virzieniem - *investīciju piesaisti, eksporta veicināšanu un uzņēmējdarbības vides uzlabošanu* (1.rīcības virziens). Šie jautājumi tiek skatīti EM Tautsaimniecības padomes ietvaros.

2016.gada beigās noslēdzās *Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013.–2016.gadam*<sup>19</sup>, kura mērķis bija atbalstīt tos ārzemēs dzīvojošos Latvijas piederīgos un viņu ģimenes locekļus, kas apsver iespēju vai jau ir pieņēmuši lēmumu atgriezties Latvijā vai vēlas attīstīt biznesa saiknes ar Latviju. Kopumā institūcijas savu iespēju robežās un atbilstoši piešķirtajam papildus valsts finansējumam īstenojušas plānā ietvertos reemigrācijas atbalsta pasākumus. EM sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām sagatavoja informatīvo ziņojumu par plāna izpildi<sup>20</sup>, kurā ir raksturoti plāna ietvaros īstenotie pasākumi.

Jaunu reemigrācijas atbalsta pasākumu plānu nav plānots izstrādāt.

EM ieskatā reemigrācijas atbalsta politikai kā virzienam valstiskā līmenī ir jāsaglabājas – nodrošinot atbalstu personām, kas atgriežas Latvijā un viņu ģimenes locekļiem, reintegrācijas procesā Latvijas sabiedrībā, darba tirgū, izglītībā u.t.t. Turklāt reemigrācijas politika satur nozīmīgu vēstījumu, ka valsts vēlas atbalstīt tos, kas atgriežas Latvijā, līdz ar to motivē tautiešus ārzemēs saglabāt un uzturēt saikni ar Latviju un arī apsvērt atgriešanos Latvijā.

Balstoties uz atziņām, kas paustas gan pētījumos reemigrācijas un diasporas jomā, gan diskusijās ar iesaistīto institūciju un Latvijas diasporu pārstāvošo organizāciju pārstāvjiem, identificēti tie plāna pasākumi, kuru īstenošanai noteikti jāturpinās arī turpmāk:

- latviešu valodas apguves un prasmju uzlabošanas pasākumi;
- atbalsta nodrošināšana skolēniem iekļauties Latvijas izglītības sistēmā un skolas vidē;
- informācijas nodrošināšana ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem par darba tirgus situāciju Latvijā un iespējām iesaistīties Latvijas tautsaimniecībā;
- diasporas bērnu un jauniešu nometnes Latvijā;
- atbalsts diasporas NVO darbībai.

Reemigrācijas un arī diasporas politikas pēdējo gadu pozitīvais devums ir tas, ka šobrīd daudz vairāk Latvijā skatāmies uz ārvalstīs dzīvojošajiem tautiešiem kā neatņemamu Latvijas tautas sastāvdaļu, un arvien vairāk sākam apzināties diasporas potenciālu, kā kultūras, tā arī ekonomikas, zinātnes u.c. jomās.

Svarīgi arī turpmākajos gados veicināt to, lai Latviju atstājušie cilvēki saglabātu saikni ar Latviju un lai viņi rastu iespējas arī no mītnes valsts aktīvi piedalīties Latvijas attīstībā un izmantotu ārpus Latvijas iegūto daudzveidīgo un bagātīgo pieredzi un zināšanas.

EM savas kompetences ietvaros plāno attīstīt un stiprināt ekonomisko sadarbību un pieredzes apmaiņu ar latviešu diasporu galvenokārt ar EM padotības iestādes Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) un tās ārējo ekonomisko pārstāvniecību starpniecību.

<sup>19</sup> Ministru kabineta 2013.gada 30.jūlijā rīkojums Nr.356 “Par Reemigrācijas atbalsta pasākumu plānu 2013.–2016.gadam”.

<sup>20</sup> Informatīvais ziņojums par Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāna 2013.–2016.gadam izpildi pieejams EM interneta vietnē: [https://www.em.gov.lv/lv/nozares\\_politika/reemigracijas\\_atbalsta\\_pasakumi/](https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/reemigracijas_atbalsta_pasakumi/) (iesniegts Valsts kancelejā 2017.gada 11.aprīlī).

Pēc EM iniciatīvas LIAA 2017.gadā ir izstrādājusi “**Latvijas diasporas piesaistes stratēģiju Latvijas investīciju un attīstības aģentūras funkciju īstenošanai 2017.-2020.gadā**” (turpmāk-Stratēģija). Stratēģijas mērķis ir veicināt Latvijas izcelsmes uzņēmēju un nozaru profesionāļu iesaisti Latvijas tautsaimniecības attīstībā, nosakot ietvaru darbam ar diasporu eksporta, inovāciju attīstības, investīciju piesaistes un tūrisma veicināšanā. Stratēģija kalpo kā papildinošs elements jau esošajām LIAA aktivitātēm, kuras ir vērstas uz Latvijas uzņēmumu konkurētspējas veicināšanu starptautiskajos tirgos, ārvalstu investīciju apjomu pieaugumu un Latvijas popularizēšanu gan kā tūrisma galamērķi, gan kā inovācijas atbalstošu un veidojošu valsti. LIAA iekšējo procesu optimizācijas ietvaros ir izveidojusi atsevišķu vecākā projektu vadītāja amata vietu darbam ar diasporu.

Pasākumus var sagrupēt divos blokos – mārketinga aktivitātes un sadarbības pasākumu īstenošana. Mārketinga aktivitātes ietver diasporas pārstāvju informēšanu par iespējām uzsākt uzņēmējdarbību Latvijā (t.sk. atbalsta programmām); iesaisti Inovāciju motivācijas programmu ieviešanas procesā un jaunuzņēmumu ekosistēmā; ārvalstīs studējošo uzrunāšanu, informēšanu par darba iespējām Latvijā; investoru uzrunāšanu un iesaisti biznesa eņģeļu, mentoru kustībā; Latvijas sabiedrības informēšanu par diasporas pienesumu tautsaimniecības izaugsmē; veiksmes stāstu popularizēšanu.

Sadarbības aktivitātes ietver diasporas mentoru un ekspertu iesaisti LIAA Biznesa inkubatoru programmas un Tehnoloģiju pārneses programmas aktivitāšu ieviešanā; prakses iespēju nodrošināšanu diasporas jauniešiem; diasporas pārstāvju kontaktu tīkla paplašināšanu, u.c.

Daļa no Stratēģijā iekļautajām aktivitātēm tiks īstenota EM un LIAA piešķirto līdzekļu ietvaros. Vienlaikus jāatzīmē, ka visaptveroša un uz diasporu fokusēta pasākumu īstenošana nav iespējama bez papildus finansējuma no valsts budžeta.

Stratēģija tās tapšanas laikā pārrunāta ar partneriem - Pasaules Brīvo latviešu apvienību, Eiropas Latviešu apvienību, Diasporas uzņēmēju konsultatīvo padomi, biedrību “Ar pasaules pieredzi Latvijā”, Latvijas universitātes Diasporas un migrācijas pētījumu centru.

Saeima 2018.gada 24.maijā pirmajā lasījumā atbalstīja Saeimas Ārlietu komisijas darba grupas izstrādāto jauno **Diasporas likuma** projektu. Likumprojekta mērķis ir stiprināt diasporas kā neatņemamas Latvijas sabiedrības daļas piederību Latvijai, nodrošināt diasporai iespējas brīvi veidot, uzturēt un paplašināt saites ar Latviju, kā arī sekmēt latviešu valodas, kultūras un piederības sajūtas Latvijai saglabāšanu diasporā. Tāpat likumprojekts paredz izstrādāt un īstenot sistēmisku un pastāvīgu atbalsta politiku un pasākumus diasporai un remigrantiem, nodrošinot labvēlīgus apstākļus sadarbībai un remigrācijai.

Likumprojektā definētās EM kompetences paredz:

- diasporas pārstāvju iesaisti uzņēmējdarbībā Latvijā;
- starptautiskās sadarbības aktivitātes (eksporta, ienākošo tūrisma plūsmu pieaugums, ārvalstu investīciju piesaiste, zināšanu un tehnoloģiju pārnese);
- informēšanu par sadarbības un uzņēmējdarbības iespējām Latvijā, darba iespējām.

Lai sniegtu atbalstu latviešu reemigrācijas veicināšanai, 2018. gadā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija izveidojusi **piecu reģionālo reemigrācijas koordinatoru tīklu**.

EM ir iesaistījusies SIA “Tele2” kustībā “**Latvija strādā**” ar mērķi piesaistīt Latvijas darba tirgum ārzemēs strādājošos tautiešus. Kustības “Latvija strādā” biedri, parakstot memorandu, apņemas daļu no šiem cilvēkiem atgriezt Latvijā, piedāvājot konkrētas darba vietas un veidojot stratēģisku komunikāciju ar šo auditoriju.

2017.-2018.gadā EM turpināja darbu pie pasākumiem darbaspēka pieejamības, t.sk. **viēdās imigrācijas** (mērķis - uzlabot augsti kvalificētu ārvalstu speciālistu piesaisti Latvijas darba tirgum) veicināšanai. 2017.gada 2.februārī Saeima pieņēma Iekšlietu ministrijas virzītos **grozījumus Imigrācijas likumā**, kas ietvēra arī EM priekšlikumus:

- 1) izstrādāt kārtību, kādā profesionālo pieredzi var atzīt par derīgu ES zilās kartes saņemšanai (grozījumi Uzturēšanās atļauju noteikumos);
- 2) izstrādāt sarakstu ar profesijām, kurās piemērojami atvieglojumi piesaistot augsti kvalificētu darbaspēku no ārvalstīm (t.s. Profesiju saraksts);
- 3) ieviest jaunu uzturēšanās atļaujas veidu jaunuzņēmumu dibinātājiem (t.s. start-up uzturēšanās atļauja - ieviesta līdz ar grozījumu Imigrācijas likumā stāšanos spēkā).

Ministru kabinets 2018.gada 20.februārī pieņēma noteikumus Nr.108 “*Specialitātes (profesijas), kurās prognozē būtisku darbaspēka trūkumu un kurās darbā Latvijas Republikā var uzaicināt ārzemniekus*” (turpmāk - Profesiju saraksts). Profesiju sarakstā iekļautas 303 specialitātes (profesijas), kurās strādājošajiem trešo valstu pilsoņiem paātrināts darba atļauju noformēšanas process:

- ja ārzemnieks pieprasīs ES zilo karti (speciāls darba atļaujas veids), tad uz tā atalgojumu tiks attiecināts zemāks minimālās algas kritērijs - vidējai darba samaksai iepriekšējā gadā piemērojot koeficientu 1,2 pašreizējā koeficienta 1,5 vietā;
- pārējiem nodarbinātajiem (kas noformē parasto darba atļauju, ne ES zilo karti) saīsināts termiņš vakancei, kas darba devējam ir jāpiesaka Nodarbinātības valsts aģentūrā pirms ārzemnieka uzaicināšanas – no mēneša uz 10 darba dienām.

Prognozējams, ka minēto izmaiņu rezultātā izsniegto darba atļauju skaits minētajās profesijās pieaugs par 200-300 darba atļaujām gadā, tādējādi mazinot spriedzi darba tirgū.

Ministru kabineta komiteja 2018.gada 7.maijā skatīja EM izstrādātos “*Grozījumus Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumos Nr.564 “Uzturēšanās atļauju noteikumi”*” un nolēma jautājumu skatīt Koalīcijas padomē, kur, savukārt 2018.gada 18.jūnija sēdē vienošanās netika panākta un tika dots norādījums vēlreiz pārrunāt Tieslietu ministrijas iebildumu. Noteikumu projekts paredz noteikt kārtību, kādā vismaz piecus gadus ilgu profesionālo pieredzi var atzīt par derīgu ES zilās kartes saņemšanai, ja ārzemniekam nav augstākās izglītības profesijā, kurā viņš tiks nodarbināts Latvijā. Prognozējams, ka noteikumu pieņemšanas gadījumā izsniegto atļauju skaits varētu pieaugt par ne vairāk kā 50 gadā. Ņemot vērā, ka minētās atļaujas pamatā tiek izsniegtas augsti kvalificētiem speciālistiem IKT jomā, tam būs pozitīvs iespaids uz šīs nozares attīstību.

Jāatzīmē, ka minētie Imigrācijas likuma grozījumi sniedz iespēju ārzemju studentiem strādāt 20 stundas nedēļā pie jebkura darba devēja un precīzē sezonas darbinieka, speciālista un uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka definīcijas.

Grozījumi precīzē arī dažādus tiesību uz nodarbinātību piešķiršanas pamatus: kā atsevišķu tiesību veidu nosakot tiesības veikt komercdarbību; paredz nepieprasīt saņemt tiesības uz nodarbinātību personām, kuras tiek nodarbinātas īslaicīgi (līdz 14 dienām jebkurā 180 dienu periodā).

**Sagatavoti jauni priekšlikumi grozījumiem Imigrācijas likumā** ar mērķi veicināt ārvalstu studentu iesaisti Latvijas darba tirgū (garāks uzturēšanās atļauju termiņš, lai pēc izglītības iegūšanas varētu atrast darbu un tiesības strādāt 40 stundas nedēļā vasaras brīvlaikā). Grozījumi šobrīd tiek skatīti Saeimā.

EM ir izstrādājusi un 2017. gada vasarā publicējusi LIAA mājas lapā informatīvo ceļvedi par darba atļauju noformēšanas procesu (pieejams LIAA mājas lapā: <http://workinlatvia.liaa.gov.lv/>).

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |               |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------|
| 4.3. | <b>Veselības aprūpes sistēmas reforma, nodrošinot visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgi pieejamus no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātus kvalitatīvus veselības aprūpes pakalpojumus, palielinot vidējo veselīgi nodzīvoto mūža gadu skaitu 2020. gadā līdz 57 gadiem vīriešiem un 60 gadiem sievietēm</b> | VM | FM, LM, VARAM |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------|

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |                      |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------|
|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |                      |
| 4.3.1. | <b>Veselības pakalpojumu finansējuma un pieejamības pārskatīšana: definēts veselības aprūpes pakalpojumu apjoms, kurus valsts nodrošina atbilstoši pieejamajiem budžeta līdzekļiem; kvalitatīva veselības pakalpojuma nodrošināšanai tiks pārskatīta veselības aprūpes cilvēkresursu pieejamība, izstrādājot un pakāpeniski īstenojot samaksas modeli</b> | <b>VM</b> | <b>FM, LM, VARAM</b> |

**Informācija par izpildi:**

2017. gada nogalē Ministru kabinets pieņēma Veselības ministrijas izstrādāto informatīvo ziņojumu “Par veselības reformas pasākumu īstenošanu 2018.gadā”<sup>21</sup>, kurā iekļauti pasākumi un rasts papildus finansējums 113,4 milj. euro apmērā veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, t.sk.,:

- veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībai (46,1 milj. euro);
- onkoloģisko slimību ārstēšanai (29,9 milj. euro);
- infekcijas slimību izplatības mazināšanai (16,7 milj. euro), t.sk. C hepatīta un HIV infekcijas ārstēšanai;
- primārās veselības aprūpes sistēmas kvalitātes un pieejamības uzlabošanai (9,7 milj. euro);
- kardiovaskulārās saslimstības mazināšanai un slimību ārstēšanas efektivitātes uzlabošanai (11 milj. euro).

Atskaides periodā būtiski uzlabota pieejamība valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Par papildu finansējumu no Eiropas Komisijas piešķirtās budžeta deficīta atkāpes 2017. gadā tika nodrošināti jaunās paaudzes medikamenti un īstenota atbilstoša ārstēšana 400 vīrushepatīta C pacientiem F3-F4 stadijā, nodrošinātas speciālistu konsultācijas 33 683 onkoloģiskajiem pacientiem, 22 422 izmeklējumi onkoloģisko slimību primārās diagnostikas algoritmu ieviešanai, sekundārā diagnostika un izmeklējumi 17 880 onkoloģiskajiem pacientiem, staru terapija un ķīmijterapija 1 996 onkoloģiskajiem pacientiem, kompensējamie medikamenti 7 084 onkoloģiskajiem pacientiem. Papildus finansējuma piešķirums 2017. gadā ir ļāvis samazināt gaidīšanas laiku – uz atsevišķām speciālistu konsultācijām par 42%, uz izmeklējumiem – par 33%, un uz atsevišķiem dienas stacionāru pakalpojumiem – par 68%.

Kopš 2018. gada 1. janvāra valsts apmaksātajiem veselības aprūpes pakalpojumu klāstā ir iekļauta aknu transplantācija un aortālā vārstuļa transkatetrālā implantācija, kā arī diabēta apmācības kabineta pakalpojumi. Savukārt, lai uzlabotu medikamentu pieejamību Krona slimības, čūlainā kolīta un psoriāzes pacientiem, ar 2018.gadu tika paaugstināts zāļu kompensācijas apmērs no 75% uz 100%.

2018.gadā uzsākta Plāna reto slimību jomā 2017.-2020.gadam<sup>22</sup> pasākumu realizācija, tostarp jaunu valsts apmaksāto pakalpojumu nodrošināšana: plaušu transplantācija, pulmonālā endarterektomija, jauni diagnostiskie izmeklējumi (tai skaitā ģenētiskie izmeklējumi), tāpat definēts medikamentu nodrošinājums, ko reto slimību pacienti saņem papildus zāļu kompensācijas sistēmā noteiktajiem<sup>23</sup>.

Atbilstoši Veselības aprūpes finansēšanas likumam, atskaides periodā turpināts darbs pie saistīto normatīvo aktu izstrādes (lūdzu skatīt. informāciju 4.3.2.punktā). Veselības ministrija ir izstrādājusi Ministru kabineta noteikumu projektu par kārtību, kādā tiek organizēta valsts apmaksāto veselības

<sup>21</sup> MK sēdes 19.12.2017. Prot. Nr.63 66.§

<sup>22</sup> Apstiprināts ar Ministru kabineta 2017. gada 23. oktobra rīkojumu Nr. 602

<sup>23</sup> Ministru kabineta 2018. gada 29. maija noteikumi Nr. 311 “Noteikumi par veselības aprūpes pakalpojumiem reto slimību jomā”

aprūpes pakalpojumu sniegšana un veikta samaksa par tiem, kā arī valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saraksts un samaksas apmērs, kurš tuvākā laikā tiks nodot publiskai apspriedei.

Lai uzlabotu situāciju veselības aprūpes cilvēkresursu nodrošinājuma jomā<sup>24</sup>:

- rasts papildus finansējums ārstniecības personu darba samaksas palielināšanai 85,3 miljonu<sup>25</sup> apmērā. Rezultātā 2018.gadā vidējā darba samaksa ārstiem un funkcionālajiem speciālistiem tarifā palielināta no 859 euro līdz 1125 euro mēnesī (par 31%), ārstniecības un pacientu aprūpes personām un funkcionālo speciālistu asistentiem no 537 euro līdz 675 euro mēnesī (par 26%), bet ārstniecības un pacientu aprūpes atbalsta personām – no 400 euro līdz 450 euro mēnesī (par 13%). Savukārt stacionārajās iestādēs, saistībā ar obligātajām piemaksām par diennakts darba režīmu un pagarinātā normālā darba laika pakāpenisku atcelšanu, ārstniecības personu darba samaksa palielinājās vēl būtiskāk. Procentuālais palielinājums darba samaksai 2018.gadā ārstiem un funkcionālajiem speciālistiem ir par 44%, ārstniecības un pacientu aprūpes personām un funkcionālo speciālistu asistentiem par 38%, bet ārstniecības un pacientu aprūpes atbalsta personām par 24%.

- Atskaites periodā uzsākta pakāpeniska atteikšanās no pagarinātā normālā darba laika ārstniecības personām<sup>26</sup>.

Pagājušā gadā Saeimas pieņemtās izmaiņas likumdošanā un attiecīgais valsts budžeta palielinājums paredzēja pakāpeniski atteikties no pagarinātā normālā darba laika ārstniecības personām, pilnībā no šādas prakses atsakoties 2020.gadā. Š.g. 15.maijā pieņemtais Satversmes tiesas lēmums šo pāreju samazināja par vienu gadu. Lēmums atteikties no pagarinātā normāla darba laika sakrīt ar Veselības ministrijas redzējumu. No šādas normas, ko krīzes laikā pieņēma un uzturēja iepriekšējās valdības, ir jāatsakās, tomēr pārejas perioda samazināšana prasīs papildu finansējumu no valsts budžeta.

- Lai uzlabotu ārstniecības personu (ārsti, māsas) nodrošinājumu reģionos ārpus Rīgas, Eiropas Savienības fondu 2014.-2020.g. plānošanas perioda ietvaros paredzēti atbalsta pasākumi, kas veicinās ārstniecības personu iekļaušanos darba tirgū (kvalifikācijas paaugstināšana, ārstniecības personas sertifikātu atjaunošana savā specialitātē nepraktizējošai ārstniecības personai u.c.). Projektu iesniegumu atlase un līgumu slēgšana šo projektu ietvaros tika pabeigta 2017. gadā, savukārt atbalsta pasākumu īstenošana tika uzsākta 2018. gadā.

Projekta ietvaros, apņemoties sniegt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus 5 gadus, ārstniecības personas varēs saņemt dažāda veida kompensācijas – piemēram, vienreizēju pārcelšanās kompensāciju par darbu reģionos (kompensācija pienākas arī par katru ģimenes locekli) un terminētu ikmēneša uzturēšanās izmaksu kompensāciju uz laiku līdz 24 mēnešiem. Tāpat paredzēta atsevišķa kompensācija par specifisku zināšanu, pieredzes un informācijas nodošanu tiem ģimenes ārstiem, kuri vēlas atstāt savu praksi jaunajam speciālistam. Minētā kompensācija paredzēta abiem ārstiem – gan ģimenes ārstam, kas nodod praksi, gan ģimenes ārstam, kas šo praksi pārņem un turpinās darbu.

Projektu paredzēts īstenot līdz 2023.gada septembrim, un šajā laikā plānots piesaistīt 1420 ārstniecības personas un atbalstīt 100 ģimenes ārstu prakses.

<sup>24</sup> 07.08.2017. Ministru kabineta rīkojums Nr. 394 konceptuālais ziņojums ““Par veselības aprūpes sistēmas reformu””

<sup>25</sup> Ministru kabineta 05.12.2017. rīkojums Nr.719.

<sup>26</sup> 08.06.2017. grozījumi Ārstniecības likumā (ar kuriem likuma 53.1 pants par pagarināto normālo darba laiku zaudē spēku ar 01.01.2020.); 22.11.2017. grozījumi Ārstniecības likumā (nosaka pakāpenisku atteikšanos no pagarinātā normālā darba laika, 2018. un 2019.gadā samazinot pagarinātā normāla darba laiku ilgumu. Vienlaikus, lai nodrošinātu, ka ārstniecības personām tiktu saglabāts vismaz līdzšinējais atalgojums, paredzēts, ka pagarinātā normālā darba laika gadījumā darba samaksu par darba laiku, kas pārsniedz Darba likumā noteikto normālo darba laiku, nosaka proporcionāli darba laika pieaugumam (2018. gadā – ne mazāk kā 1,20 noteikto stundas algas likmju apmērā un 2019. gadā – ne mazāk kā 1,35 noteikto stundas algas likmju apmērā).).

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |        |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--------|
| 4.3.2. | <b>Konceptuāls priekšlikums par jaunu veselības finansēšanas modeli, piedāvājot vairākus iespējamus scenārijus finansējuma avotiem un ietverot apdrošināšanas komponentu; izvēlēta modeļa aprobācija 2017. gadā un ieviešana 2018. gadā, nodrošinot ilgtspējīgu un stabilu finansējumu kā proporcionālu daļu no IKP vispārpieejamiem kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem</b> | VM | FM, LM |
|--------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--------|

#### **Informācija par izpildi:**

Lai nodrošinātu valsts obligātās veselības apdrošināšanas ieviešanu ar 2019.gadu, atskaites periodā izstrādāts normatīvais regulējums atbilstoši deleģējumam Veselības aprūpes finansēšanas likumā:

- Ministru kabineta noteikumi par veselības apdrošināšanas iemaksu veikšanas un atmaksāšanas kārtību<sup>27</sup> nosaka kārtību, kādā persona veic veselības apdrošināšanas iemaksu Valsts Kasē, tajā skaitā, izmantojot veselības informācijas sistēmu, kā arī kārtību, kādā tiek veikta minētās iemaksas atmaksāšana nepieciešamības gadījumā. Noteikumi attiecas tikai uz tām personām, kuras nav apdrošinātas automātiski (personas, kuras veic sociālās apdrošināšanas iemaksas vispārējā nodokļu režīmā vai ietilpst kādā no sociāli mazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām<sup>28</sup> ir apdrošinātas automātiski un papildus iemaksas veselības apdrošināšanai viņām nebūs jāveic).
- veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju datubāzes noteikumi<sup>29</sup>, paredzot NVD datubāzes izveidi, kurā tiks norādīti apdrošinātās personas dati un informācija, kas apliecina personas atbilstību apdrošinātās personas statusam. Ārstniecības personām, farmaceitiem un arī pašiem apdrošinātajiem cilvēkiem informācija par tiesībām saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus būs pieejama e-veselības sistēmā. Tajā personas statuss jeb tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus būs īpaši atzīmēts. Noteikumi paredz, ka informāciju par personu datubāzē iekļauj un aktualizē kompetentās institūcijas – Pilsoneības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, Nodarbinātības valsts aģentūra, Valsts ieņēmumu dienests, Aizsardzības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Labklājības ministrija, Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisija u.c. - kopā 17 institūcijas, 228 sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētie sociālo pakalpojumu sniedzēji un 119 pašvaldību sociālie dienesti);
- NVD konsultatīvās padomes nolikums<sup>30</sup>, kas nosaka konsultatīvās padomes mērķi un funkcijas - vērtēt valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai piešķirtā finansējuma izlietojumu un veicināt veselības aprūpes finansējuma piešķiršanas un izlietojuma efektivitāti;
- tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts par kārtību, kādā tiek organizēta valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana un veikta samaksa par tiem, kā arī valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu saraksts un samaksas apmērs;
- 2018.gada 22.jūnijā Veselības ministrija iesniedza Ministru kabinetam ziņojumu par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu valsts, pašvaldību un privātās ārstniecības iestādēs.

<sup>27</sup> Ministru kabineta 03.05.2018. noteikumi Nr. 261 "Veselības apdrošināšanas iemaksu veikšanas un atmaksāšanas kārtība"

<sup>28</sup> Pensionāri, bērni, personas, kurām noteikta I vai II grupas invaliditāte, Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēti bezdarbnieki, skolēni un pilna laika programmās studējošie, kā arī citi sociāli atbalstāmi cilvēki

<sup>29</sup> Ministru kabineta 08.05.2018. noteikumi Nr. 271 "Veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju datubāzes noteikumi"

<sup>30</sup> Ministru kabineta 03.05.2018. noteikumi Nr. 260 "Nacionālā veselības dienesta konsultatīvās padomes nolikums"

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |                      |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------|
| 4.3.3. | <b>Veselības pakalpojumu sniedzēju kartējuma izstrāde, nosakot nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa ārstniecības iestāžu sniegto pakalpojumu klāstu un pieejamību un pārskatot atbildības sadalījumu par veselības pakalpojumu plānošanu starp Veselības ministriju un Nacionālo veselības dienestu</b> | <b>VM</b> | <b>FM, LM, VARAM</b> |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------|

**Informācija par izpildi:**

1) Izpildīts. Atbilstoši Pasaules Bankas pētījuma par Latvijas veselības sistēmu rezultātiem un attiecīgi sagatavotajām politikas rekomendācijām, lai nodrošinātu savlaicīgu pieejamību augstas intensitātes veselības aprūpes pakalpojumiem un veiktu investīcijas universitātes un reģionālā līmeņa slimnīcās, kā arī monopfila iestādēs, kas nodrošina rehabilitācijas, dzemdību palīdzības un traumatoloģijas pakalpojumu sniegšanu, VM izstrādāja informatīvo ziņojumu "Par sistēmiski svarīgo ārstniecības iestāžu kartējumu un attīstības reformu", kas pieņemts MK 20.12.2016. sēdē (protokols Nr.69, 83.§). Konceptuālajā ziņojumā "Par veselības aprūpes sistēmas reformu" (pieņemts 25.07.2017. MK sēdē, prot.Nr.37, 34.§) nodefinēts valsts apmaksāto stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju (slimnīcu) sadalījums pa pakalpojumu līmeņiem, steidzamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu sniedzēji un iezīmētas stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju sadarbības teritorijas. Šobrīd turpinās darbs pie veselības sistēmas reformas ietvaros plānoto pasākumu īstenošanas, tai skaitā ES fondu projektu īstenošana. Pieņemti MK 23.01.2018. noteikumi Nr. 56 "Noteikumi par darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.3.2.specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, jo īpaši sociālās, teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes infrastruktūru" projektu iesniegumu atlases trešo kārtu", kā ietvaros tiks veikti ieguldījumi 1. un 2. līmeņa slimnīcās, kurās tiek nodrošināti pamata profili (1.līmeņa slimnīcās terapija un hronisku pacientu aprūpe, savukārt 2.līmeņa slimnīcās terapija, hronisku pacientu aprūpe, ķirurģija, neiroloģija, ginekoloģija, grūtniecības un dzemdību profils, pediatrija, kā arī neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšana). Tāpat ir uzsākta SAM 9.3.2. 1. un 2. projektu īstenošana (Ministru kabineta 20.12.2016.noteikumi Nr. 870), kas paredz veikt investīcijas terciārā un reģionālā līmeņa slimnīcās, kā arī monopfila iestādēs, kas nodrošina rehabilitācijas, dzemdību palīdzības un traumatoloģijas pakalpojumu sniegšanu.

2) Izpildīts. VM un tās padotības iestāžu funkcijas ir pārskatītas veselības nozares reformas ietvaros un iekļautas konceptuālajā ziņojumā "Par veselības aprūpes sistēmas reformu". Galvenās izmaiņas tiek plānotas, balstoties uz stratēģiskā iepirkuma organizāciju, datu analīzes kapacitātes konsolidāciju un stiprināšanu, kā arī uzraudzības funkcijas uzlabošanu, atbilstoši pacientu interesēm un kvalitatīvai veselības aprūpes procesa organizācijai. Pieņemts MK 29.05.2018. rīkojums Nr. 227 "Par Veselības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju".

Kā arī 2017.gadā NVD īstenoja stratēģisko pakalpojumu sniedzēju atlasī trīs pakalpojumu grupās – ambulatorā mamogrāfija, medicīniskā apaugļošana un stacionārā ārstniecības iestādē plānveidā veicamā onkoloģiskā ārstēšana, un decembrī ir uzsākta attiecīgu līgumu slēgšana ar ārstniecības iestādēm par valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu 2018.gadā.

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |           |                      |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------|
| 4.3.4. | <b>E-veselības sistēmas un portāla izveide, uzsākot e-receptes un elektroniskās darbnespējas lapas obligāto lietošanu 2016. gada beigās, paredzot personas elektronisko identifikāciju pakalpojumu saņemšanai un optimizējot veselības nozares datu centralizētu pārvaldību</b> | <b>VM</b> | <b>FM, LM, VARAM</b> |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------------------|

**Informācija par izpildi:**

E-veselības sistēma nodrošina tādu medicīnisko dokumentu elektronisku sagatavošanu un pieejamību ārstniecības personām, kā e-receptes, e-slimības lapas, e-nosūtījumus, pārskatus par ambulatoro apmeklējumu, stacionāru izrakstus – epikrīzes, radioloģisko izmeklējumu aprakstus, potēšanas pases.

Sākot ar 2018. gada 1. janvāri ārstiem, ārstu palīgiem ambulatorajās un stacionārajās ārstniecības iestādēs ir pienākums izmantot E-veselības sistēmu, piemēram, darbnespējas lapu un valsts kompensējamo zāļu recepšu izrakstīšanai. Visbiežāk izmantotā funkcionalitāte no ārstniecības iestāžu puses e-veselības sistēmā ir e-darbnespējas lapu un e-recepšu izrakstīšana. Līdz 01.06.2018. e-veselības sistēmā atvērtas 565 589 elektroniskās darbnespējas lapas, izrakstītas 5 210 550 e-receptes un aptiekā izmantotas 4 243 492 e-receptes. Iedzīvotāji izmanto iespēju e-veselības portālā vai e-pakalpojumā [www.latvija.lv](http://www.latvija.lv) iesniegt elektronisku pieteikumu Eiropas Veselības apdrošināšanas kartes (turpmāk - EVAK) saņemšanai. No 2017.gada sākuma līdz 01.06.2018. iesniegti 22 603 EVAK elektroniskie pieteikumi, izsniegtas 22 298 EVAK kartes, bet 2018.gadā, pamatojoties uz elektroniskiem EVAK pieteikumiem izsniegtas 13 919 EVAK kartes, kas ir 16% no vidējā izsniegto EVAK skaita gadā.

Sobrīd jau 13 veselības aprūpes iestādes iesūta vizuālās diagnostikas attēlus un aprakstus E-veselības sistēmai. Papildus ārstniecības personas E-veselības sistēmā var veikt virkni citu darbību, piemēram, pievienot pacienta pamatdatus (piemēram, diagnozes, brīdinājumus), veidot pierakstus, sniegt e-konsultācijas, veikt pacientu pierēģistrēšanu ģimenes ārsta praksē, aplūkot radioloģisko izmeklējumu attēlus un izpildīt citas darbības, kas saistītas ar pacienta kartes papildināšanu (t.sk. aizliegumu uzlikšanu noteiktu dokumentu apskatei) un ārsta darba procesu vienkāršošanu (piemēram, īso diagnožu, biežāk izrakstīto zāļu un citu sarakstu veidošanu/aplūkošanu, nodrošināt pacienta ārstniecības procesa uzraudzību piemēram, izrakstīto recepšu zāļu iegādi).

Pacientiem e-veselības portālā ir pieejama viņu elektroniskā veselības karte, kur viņi var redzēt visus ārsta izsniegtos medicīniskos dokumentus, e-receptes un e-darbnespējas lapas. E-veselības portālā pacients var arī apskatīt auditācijas pierakstus, uzstādīt pacienta kartē aizliegumu ārstniecības iestādēm piekļūt saviem medicīniskajiem dokumentiem, norādīt kontaktpersonu/-as un to kontaktinformāciju, ievadīt savu kontaktinformāciju, iesniegt pieteikumu NVD, lai saņemtu Eiropas Veselības apdrošināšanas karti, reģistrācijas pieteikumu pie ģimenes ārsta. Pacienti var arī uzdot jautājumu ārstiem, izmantojot e-konsultāciju rīku.

Obligāta e-nosūtījuma lietošanas uzsākšana ir paredzēta no 2019. gada 1. janvāra. E-nosūtījums uz Rīgas Austrumu klīnisko universitātes slimnīcu, Paula Stradiņa klīnisko universitātes slimnīcu un Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu būs obligāti jāizraksta no 2018. gada 1. septembra.

Ņemot vērā identificētos E-veselības sistēmas veiktspējas un datu apmaiņas traucējumus, tika pieņemts lēmums to cēloņu noteikšanai un novēršanai papildus piesaistīt arī ārējos ekspertus. Līdz ar to NVD saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu Valsts reģionālās attīstības aģentūras Elektronisko iepirkumu sistēmā veica pakalpojuma iegādi (pozīcija Nr. CI97P.4.7 “Cisco tīklošanas produktu pakalpojumi ar CCIE līmeņa ekspertu nodrošinājumu, 1 stunda (pasūtījuma apjoms ne mazāks kā 4 stundas) darba laikā”), 2018.gada 23.februārī veicot pasūtījumu starptautiskam uzņēmumam SIA “Santa Monica Networks”. Veiktais pasūtījums paredz dažāda veida ekspertu konsultāciju sniegšanu saistībā ar E-veselības infrastruktūru un tīkla aparatūru ar mērķi novērst un mazināt identificētos traucējumus.

Nākamajos gados e-veselības sistēma tiks pilnveidota, ieviešot jaunas funkcijas un uzlabojot jau esošās. Plānoto pasākumu mērķis ir uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, nodrošināt to pieejamību, efektīvāk pārvaldīt finanšu informāciju un informāciju par pakalpojumiem veselības aprūpes nozarē valsts un iestāžu līmenī, kas palīdzētu stratēģisku lēmumu pieņemšanā.

2017.gada augustā Ministru kabinets apstiprināja turpmāko divu e-veselības sistēmas attīstības projektu mērķus un īstenojamās aktivitātes: (1) Veselības nozares informācijas sistēmu (reģistri) modernizācija, attīstība un integrācija ar e-veselības informācijas sistēmu, (2) Vienotās veselības nozares elektroniskās informācijas sistēmas tālāka pilnveidošana, sasaistot to ar personas identifikāciju. Projekti tiks īstenoti izmantojot ES finansējumu.

Veselības ministrija lūgusi Finanšu ministrijai precizēt valsts pamatbudžeta bāzes izdevumus 2019., 2020. un 2021.gadam, paredzot papildus finansējumu 1 886 762 *euro* apmērā 2019.gadam, 1 745 246 *euro* 2020.gadam un turpmāk ik gadu Veselības ministrijas pamatbudžeta apakšprogrammai 45.01.00 "Veselības aprūpes finansējuma administrēšana un ekonomiskā novērtēšana" NVD e-veselības sistēmas uzturēšanas izdevumiem.

Lai 2018.gadā nodrošinātu kritiski svarīgos pasākumus E-veselības sistēmas ātrdarbības uzlabošanai, uzturēšanai, tajā skaitā infrastruktūras atjaunošanai, veikta finansējuma pārdale 1 003 452 *euro* apmērā no ZVA ieņēmumu par maksas pakalpojumiem atlikuma un no NVD pašu ieņēmumu par maksas pakalpojumiem atlikuma 515 298 EUR, novirzot šo finansējumu NVD iepriekš minētajiem mērķiem

|      |                                                                                                                                                                         |           |                        |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------|
| 4.4. | <b>Sociālo garantiju un palīdzības sistēmas izvērtēšana ar mērķi nodrošināt atbilstību minimālajam patēriņa grozam un vienlaikus motivēt cilvēkus atgriezties darbā</b> | <b>LM</b> | <b>VM, EM, IZM, FM</b> |
|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Valdība 2014. gada nogalē atbalstīja koncepciju par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu<sup>31</sup>. Labklājības ministrija (turpmāk – LM), pilnveidojot minimālo ienākumu atbalsta sistēmu un tādējādi sniedzot ienākuma atbalstu nabadzības un ienākumu nevienlīdzības riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām, sagatavoja plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai (turpmāk – plāns), kas 2017. gada 9. martā tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē (prot. Nr. 10 13.§; VSS-259) un 2017. gada 26. aprīlī iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā (LM vēstule Nr. TA-20/40-1-01/69 "Par politikas plānošanas dokumenta "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.-2020. gadam" projektu (VSS-259, TA-868)").

Nēmot vērā to, ka plāns nebija iekļauts Ministru kabineta sēžu darba kārtībā un atsevišķi plānā ietvertie uzdevumi tika iekļauti likumā "Par valsts budžetu 2018. gadam" un likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam", 2017. gada 6. oktobrī LM informēja Ministru kabinetu (LM vēstule Nr. 40-1-01/1655) par plāna atsaukšanu un nepieciešamību iesniegt to atkārtoti 2018. gada 1. ceturksnī pēc aktualizēšanas atbilstoši apstiprinātajam valsts budžetam 2018. gadam.

Plāna projekts "Plāns minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2019.–2020.gadam" (turpmāk – plāna projekts) 2018. gada 10. maijā izsludināts valsts sekretāru sanāksmē (VSS-432) un norit tā starpinstitūciju saskaņošanas process. Plāna projekts paredz:

- 1) trūcīgajai personai atbilstoša ienākumu līmeņa paaugstināšanu, nosakot to 40% apmērā no ienākumu mediānas – 188 *euro* pirmajai personai mājāsaimniecībā, nākamajām personām mājāsaimniecībā piemērojot koeficientu 0,7 (131,60 *euro*);

<sup>31</sup> MK 30.10.2014. rīkojums Nr. 619 "Par koncepciju par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu"

- 2) garantētā minimālā ienākuma līmeņa paaugstināšanu, nosakot to 50% apmērā no trūcīgā personas ienākuma līmeņa – 94 *euro* pirmajai personai mājāsaimniecībā un pārējām personām mājāsaimniecībā paredzot koeficientu 0,7 no pirmās personas mājāsaimniecībā (65,80 *euro*);
- 3) minimālās valsts pensiju aprēķinu bāzes paaugstināšanu līdz 94 *euro*;
- 4) valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra paaugstināšanu līdz 94 *euro* pensijas vecumu sasniegušajiem pabalsta saņēmējiem;
- 5) palielināt atbalstu personām ar invaliditāti, kuras saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu vispārējā gadījumā, paaugstinot pabalsta apmēru III invaliditātes grupai līdz 94 *euro*, I un II invaliditātes grupai – paaugstinot pabalsta aprēķina bāzi līdz 94 *euro*, kā arī gan vispārējā gadījumā, gan gadījumā, kad invaliditāte noteikta kopš bērnības, I invaliditātes grupai paaugstinot piemērojamo koeficientu līdz 1,4;
- 6) vienota maznodrošinātai personai atbilstoša ienākuma līmeņa paaugstināšanu, nosakot to 282 *euro* pirmajai personai mājāsaimniecībā un nākamajām personām mājāsaimniecībā piemērojot koeficientu 0,7 (197,40 *euro*);
- 7) vienotu dzīvokļa pabalsta tvēruma noteikšanu.

Plāna projektā ietvertu pasākumu īstenošana ne tikai pozitīvi ietekmētu trūcīgāko iedzīvotāju ienākumu pieaugumu, bet arī pēc būtības izpildītu Deklarācijā par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību noteikto, kā arī risinātu Eiropas Semestra ietvaros Latvijai iepriekšējos gados izteiktajās ES Padomes rekomendācijās un Eiropas Komisijas priekšlikumos ES Padomes 2018. gada rekomendācijām<sup>32</sup> ietvertos jautājumus sociālās palīdzības jomā.

Šā gada 2. ceturksnī Saeimā ir iesniegti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (apstiprināti Ministru kabineta 2018. gada 3. maija sēdē, protokols Nr. 22, 9.§, TA-751), kas ietver arī normas attiecībā uz sociālo pabalstu saņēmējiem:

1) pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos tos darbaspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēdējo divpadsmit mēnešu periodā;

2) pastiprināts līdzdarbības pienākums – lai veicinātu darbaspējīgo personu iesaistīšanos darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos, pašvaldības sociālajam dienestam ir noteiktas tiesības līdzdarbības pienākumu izpildei paredzēt līdz piecpadsmit stundām nedēļā (iepriekš 12 stundas). Sociālā dienesta redzeslokā ir personas, kuras ilgstoši nevar atrast algotu darbu, un līdzdarbības pasākumi ir iespēja iesaistīties sabiedrībai noderīgu pasākumu īstenošanā, kā arī pašai personai uzturēt sociālās prasmes. Papildus tam līdzdarbības pienākumi ietver arī pašas personas pienākumu aktīvi iesaistīties savas problēmas risināšanā, piemēram, konsultēšanās ar speciālistiem atkarību problēmu gadījumā, iesaistīšanās nodarbinātību veicinošos pasākumos;

3) ģimenēm ar bērniem, pretendējot uz sociālo palīdzību – nosakot trūcīgā vai maznodrošinātā statusu – kopējos ģimenes ienākumos netiks ņemta vērā piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta.

|      |                                                                                                                                                                           |            |  |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--|
| 4.5. | <b>Strukturālas izmaiņas izglītības sistēmā, uzsākot īstenot 21. gadsimtam atbilstošu izglītības saturu un radot izglītības resursu efektīvu un pārdomātu izmantošanu</b> | <b>IZM</b> |  |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--|

<sup>32</sup> Sociālajā jomā saskaņā ar sākotnējo ES Padomes rekomendāciju projektu Latvijai par 2018. gada Latvijas nacionālo reformu programmu un 2018. gada Latvijas Stabilitātes programmu tiek rekomendēts 2018.-2019.gadā „Uzlabot minimālo ienākumu pabalstu, minimālo vecuma pensiju un cilvēkiem ar invaliditāti paredzētā ienākumu atbalsta adekvātumu.”

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                          |            |                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------------------------|
| 4.5.1.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>Vispārējās izglītības skolu tīkla transformācija, nodrošinot kvalitatīvu vispārējās izglītības iestāžu tīklu un izglītojamo telpiskās mobilitātes (izglītības iestādes fiziskas pieejamības) kompleksu risinājumu</b> | <b>IZM</b> | <b>VARAM, SM, LM, VM, FM</b> |
| <p><b><u>Informācija par izpildi:</u></b></p> <p>Ar Izglītības un zinātnes ministrijas 08.08.2016. rīkojumu Nr.223 “Par darba grupas izveidi izglītības iestāžu tīkla sakārtošanai” tika izveidota darba grupa ar ministriju, padotības iestāžu, pašvaldību u.c. pārstāvjiem. Darba grupas sanāksmēs notikušas diskusijas par vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanu, atbilstoši izstrādājot priekšlikumus kritērijiem, kādai jābūt vispārējās vidējās izglītības iestādei Latvijā. Izstrādātie priekšlikumi ietver kritērijus par skolēnu un klašu komplektu skaitu, attālumu minūtēs līdz izglītības iestādei un kilometros līdz transporta pieturvietai, ievērojot reģionālā sadalījuma principu, kā arī priekšlikumus kritērijiem, kas raksturo izglītības iestādes darba kvalitāti, ieguldījumus izglītības iestādes infrastruktūrā un izglītības iestādes pieejamības nodrošinājumu.</p> <p>Ar 2016.gada 19.aprīļa vēstuli Nr.01-05/1520 un 19.decembra vēstuli Nr.01-05/5138 IZM Valsts kancelejā izskatīšanai Ministru kabinetā ir iesniegusi atbildes vēstuli projektus Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijai par 2015.gada 17.decembra Saeimas lēmumā “Par uzdevumiem, kas veicami, lai nodrošinātu kvalitatīvu vispārējās izglītības iestāžu tīklu un risinātu ar izglītojamo telpisko mobilitāti (izglītības iestādes fizisku pieejamību) saistītās problēmas” doto uzdevumu izpildi.</p> <p>2017.gadā veikts Izglītības un zinātnes ministrijas pasūtīts neatkarīgs pētījums, kura mērķis bija izveidot vispārējās izglītības iestāžu tīkla ģeotelpiskās plānošanas platformu un izstrādāt optimālo vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla modeli. Pētījuma izstrādē izmantota informācija un dati, kas iegūti no “Karšu izdevniecības Jāņa sēta”, Valsts izglītības informācijas sistēmas, Valsts pārbaudījumu informācijas sistēmas, Centrālās statistikas pārvaldes, Adrešu reģistra, Autotransporta direkcijas u.c. datubāzēm, kā arī no pašvaldībām un Latvijas un ārvalstu izglītības ekspertu intervijās. Pētījumā ņemta vērā informācija par izglītojamo skaitu, vidējās izglītības obligāto centralizēto eksāmenu indeksu, izglītības iestādes sasniedzamību un izglītības iestādei pieejamo infrastruktūru, kā arī apkārtējās apdzīvotās vietas demogrāfisko un ekonomisko potenciālu.</p> <p>Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, Izglītības un zinātnes ministrija turpinās plašākas diskusijas ar pašvaldībām un citām iesaistītajām institūcijām, t.sk. organizējot klātienes tikšanās par kompleksi risinājumiem efektīva vispārējās izglītības iestāžu tīkla attīstībai, ņemot vērā izglītības iestāžu kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājus, kā arī izvērtējot reālo situāciju konkrētajā reģionā.</p> <p>2017.gada 1.novembrī pētījuma rezultāti prezentēti Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijas un Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas kopsēdē.</p> <p>2017.gada 22.novembrī Latvijas Republikas Saeimā galīgajā lasījumā pieņemts likumprojekts “Grozījumi Izglītības likumā” (ieklauts likumprojekta “Par valsts budžetu 2018.gadam” pavadošo likumprojektu paketē), kurā Ministru kabinetam dots uzdevums noteikt minimāli pieļaujamo izglītojamo skaitu un kritērijus maksimāli pieļaujamā izglītojamo skaita noteikšanai klasē un klašu grupā vidējās izglītības pakāpē (IZM izstrādātais noteikumu projekts 2018.gada 14.jūnijā izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē (VSS-584)). Līdztekus likumprojekts paredz, ka Ministru kabinetā tiks noteikta arī kārtība, kādā valsts piedalās skolotāju darba samaksas finansēšanā, nosakot, ka gadījumā, ja izglītojamo skaits attiecīgajā klasē vai klašu grupā neatbilst Ministru kabineta noteiktajam minimāli pieļaujamam izglītojamo skaitam, pedagogu darba samaksa tiek nodrošināta no izglītības iestāžu dibinātāja budžeta, un valsts, ievērojot Ministru kabineta noteiktos kritērijus, tai skaitā izglītības iestādē iegūtās izglītības kvalitātes rādītājus, piedalās šo pedagogu darba samaksas finansēšanā.</p> <p>Ministru kabineta 2018.gada 9.janvāra sēdē, izskatot Ministru kabineta rīkojuma projektu “Par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laika periodam no 2018.gada 1.septembra līdz 2022.gada 31.decembrim”, IZM tika dots uzdevums apkopot un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā ziņojumu</p> |                                                                                                                                                                                                                          |            |                              |

“Par pašvaldību pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz pašvaldību izglītības iestādēm, kā arī plānotajiem finanšu ietaupījumiem, kas būtu novirzāmi pedagogu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai” (sēdes protokola Nr.2 19.§ 4.punkts). Informatīvais ziņojums iesniegts izskatīšanai 2018.gada 19.jūnija Ministru kabineta sēdē.

01.09.2016. stājas spēkā Ministru kabineta 13.10.2015. noteikumos Nr.591 “Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi” ietvertā norma par 10.klases atvēršanu atbilstoši noteiktam skolēnu skaitam. Ietvertais regulējums (12.punkts) nosaka aprēķinos pamatotu 10.klasē nepieciešamo minimālo skolēnu skaitu, uzņemot viņus vispārējās vidējās izglītības klātienes vai neklātienes programmās, lai ar pieejamajiem resursiem nodrošinātu kvalitatīvas izglītības ieguves iespējas. Pašvaldību dibinātām izglītības iestādēm un valsts augstskolu dibinātām vidējās izglītības iestādēm piedāvātas divas alternatīvas izglītojamo skaita noteikšanai vispārējās vidējās izglītības programmās: 1) noteikts kopējais izglītojamo skaits 10.klasē; 2) kopējais izglītojamo skaits 10.–12.klasē. Savukārt 05.07.2016. apstiprinātie Ministru kabineta noteikumi Nr.447 “Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs” nosaka attiecīgu koeficientu piemērošanu 7.–9.klases un 10.–12.klases skolēnu skaitam novadu un republikas pilsētu pašvaldību izglītības iestādēs. Nodrošināta ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi” ieviešanas nosacījumu izstrāde un pieņemšana Ministru kabinetā. 8.1.2. specifiskā atbalsta mērķa ietvaros par kopējo finansējumu 168,19 milj. *euro* apmērā ir paredzēta vispārējās izglītības mācību vides uzlabošana. Par minēto finansējumu plānota: ergonomiskas mācību vides izveide, t.sk. būvdarbi, mācību klases aprīkojuma, mēbeļu iegāde, apgaismojums u.c. risinājumi ergonomiskas un mūsdienu prasībām atbilstošas mācību vides izveidei; IKT risinājumu ieviešana un aprīkojuma iegāde; dabaszinātņu kabinetu aprīkošana vai jaunu kabinetu izveidošana; dienesta viesnīcas sakārtošana vairāku izglītības iestāžu vajadzībām; izglītības iestādes sporta zāles un laukuma sakārtošana vairāku izglītības iestāžu vajadzībām, sporta aprīkojuma iegāde un atbalsts reģionālā metodiskā centra funkciju attīstībai (tikai valsts ģimnāzijās). Pārskata periodā ir noslēgušies projektu iesniegumu atlase 8.1.2.specifiskā atbalsta mērķa otrajā un trešajā kārtā, kur kopumā apstiprināti 29 projekti, par kopējo izmaksu summu 191 763 709,08 *euro*, tai skaitā ERAF ir 75 362 466,65 *euro* (100% no minētajām kārtām pieejā ERAF finansējuma). Apstiprināto projektu īstenošanas rezultātā tiks modernizētas 59 vispārējās izglītības iestādes. Vienlaikus tiek turpinātas projektu iesniegumu atlases 8.1.2.specifiskā atbalsta mērķa pirmajā kārtā, kur projektu iesniedzēji nacionālas nozīmes attīstības centri. Līdz pārskata periodā beigām 8.1.2.specifiskā atbalsta mērķa pirmajā kārtā ir apstiprināti 4 projekti par kopējo izmaksu summu 19 412 289,53 *euro*, kur ERAF ir 12 765 861,75 *euro* (20% no kārtai pieejā ERAF finansējuma). Apstiprināto projektu īstenošanas rezultātā tiks modernizētas 4 vispārējās izglītības iestādes.

|        |                                                                                                                                                                                                                                                |            |                   |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------|
| 4.5.2. | <b>Izglītības kvalitātes paaugstināšana, paaugstinot iegūtās pamatzglītības kvalitātes vērtējumu Globālās konkurētspējas indeksā un izstrādājot un ieviešot pasākumus visaptverošai jauno talantu selekcijai skolās (īpaši lauku reģionos)</b> | <b>IZM</b> | <b>LM, EM, VM</b> |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Pārskata periodā apstiprināts 8.3.6.2.pasākuma projekts "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide un īstenošana" un š.g. aprīlī uzsākta tā īstenošana.. Pasākuma ietvaros par kopējo

finansējumu 4,8 milj. *euro* apmērā ir paredzēta nacionālo pētījumu veikšana un izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešana, kas sevī ietvers: 1) izglītības mērķus, kuru sasniegšanas mērīšanai tiks izstrādāts rādītāju kopums, 2) prasības, kas pēc būtības atspoguļos izglītības kvalitāti attiecīgajā jomā un balstīsies uz empīrisko pierādījumu apkopojumu un analīzi, 3) rādītāju kopumu, lai pārraudzītu izglītības politikas nosacījumu izpildi, un to piemērošanas vadlīnijas (metodoloģiju), tai skaitā sasaistot to ar esošiem starptautiskiem izglītības politikas rādītājiem.

Pārskata periodā 8.3.2.1.pasākuma “Atbalsts nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošanai izglītojamo talantu attīstībai” (8.3.2 specifiskais atbalsta mērķis) projektā "Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai" (kopējais finansējums 3,3 milj. *euro*) nodrošināta piecu reģionālo zinātnisko konferenču norise ar 1133 izglītojamo iesaisti, novadīti trīs praktiskas ievirzes semināri, notikušas piecas mācību priekšmetu olimpiādes tiešsaistē un 13 mācību priekšmetu olimpiādes klātienē. Nodrošināta izglītojamo sagatavošana starptautiskajām olimpiādēm. Projektā paralēli citām darbībām notiek darbs pie metodikas izstrādes izglītojamo talantu identificēšanai un attīstībai. 2018.gada pirmajā pusgadā paveikts darbs pie metodikas izstrādes plāna, ārvalstu pieredzes izvērtēšanas un materiālu izstrādes konceptuālai talantīgo izglītojamo sagatavošanai Latvijā ar salīdzinošo analīzi par paveikto valstī kā arī izsludināta pretendentu (pedagogu) pieteikšanās dalībai metodikas apguves mācību pilotgrupās 2018.gada augustā.

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     |        |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------|
| 4.5.3. | <b>Profesionālās izglītības modernizēšanas pasākumi un pieaugušo motivācija tālākizglītībai, intensīva esošās modernās infrastruktūras izmantošana nodarbināto un bezdarbnieku kvalifikācijas celšanai ar mērķi nodrošināt darbaspēka kopējā kvalitātes līmeņa atbilstību šodienas prasībām</b> | IZM | LM, EM |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------|

#### **Informācija par izpildi:**

Attiecībā uz profesionālās izglītības modernizēšanas pasākumiem 15.07.2016. Ministru kabinetā apstiprināti noteikumi Nr.484 “Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības”, kuros noteikti uzdevumi un prasības izglītības iestādei, izglītojamajam, uzņēmumam, kas īsteno darba vidē balstītas mācības, nozaru ekspertu padomei. ES Erasmus+ programmas projekta DVB Balt ietvaros īstenotas piecas apaļā galda diskusijas un pieci reģionālie semināri darba vidē balstītu mācību pieeju popularizēšanai uzņēmējiem un citām mērķa grupām. Vienlaikus uzsākts sadarbības projekts ar Starptautiskās darba organizācijas pārstāvjiem par darba vidē balstītu mācību attīstības jautājumiem Latvijā. Ir notikusi secīga un sekmīga DVB pieeju ieviešana – DVB pilotprojekts, ES Erasmus+ DVB attīstītības projekts ar ekspertu iesaisti, tiesiskā regulējuma pieņemšana. 2017.gadā paredzēta profesionālās izglītības un darba vidē balstītu mācību popularizēšanas kampaņa, t.sk. starptautiska konference ES Erasmus+ projekta DVB Balt ietvaros.

15.07.2016. Ministru kabinetā apstiprināti noteikumi Nr.485 “Nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinācijas kārtība”, kuros noteikta nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinēšanas kārtība, kā arī nozares darba devēju organizāciju un nozares profesionālo organizāciju kompetences uzņēmumu iesaistē darba vidē balstītās mācībās. Darbu uzsākuši profesionālās izglītības iestāžu konventi, kas ar visu iesaistīto pušu atbalstu risina aktuālus profesionālās izglītības, t.sk. pedagogu un praksi vadītāju kompetences pilnveides jautājumus un kvalifikācijas ieguves kvalitātes jautājumus.

Attiecībā uz atbalsta pasākumiem darba devējiem darbinieku papildu izglītošanā 15.07.2016. apstiprinātie Ministru kabineta noteikumi Nr.484 “Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības” nosaka prasības darba vidē balstītu mācību vadītājam uzņēmumā. 12.09.2017. minētie Ministru kabineta noteikumi ir grozīti, paredzot atbalstu darba devējiem, nosakot minimālo pedagoģisko zināšanu

apjomu darba vidē balstītu mācību vadītājiem paredzēto izglītības programmu ne mazāk kā 32 akadēmisko stundu apjomā. Izglītības programmu izstrādā un pēc saskaņošanas ar Izglītības un zinātnes ministriju īsteno izglītības iestādes.

Ar Izglītības un zinātnes ministrijas 21.03.2016. rīkojumu Nr.117 "Par darba grupas izveidi profesionālās izglītības programmu izmaksu modeļu izstrādi" izveidota darba grupa ar ministrijas un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem. Darba grupas rezultāti apkopoti, sagatavots un Izglītības un zinātnes ministrijas vadības sanāksmē prezentēts vadības ziņojums par profesionālās izglītības finansēšanas principiem, t.sk., ja profesionālās izglītības programmu īstenotāji ir pašvaldība un citi dibinātāji. Profesionālās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumi pēc renovācijām ir būtiski pieauguši, ko pierāda darba grupas ietvaros veiktie apkopojumi par profesionālās izglītības iestāžu īstenotajām pamata izglītības programmām.

Papildus darba grupa konstatēja, ka Ministru kabineta 02.10.2010. noteikumi Nr.655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" ir novecojuši kā izglītības programmu izmaksu daļā, tā tām piemērojamo koeficientu jomā. Turklāt profesionālajā izglītībā ir ietverta jauna izglītības ieguves forma - darba vidē balstītās mācības, kura būtiski (prakses daļa) atšķiras no tradicionālajām izglītības programmām. Tādējādi, lai izveidotu izmaksās un pēc būtības aktuālas profesionālās izglītības programmas, nepieciešams veikt visu programmu veidu pārrēķinu un attiecīgu koeficientu definēšanu. Izglītības un zinātnes ministrija sagatavoja un 03.07.2017. iesniedza Valsts kancelejā informatīvo ziņojumu "Par pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas principiem".

Saistībā ar minēto tika organizēts iepirkums par aprēķiniem profesionālās izglītības programmu izmaksām, izpildītājs Rīgas Tehniskā universitāte. Mērķis: veikt padziļinātas ekspertīzes pētījumu par profesionālās vidējās izglītības finansēšanu Latvijā, sniegt priekšlikumus izglītības programmu izmaksu koeficientu aktualizēšanai un izstrādāt starptautiskā praksē un akadēmiskajā vidē teorētiski pamatotu profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšanas modeli, kā arī sniegt priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos. Uz pētījuma rezultātu pamata Izglītības un zinātnes ministrija izstrādās zinātniski pamatotas un visaptverošas izmaiņas minētajos Ministru kabineta noteikumos Nr.655 un izvērtēs grozījumu nepieciešamību citos normatīvajos aktos, lai noteiktu kārtību, kādā tiks ieviests jaunais profesionālās izglītības programmu īstenošanas finansēšanas modelis. Pamatojoties uz pētījuma par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu finansēšanu rezultātiem, ministrija līdz 2018.gada maijam izstrādās profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu finansēšanas modeli, līdz ar to tiks izvērtēta grozījumu nepieciešamība Ministru kabineta noteikumos Nr.655, pilnveidojot līdzšinējo profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu finansēšanas kārtību.

03.05.2016. apstiprinātie Ministru kabineta noteikumi Nr.280 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.5.3.specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību un iesaistītā personāla profesionālās kompetences pilnveidi" īstenošanas noteikumi" paredz atbalsta pasākumus kompetenču paaugstināšanai profesionālajā izglītībā iesaistītajiem pedagogiem, administrācijas pārstāvjiem, amata meistariem, prakšu vadītājiem, tai skaitā darba vidē balstītu mācību izglītotojājiem (prakšu vadītājiem) uzņēmumā. 24.11.2016. uzsākta 8.5.3. specifiskā atbalsta mērķa projekta īstenošana par kopējo finansējumu 6 milj. euro. 8.5.3. SAM projekta "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide" ietvaros notikuši 12 semināri profesionālās izglītības iestāžu nozaru pedagogiem un prakšu vadītājiem, lai sniegtu atbalstu vispārējo pamatprasmju un profesionālo prasmju pilnveidei, kompetenču pilnveidē iesaistītas 2 093 personas, no kurām 1 029 saņēmušas apliecinājumus par profesionālās kompetences pilnveidi.

Turpinās 2017.gada 27.janvārī uzsāktā Latvijas Darba devēju konfederācijas 8.5.1.specifiskā atbalsta mērķa projekta "Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos" īstenošana. Projekta ietvaros Latvijas Darba devēju konfederācija noslēgti

1483 līgumus ar uzņēmumiem un 34 līgumus ar izglītības iestādēm par dalību projektā. Līdz 2018.gada jūnijam darba vidē balstītās mācībās iesaistīti 725 audzēkņi un mācību praksēs uzņēmumos 3016 audzēkņi. Lai mazinātu administratīvo slogu uzņēmumiem un izglītības iestādēm, turpinās darbs pie vienas vienības izmaksu metodika audzēkņu individuālo aizsardzības līdzekļu izmaksu segšanai.

Lai izpildītu Ministru kabineta 2016.gada 15.jūlija noteikumu Nr.484 “Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības” 10.1.apakšpunkta noteiktās prasības pēc pedagoģiskās kompetences darba vidē balstītu vadītājam uzņēmumā 2018.gadā pedagogu profesionālās kompetences pilnveides B programmas kursus 72 stundu apjomā ir apguvuši 176 uzņēmumu pārstāvji un darba vidē balstītu mācību vadītājiem paredzēto izglītības programmu 32 stundu apjomā ir apguvuši 265 uzņēmumu pārstāvji.

26.04.2016. apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.262 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2. specifiskā atbalsta mērķa “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai” īstenošanas noteikumi”. Atbalstāmās darbības vērstas uz nozares kvalifikācijas sistēmas pilnveidi, veicot nozaru izpēti un nozares kvalifikācijas struktūras pilnveidi, profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādi, modulāro profesionālās izglītības programmu un profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura izstrādi atbilstoši Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūrai, Eiropas kredītpunktu sistēmai profesionālās izglītības jomā (ECVET) un Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūrai profesionālajā izglītībā (EQAVET). Atbalsts paredzēts arī mācību līdzekļu izstrādei, tai skaitā digitālo mācību līdzekļu un metodisko materiālu, kā arī novērtēšanas materiālu darba vidē balstītas profesionālās izglītības ieviešanai nepieciešamo mācību līdzekļu izstrādei un iegādei, kā arī simulācijas iekārtu iegādei. 16.12.2016. uzsākta projekta "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai" īstenošana par kopējo finansējumu 12,13 milj. *euro*. Projekta ietvaros ir pilnveidoti 14 nozaru kvalifikācijas līmeņu apraksti un izstrādāta viena jauna nozares kvalifikācijas struktūra -Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektoram. Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes (PINTSA) 2018.gada 21.marta un 11.aprīļa sēdēs tika saskaņotas nozaru kvalifikāciju struktūras gala versijas un ir saņemti visu nozaru ekspert padomju (NEP) saskaņojumi. Izstrādātās/pilnveidotās NKS ievietotas VISC mājas lapā: <http://visc.gov.lv/profizglitiba/nozkval.shtml>

Uzsākta 90 profesiju standarta/ profesiju kvalifikācijas prasību izstrāde, no kuriem 56 ir apstiprināti PINTSA un NEP.

Noslēgti līgumi par profesionālās izglītības modulāro programmu izstrādi 33 profesionālajām kvalifikācijām, tiek veikta 27 mācību materiālu (t.sk. digitālo mācību līdzekļu) un metodisko materiālu izstrāde un uzsākta iepirkumu procedūra simulācijas iekārtu iegādei. Papildus tam ir noslēdzies iepirkums par 36 profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura izstrādi.19.04.2016. apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.249 “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu" (turpmāk – 8.1.3.SAM) īstenošanas noteikumi. 8.1.3.SAM mērķis ir modernizēt profesionālās izglītības un profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes (turpmāk – PII), nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību par kopējo finansējumu 104,79 milj. *euro*. Specifiskā atbalsta ietvaros tiks atbalstīta aprīkojuma un iekārtu iegāde PII mācību procesa nodrošināšanai prioritāro izglītības tematisko jomu vai programmu grupās, PII mācību un koplietošanas, tai skaitā dienesta viesnīcu, sporta telpu, ēku, būvju infrastruktūras atjaunošana, pārbūve, restaurācija vai jaunu ēku vai būvju būvniecība un teritorijas labiekārtošana, kā arī PII infrastruktūras izveide, lai īstenotu jaunas, reģiona ekonomiskās attīstības vajadzībās balstītas profesionālās vidējās izglītības vai arodizglītības programmas. 29.08.2016. ir izsludināta 8.1.3.SAM projektu iesniegumu atlase. Pārskata periodā uzsākta 23 projektu īstenošana, tai skaitā 9 projektos notiek būvprojektu izstrāde, 5 projektos notiek būvdarbi, būvdarbu iepirkumi izsludināti 4 projektos. 2018.gadā plānots uzsākt būvdarbus vēl 17 objektos. Mācību aprīkojuma un iekārtu iegāde notiek 9 projektos, mācību aprīkojuma un iekārtu iegādei iepirkumi izsludināti 6 projektos.

03.05.2016. Ministru kabinetā apstiprināts “Pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanas plāns 2016.–2020.gadam”.

15.07.2016. apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.474 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.4.1.specifiskā atbalsta mērķa “Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci” īstenošanas noteikumi” ar mērķi pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci, lai laikus novērstu darbaspēka kvalifikācijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam, veicinātu strādājošo konkurētspēju un darba produktivitātes produktivitātes pieaugumu par kopējo finansējumu 27 milj. *euro* apmērā. Projekta ietvaros katrā pašvaldībā tiek nodrošināta informācija par pieaugušo izglītības pasākumiem un attiecīgo piedāvājumu, kopumā paredzot sniegt atbalstu profesionālās kompetences un kvalifikācijas pilnveidē ap 14 568 nodarbinātajiem pieaugušajiem no 17 gadu vecuma, izņemot nodarbinātos ar zemu izglītības līmeni, kā arī aptuveni 9934 nodarbinātajām personām ar zemu izglītības līmeni vecumā no 17 gadiem. 30.11.2016. apstiprināts projekta iesniegums "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" par kopējo attiecināmo finansējumu 25,35 milj. EUR.. Projekta ietvaros noslēgušās divas uzņemšanas kārtas mācībām. Pirmajā mācību kārtā (mācību piedāvājumā 4 nozares), kur uzņemšana noslēdzās 06.11.2017., mācības uzsākušas 3997 personas, no kurām 3175 jau pabeigušas mācības. Otrajā pieteikšanās kārtā (mācību piedāvājumā 12 nozares), kas noslēdzās 16.05.2018., saņemti 7565 (7208 unikālās personas) pieteikumi mācībām 63 izglītības iestādēs visā Latvijā. 07.05.2018. izsludināta izglītības iestāžu pieteikšanās 11 nozaru izglītības programmu īstenošanai trešajā mācību kārtā.

|      |                                                                                                                                                                                                                                             |            |                     |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|---------------------|
| 5.   | <b>Latvijas atvērtās ekonomikas drošības nostiprināšana un apdraudējumu novēršana, resursu optimāla sadale starp drošības un attīstības prioritātēm</b>                                                                                     | <b>AiM</b> |                     |
| 5.1. | <b>Drošības diplomātisko aspektu tālāka pilnveidošana, tai skaitā nepieciešamo ārējo priekšnoteikumu nodrošināšana, daudzpusējo līgumu saistību konverģence ar nacionālajām interesēm, mērķa finansējums ārējās robežas nostiprināšanai</b> | <b>ĀM</b>  | <b>AiM, IeM, FM</b> |

#### **Informācija par izpildi:**

- 1.Latvijā 19.06.2017. tika atklāta **NATO paplašinātās klātbūtnes spēku** ierašanās. Tā ir NATO klātbūtnes pastiprināšana alianses austrumos – trīs Baltijas valstīs un Polijā – saskaņā ar NATO samitos Velsā (2014) un Varšavā (2016) pieņemtajiem lēmumiem. Tās mērķis ir veicināt NATO īstenoto atturēšanu pret iespējamu apdraudējumu un stiprināt alianses aizsardzību, tādējādi nodrošinot mieru un stabilitāti Eiropā, Baltijas jūras reģionā. Turpinās NATO dalībvalstu pievienošanās NATO kaujas grupai Latvijā. 2018. gada vasarā tai pievienojas Čehijas un Slovākijas karavīri. Tāpat NATO turpinās diskusijas par NATO paplašinātās klātbūtnes tālāku attīstību, papildinot to ar gaisa un jūras spēku elementiem. Ņemot vērā NATO paplašinātās klātbūtnes daudznacionālo sastāvu, vērojama divpusējās sadarbības intensificēšanās arī ārpus militārās sfēras.
- 2.Latvija pievienojusies **Eiropas izcilības centram cīņai ar hibrīdo apdraudējumu** Somijā līdz ar tā oficiālo atklāšanu 02.10.2017. (Saprašanās memorandu par pievienošanos centram Latvija parakstīja 11.04.2017.) un šobrīd gatavojas pastāvīgam darbam centrā nosūtīt vienu pārstāvi.
- 3.Latvija 01.07.2016. kļuva par pilntiesīgu **35. OECD dalībvalsti**. 30.-31.05.2018. Latvija pirmo reizi pildīja OECD Ministru padomes (MCM) vicepriekšsēdētājas pienākumus.

**4. Izveidots ciešs un regulārs politiskais dialogs ar ASV administrāciju**, kas sekmējis arī turpmāka ASV atbalsta sniegšanu Latvijas aizsardzības spēju paaugstināšanai un enerģētiskās drošības stiprināšanai, kā arī veicinājis ekonomisko un tirdzniecisko kontaktu tālāku attīstīšanu:

**4.1. 2018. gada pirmajā pusē notikušas Latvijas un Amerikas Savienoto valstu amatpersonu vizītes un tikšanās:** Mičiganas gubernatora R. Snaidera vizīte Latvijā (11.-14.06.2018.). AIPAC (*American-Israel Public Affairs Committee*) delegācijas vizīte Latvijā (7.-9.06.2018.). ASV Valsts kases pārstāvju vizīte Latvijā (6.06.2018.). Latvijas ārlietu ministra E.Rinkēviča vizīte Sanfrancisko (31.05.-3.06.2018.). Kongresa padomnieku vizīte Latvijā (29.-31.05.2018.). FKTK pr-ja P.Putniņa vizīte Vašingtonā (20.-23.05.2018.). Vašingtonā Baltijas valstu ārlietu ministru tikšanās ar nacionālās drošības padomnieku Džonu Boltonu (16.05.2018.). Rīgā BV-ASV drošības sadarbības dialogs (15.05.2018.). Rīgu apmeklēja Valsts departamenta pārstāvji (11.05.2018.). Saeimas deputāta R.Kola vizīte Vašingtonā (6.-15.05.2018.). Vašingtonā finanšu ministres un delegācijas dalība PB-SVF sanāsmē (17.-25.04.2018.). Finanšu ministre D. Reizniece- Ozola tikās ar ASV Valsts kases sekretāra vietnieku pretterorisma finansēšanas jautājumos M. Bilingsliju (18.04.2018.). Baltijas valstu-ASV prezidentu samits Vašingtonā, Baltajā namā (3.04.2018.). ASV Valsts kases pārstāvju vizīte Latvijā (8.-9.03.2018.). Baltijas valstu ārlietu ministru vizīte Vašingtonā, lai sagatavotu BV-ASV samitu (5.03.2018.). ASV valsts sekretāra vietnieka Dž. Salivana vizīte Latvijā (22.02.2018.). Latviju apmeklēja ASV Kongresa Pārstāvju palātas Bruņoto spēku komitejas loceklis (19.02.2018.).

Rīgā 11.06.2018. Ārlietu ministrijā notika Baltijas valstu – ASV kiberdrošības un kritiskās infrastruktūras seminārs

**2017.gadā** aktīva vizīšu apmaiņa: Baltijas valstu prezidentu un ASV viceprezidenta tikšanās Tallinā (31.07.2017.); ASV Kongresa Pārstāvju palātas Bruņoto spēku komitejas delegācijas vizīte Latvijā (01.08.2017.); ASV Kongresa Pārstāvju palātas Ārlietu komitejas priekšsēdētāja vizīte Latvijā (10.08.2017.); Ārlietu ministrijas valsts sekretāra konsultācijas Vašingtonā (13.-16.10.2017.); ekonomikas ministra vizīte ASV, ieskaitot dalību biznesa forumā *Spotlight Latvia* Čikāgā (24.-28.10.2017.).

Rīgā 12.01.2017. parakstītais Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto Valstu valdības līgums par sadarbību aizsardzības jomā stājās spēkā 05.04.2017.

**4.2. 2016. gadā** padziļināta Baltijas valstu – ASV sadarbība aizsardzības jomā. ASV viceprezidenta vizītes laikā (23.08.2016.) parakstīta kopīga Baltijas valstu – ASV deklarācija, uz kuras pamata izveidots jauns sadarbības formāts – ASV – Baltijas valstu drošības sadarbības dialogs ar mērķi veicināt starpsektoru (starpministriju) sadarbību gaisa, sauszemes aizsardzības un robežu aizsardzības jomās. Pirmā ASV-Baltijas valstu drošības sadarbības dialoga tikšanās notika 2016.gada 30.novembrī. Otrā ASV-Baltijas valstu drošības sadarbības dialoga tikšanās notika **2017. gada** 19. septembrī. Trešā ASV-Baltijas valstu drošības sadarbības dialoga tikšanās norisinājās Rīgā **2018. gada** 15. maijā.

**4.3. Ārlietu ministrija turpina vadīt Latvijas dalību 2013. gada** Baltijas valstu un ASV līderu samitā izveidotajā sadarbības formātā kritiskās infrastruktūras aizsardzībai un kiberdrošībai. 2018. gada jūnijā tika nodrošināts visu iesaistīto valstu ekspertu darbs Rīgā un paplašināts formāta tvērums, līdzās enerģētikas kritiskajai infrastruktūrai ietverot arī banku un finanšu pakalpojumu sektoru.

**5. Kanādas lēmums uzņemties NATO daudznacionālā bataljona kaujas grupas vadību Latvijā** sekmējās ar politiskā dialoga jūtamu aktivizēšanos un militārās sadarbības paplašināšanos:

- 5.1. **2018. gada pirmajā pusē** notikušas Kanādas ģenerālgubernatores vizīte Latvijā (18.-19.01.2018.); aizsardzības ministra vizīte Kanādā (30.01.-03.02.2018.); Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētāja A. Latkovska vizīte Kanādā (11.-14.02.2018.); Sauszemes spēku komandiera I. Lejiņa vizīte Kanādā (19.-22.03.2018.); NBS komandiera ģenerālleitnanta L. Kalniņa vizīte Kanādā (21.-24.05.2018.).
- 2017. gadā** vizīšu apmaiņa: Kanādas parlamenta Senāta spīkera oficiālā vizīte Latvijā (12.-16.09.2017.); Kanādas parlamenta Pārstāvju palātas Nacionālās aizsardzības komitejas vizīte Latvijā (21.-23.09.2017.); Kanādas aizsardzības ministra vizīte Latvijā, dalība Rīgas konferencē (28.-28.09.2017.); Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdētāja vizīte Kanādā (30.10.-2.11.2017.); Nacionālās drošības padomes sekretāra un Valsts prezidenta nacionālās drošības padomnieka vizīte Kanādā (5.-8.11.2017.); Ārlietu ministrijas parlamentārās sekretāres vizīte Kanādā (19.-22.11.2017.).
- 5.2. Latvijas- Kanādas attiecību aktivizēšanās pozitīvi ietekmēja Latvijas lēmumu apstiprināt Likumu par ES un Kanādas Visaptverošo ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu (CETA) (Saeimā pieņemts 23.02.2017., par nolīguma ratifikāciju ES Ģenerālsekretariātam paziņots 09.03.2017.).
- 5.3. Likums par Stratēģiskās partnerības nolīgumu starp ES un Kanādu apstiprināšanu Saeimā pieņemts 23.02.2017. un par nolīguma ratifikāciju ES Ģenerālsekretariātam paziņots 16.03.2017.
6. Latvija 13.11.2017. kopīgajā ES Ārlietu un Aizsardzības Padomē parakstīja notifikāciju par **Pastāvīgās strukturētās sadarbības** (*Permanent Structured Cooperation, PESCO*) drošībā un aizsardzībā izveidi, tādējādi apliecinot Latvijas dalību sadarbības ietvarā un kļūstot par vienu no dibinātājvalstīm. PESCO ir virknes ES dalībvalstu brīvprātīga vienošanās stiprināt sadarbību Eiropas drošības un aizsardzības jautājumos. PESCO ietvarā dalībvalstis apņemas veikt atbilstošas finanšu investīcijas aizsardzībā, tostarp ekipējuma iegādei, koordinēt aizsardzības plānošanu, lai novērstu spēju iztrūkumu un uzlabotu spēku pieejamību krīžu risināšanai ārpus ES. Ārlietu padomē 11.12.2017. tika apstiprināts Padomes lēmums par PESCO izveidi, kā arī tika apstiprināta deklarācija par pirmo PESCO projektu uzsākšanu. Formāli projekti un to dalībvalstis tika apstiprināti Ārlietu padomē (aizsardzības ministru sanāsmē) 06.03.2018. No tiem Latvija piedalās “Militārās mobilitātes” projektā, kas paredz paātrināt un uzlabot militārā personāla un transporta pārvietošanu Eiropā, kā arī “Pretmīnu cīņas spējas jūras autonomās sistēmas” projektā, kura mērķis ir attīstīt autonomas zemūdens, virszemes un gaisa tehnoloģijas mīnu meklēšanai un iznīcināšanai jūrā.
7. Latvija ir atbalstījusi kopējo ES nostāju par **civilo spēju kapacitātes celšanu ES KDAP** (Kopējās drošības un aizsardzības politikas) ietvaros, īpaši attiecībā uz tādiem jaunajiem izaicinājumiem, kā hibrīdais apdraudējums, izturētspējas stiprināšana, KDAP spēja ātrāk reaģēt uz krīzēm. Latvija ir aicinājusi ES dalībvalstis pēc iespējas ātrāk virzīties uz priekšu ar nākamajiem soļiem civilā KDAP attīstībai.
- 13.11.2017. Ārlietu padomes (ĀP) secinājumos pirmo reizi tika ietverta konkrētāka valoda par civilo spēju prioritātēm KDAP, formulējot konceptuālu un stratēģisku skatījumu par civilo spēju KDAP nozīmi un mērķiem. 2018. gada pirmajā pusē turpinājās darbs pie jaunas konceptuālas pieejas civilā KDAP attīstībai izstrādes. 28.05.2018. ĀP secinājumi paredz misiju un operāciju darba sinhronizēšanu ar EK programmām un instrumentiem, kā arī ciešāku sadarbību ar tieslietu un iekšlietu aktoriem un ciešāku civilmilitāro sadarbību. Patlaban notiek darbs pie Civilo spēju attīstības plāna sagatavošanas, lai piesaistītu civilajām misijām kvalitatīvus ekspertus. Nākamais uzdevums – 2018.gada vasarā publicēt civilo spēju attīstības plānu un līdz 2018. gada beigām izstrādāt un apstiprināt ĀP politiska līmeņa dokumentu KDAP civilo spēju jomā (*Compact for Civilian CSDP*).
8. Latvija pilda **NATO kontaktpunkta vēstniecības pienākumus Uzbekistānā (01.01.2017.-31.12.2018.)**, tādējādi nodrošinot Latvijas ieguldījumu alianses darbā ar partnervalstīm. Latvijas

vēstniecība Taškentā 13.06.2018., pildot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) kontaktpunkta vēstniecības pienākumus Uzbekistānā, organizēja NATO Gaisa spēku pavēlniecības Ramšteina pārstāvju tikšanos ar NATO dalībvalstu vēstniecību vēstniekiem un militārajiem atašējiem Uzbekistānā.

9. Droša un stabila ES **Austrumu kaimiņu reģiona noturēšana** ir Latvijas interesēs. 24.11.2017. norisinājās piektais Austrumu partnerības samits, kas veicina tālāku ES Austrumu kaimiņu reģiona attīstību un noturības stiprināšanu.
10. Palielinās Latvijas **iesaiste starptautiskajos masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas, atbrūņošanas un bruņojuma kontroles** centienos. 09.05.2018. Latvija pievienojās Iniciatīvai nesodītas ķīmisko ieroču izmantošanas novēršanai (*International Partnership Against Impunity for the Use of Chemical Weapons*), un 18.05.2018. minētās iniciatīvas augta līmeņa konferencē apņēmas stiprināt starptautiskās normas, lai novērstu ķīmisko ieroču izmantošanu. 30.05.-01.06.2018. Rīgā notika Masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanas drošības iniciatīvas (*Proliferation Security Initiative – PSI*) reģionālo seminārs, lai veicinātu reģionālo sadarbību masu iznīcināšanas ieroču nelegālas aprites kontroli un ierobežošanu. 14.06.2018. Latvija kļuva par Kodolmateriālu piegādātāju grupas (*Nuclear Suppliers Group*) priekšsēdētāju 2018.-2019. gadam, kas veicinās šīs nozares Latvijas ražotāju un eksportētāju starptautisko atpazīstamību. 27.06.2018. Ķīmisko ieroču aizlieguma konvencijas (*Chemical Weapons Convention*) dalībvalstu konferences ārkārtas sanāksmē Hāgā Latvija atbalstīja starptautisko mehānismu pilnveidošanu, lai panāktu atbildības attiecināšanu pret ķīmisko ieroču lietotājiem.
11. **Līgumtiesiskās bāzes attīstības veicināšana:**
  - 02.02.2017. pieņemts likums “Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Parīzes nolīgumu”. Attiecībā uz Latviju nolīgums stājies spēkā 15.04.2017
  - 30.03.2017. pieņemts likums “Par Vienotās patentu tiesas izveides nolīgumu”. Likums stājas spēkā 01.01.2018.
  - 11.05.2017. pieņemti likumi: “Par Ekonomisko partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un **Dienvīdāfrikas Attīstības Kopienas (DAK) ekonomisko partnerattiecību nolīguma** (EPN) valstīm, no otras puses” (par nolīguma ratifikāciju ES Ģenerālsēkretariātam paziņots 09.05.2017.); “Par Papildu protokolu Eiropas Padomes Konvencijai **par terorisma novēršanu**” (Attiecībā uz Latviju Protokols stājies spēkā 11.11.2017); “Par Nolīgumu, ar ko izveido ES un **Latīņamerikas un Karību jūras reģiona** valstu starptautisko fondu”.
  - 25.05.2017. pieņemts likums “Par **Minamatas konvenciju par dzīvsudrabu**”.
  - 07.02.2018. parakstīts Latvijas Republikas valdības un **Kanādas valdības**, ko pārstāv Kanādas Nacionālās aizsardzības departaments un Kanādas bruņotie spēki, saprašanās memorands par paplašinātu partnerību aizsardzības jomā un drošības sadarbību (ratificēts Saeimā 12.04.2018.), stājās spēkā 27.04.2018.
  - Minskā 07.02.2018. parakstīts Latvijas Republikas valdības un **Baltkrievijas Republikas** valdības līgums par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu, informācijas apmaiņu un sadarbību kodoldrošības un aizsardzības pret radiāciju jomā (apstiprināts ar MK 30.01.2018. noteikumiem Nr. 67).

- Minskā 07.02.2018. parakstīts Latvijas Republikas valdības un **Baltkrievijas Republikas** valdības līgums par sadarbību civilās aviācijas gaisa kuģu meklēšanas un glābšanas jomā (apstiprināts ar MK 30.01.2018. noteikumiem Nr.71).
- Minskā 07.02.2018. parakstīts Latvijas Republikas valdības un **Baltkrievijas Republikas** valdības saprašanās memorands par galvenajiem ekonomiskās sadarbības virzieniem vidēja termiņa perspektīvā (apstiprināts ar MK 30.01.2018. protokollēmumu Nr. 6), stājās spēkā 07.02.2018.
- Rīgā 16.02.2018. parakstīts **Vācijas Federatīvās Republikas** valdības un Latvijas Republikas valdības līgums par savstarpēju klasificētas informācijas aizsardzību (apstiprināts ar MK 23.01.2018. noteikumiem Nr. 50), stājās spēkā 16.02.2018.
- Rīgā 13.06.2014. parakstītā Latvijas Republikas valdības un **Polijas Republikas** valdības vienošanās par divpusējo sadarbību aizsardzības jomā (apstiprināta ar MK 13.08.2013. noteikumiem Nr. 534) stājās spēkā 20.02.2018.
- Kuveitā 11.10.2017. parakstītais Latvijas Republikas valdības un **Kuveitas Valsts** valdības līgums par vīzu prasības atcelšanu diplomātisko, dienesta un speciālo pasu turētājiem (apstiprināts ar MK 07.03.2017. noteikumiem Nr. 120) stājās spēkā 28.02.2018.
- Rīgā 25.10.2017. parakstītie **Latvijas – Krievijas** robežas demarkācijas dokumenti (valsts robežas demarkācijas karte, valsts robežas protokols-apraksts, valsts robežas robežzīmju protokoli, valsts robežas robežzīmju koordinātu un augstumu katalogs, kopīgās demarkācijas komisijas darba noslēguma protokols) (apstiprināti ar MK 16.01.2018. noteikumiem Nr. 30) stājās spēkā 21.04.2018.
- Abū Dabī 08.05.2016. parakstītais Latvijas Republikas valdības un **Apvienoto Arābu Emirātu** valdības līgums par ekonomisko sadarbību (apstiprināts ar MK 19.04.2016. noteikumiem Nr. 236) stājās spēkā 07.05.2018.
- Kuveitā 11.10.2017. parakstītais Latvijas Republikas valdības un **Kuveitas Valsts** valdības līgums par ekonomisko un tehnisko sadarbību (apstiprināts ar MK 10.10.2017. noteikumiem Nr. 617) stājās spēkā 15.05.2018.
- Bangkokā 13.06.2018. parakstīts Latvijas Republikas valdības un **Taizemes Karalistes** valdības līgums par vīzu prasības atcelšanu diplomātisko, dienesta un oficiālo pasu turētājiem (apstiprināts ar MK 05.06.2018. noteikumiem Nr. 321).
- Likums “Par Pievienošanās protokolu Tirdzniecības nolīgumam starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Kolumbiju un Peru, no otras puses, ar ko ņem vērā **Ekvadoras** pievienošanos” pieņemts 16.11.2017.
- Konvencija par pieaugušo personu starptautisko aizsardzību. Stājās spēkā 01.03.2018.

Protokols, ar ko groza Līgumu par Eiropas transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas sistēmu (EUCARIS). Stājās spēkā 01.03.2018.

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |            |                    |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--------------------|
| 5.2. | <b>Nacionālo bruņoto spēku kaujas gatavības un Zemessardzes kapacitātes paaugstināšana, palielinot aizsardzības budžetu līdz 1,7 % no IKP 2017. gadā un līdz 2 % no IKP 2018. gadā, investīcijām plānojot ne mazāk kā 20 %, bet personāla izdevumiem – ne vairāk kā 50 % no aizsardzības budžeta</b> | <b>AiM</b> | <b>FM, IeM, ĀM</b> |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|--------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Uzdevums izpildīts.

Aizsardzības budžets 2017. gadā: 1.7% no IKP.

- Investīcijām atvēlēti 163.53 milj. EUR (35% no budžeta)
  - Personālam atvēlēti 175.21 milj. EUR (37% no budžeta)
- Aizsardzības budžets 2018. gadā: 2.0% no IKP.
- Investīcijām plānots atvēlēt 246.21 milj. EUR (43% no budžeta)
  - Personālam plānots atvēlēt 189.75 milj. EUR (33% no budžeta)

|             |                                                                                                                                                                                                            |            |                      |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------|
| <b>5.3.</b> | <b>ES un Latvijas austrumu robežas izbūve un aprīkošana valsts un ekonomiskās drošības draudu (nelegāla preču un finanšu plūsma, kontrabanda, nelegālā patvēruma meklētāju migrācija u. c.) novēršanai</b> | <b>IeM</b> | <b>FM, ĀM, VARAM</b> |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Tika pakāpeniski īstenoti konceptuālā ziņojuma “Par valsts austrumu robežas kontroli un aizsardzību” (IPI) (turpmāk – konceptuālais ziņojums) rīcības plānā ietvertie pasākumi un uzdevumi, t.sk.:

- turpinās robežjoslas izbūves darbi saskaņā ar noslēgtajiem būvniecības līgumiem;
- sagatavoti un Ministru Kabinētā apstiprināti vairāki rīkojumi par nekustāmo īpašumu pirkšanu;
- atbilstoši IeM pieprasījumam piešķirts papildu finansējums robežas joslas iekārtošanai un uzturēšanai. Pabeigti Latvijas-Krievijas valsts robežas demarkācijas darbi. 2017.gada 25.oktobrī parakstīti un 2018.gada 21.aprīlī stājas spēkā Latvijas un Krievijas valsts robežas demarkācijas noslēguma dokumenti.
- lai novērstu robežpārkāpumus un nelikumīgu preču pārvietošanu pāri robežai, 2018.gadā tiks ierīkota un stiprināta Latvijas – Krievijas robežjosla. Līdz gada beigām tiks pabeigta arī žoga izbūve uz Latvijas – Krievijas robežas. Žoga kopējais garums būs 93 km;
- izstrādāti un 2016.gada 3.maijā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.268 “Latvijas Republikas valsts robežas joslas iekārtošanas un uzturēšanas noteikumi”.

Robežas joslas ierīkošanai 2018.gadā tiks veiktas darbības Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas valsts robežas joslas infrastruktūras izveidei. Valsts zemes dienestā pasūtīts izvērtējums par zemes vienībām, no kurām jāveic atsavināšana valsts robežas joslas izveidošanai – zemes vienību saraksts, šo zemes vienību platība un atsavināmo zemes vienību aptuvenā platība.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 17.oktobra rīkojumu Nr.589 "Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts robežas joslas infrastruktūras izbūvei gar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu un gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu" 2.1.apakšpunktu budžeta programmā 10.00.00 "Valsts robežsardzes darbība" plānots ilgtermiņa saistību pasākums "Valsts robežas joslas infrastruktūras izbūve gar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu" 2018.gadā 8 569 537 *euro*, 2019.gadā 5 315 475 *euro*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 12.decembra rīkojuma Nr.733 "Grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 17. oktobra rīkojumā Nr. 589 "Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts robežas joslas infrastruktūras izbūvei gar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu un gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu"" 2.2.apakšpunktu budžeta programmā 10.00.00 "Valsts robežsardzes darbība" plānots ilgtermiņa saistību pasākums "Valsts robežas joslas infrastruktūras izbūve gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu" 2018.gadā 692 585 *euro*, 2019.gadā 1 515 307 *euro*, 2020.gadā 6 015 600 *euro*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 12.decembra rīkojuma Nr.734 "Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām gaisa kuģu parka atjaunošanai" 1.punktu budžeta programmā 10.00.00 "Valsts robežsardzes darbība" plānots ilgtermiņa saistību pasākums "Gaisa kuģu parka atjaunošana". Saskaņā ar Ministru kabineta 2018.gada 3.maija rīkojumu Nr.200 "Grozījums Ministru kabineta 2017.gada 12.decembra rīkojumā Nr.734 “Par Iekšlietu ministrijas ilgtermiņa saistībām gaisa kuģu parka

atjaunošanai" budžeta programmā 10.00.00 "Valsts robežsardzes darbība" plānotas ilgtermiņa saistības 2019.gadā – 6 142 694 *euro* apmērā un 2020.gadā – 1 984 400 *euro* apmērā.

Ar Iekšlietu ministrijas 2018.gada 7.jūnija rīkojumu Nr.1-12/931 ir izveidota starpinstitūciju darba grupa, lai nodrošinātu jauna politikas plānošanas dokumenta – plāna 2019.-2020 gadam izstrādi integrētās valsts robežas pārvaldības jomā.

Sagatavots prioritāro pasākumu saraksts 2019.-2021.gadam attiecībā uz valsts robežas izbūvi.

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |                            |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------|
| 5.4. | <b>Iekšējās drošības pastiprināšana, tai skaitā kritiskās infrastruktūras (enerģētika, elektroniskie sakari, transports) aizsardzība, sentimentu analīze, aktivizēta cīņa ar iekšējiem draudiem (tai skaitā ar ekonomisko attiecību kriminalizāciju, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu)</b> | <b>IeM</b> | <b>AiM, ĀM, FM, EM, SM</b> |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

IeM sadarbībā ar citām institūcijām realizēja vairākas aktivitātes šajā jomā, t.sk.:

- Izstrādāts Rīcības plāns masu nekārtību un iekšējo nemieru gadījumā (Rīcības plāns "Nemieri") (apstiprināts ar MK 11.07.2016. rīkojumu Nr.383-K);
- Nacionālās drošības plāns apstiprināts 2016.gada 22.novembrī (MK 22.11.2016. sēdes prot.Nr.64, 61.§);
- Nacionālā pretterorisma plāns apstiprināts 2016.gada 30.augustā (MK 30.08.2016. sēdes prot.Nr.43, 40.§).
- 21.06.2016. – Valsts policija rīkoja plašas mācības masu nekārtību novēršanā, kurās piedalījās ap 200 kārtības sargi.
- 22.07.2016. Valsts policijas koledžas, Valsts robežsardzes koledžas un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta koledžas kopīgās mācības. Uzdevumi, kuros pārklājās vairāku dienestu kompetences, bija izstrādāti ar mērķi, lai topošie policisti, robežsargi un ugunsdzēsēji-glābēji dažādās darba ikdienas un krīzes situācijās apgūtu komandas darba prasmes – spētu ātri un profesionāli reaģēt, sadarboties un apmainīties ar informāciju, lai pēc iespējas efektīvāk likvidētu iespējamās notikuma sekas;
- tika sagatavota informācija un priekšlikumi Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijai par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas kapacitātes stiprināšanu;
- IeM iestāžu amatpersonas piedalījās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas dienesta organizētajās sanāksmēs saistībā ar Nacionālā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanas ziņojuma izstrādi;
- 20.12.2016. Drošības policija organizēja Nacionālā pretterorisma plāna (turpmāk – NPP) ieviešanas galda mācības "Sarkanais kods 2016". Mācības organizētas nolūkā apzināt nacionālā pretterorisma sistēmā iesaistīto institūciju gatavību ieviest preventīvos pasākumus paaugstināta, augsta vai īpaši augsta terorisma draudu līmeņa izsludināšanas un NPP ieviešanas gadījumā;
- sadarbībā ar citām tiesībsardzību institūcijām izstrādāts un 2017.gada 6.jūnijā Ministru kabinetā sēdē pieņemts noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 1.jūnija noteikumos Nr.496 "Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība"" (MK 06.06.2017. sēdes prot.Nr.29, 26.§), ar kuru paredzēts pilnveidot tiesisko regulējumu, kas nosaka kritiskās infrastruktūras tiesiskā valdītāja vai īpašnieka un valsts drošības iestāžu tiesības un pienākumus, būtiski uzlabojot drošības režīmu kritiskās infrastruktūras objektos.

2017.gada 21.-22.septembrī, lai nodrošinātu institūciju pastāvīgu gatavību reaģēt pret dažāda veida terorisma apdraudējuma veidiem un efektīvāku sadarbību, tirdzniecības centra ēkā "Mols" Rīgā

norisinājās Drošības policijas organizētās pretterorisma mācības “Hermejs 2017”, kurās kopā ar citu institūciju pārstāvjiem piedalījās vairāk nekā 300 cilvēki.

2018.gada 31.maijā, Rīgā notika Drošības policijas organizētas ikgadējās pretterorisma mācības “Pūlis 2018”, kurās tika pārbaudītas pretterorisma pasākumos iesaistīto dienestu un institūciju reaģēšanas spējas gadījumā, kad noticis kombinēts uzbrukums cilvēku masveida pulcēšanās objektam ar automašīnas iebraukšanu cilvēku pūlī un tam sekojošu bruņotu uzbrukumu pilsētā, kā rezultātā ir gan bojā gājušie, gan cietušie.

Mācībās tika īstenots plašs pretterorisma pasākumu komplekss, kas ietvēra pretterorisma darbībās iesaistīto institūciju apziņošanu, personāla un tehnikas ierašanos un izvietošanos notikuma vietā, informācijas par apdraudējumu iegūšanu un analizēšanu, lēmumu pieņemšanu un koordinēšanu, medicīniskās palīdzības sniegšanu, kā arī izmeklēšanas darbību veikšanu. Mācību laikā tāpat notika iesaistīto institūciju materiāltehnisko resursu izvēršana.

Izstrādāti un ar MK 2017.gada 13.decembra rīkojumiem apstiprināti:

- Rīcības plāns sauszemes objektu apdraudējumu gadījumā (Pretterorisma plāns “Objekts”);
- Rīcības plāns kuģu, ostu un ostas iekārtu apdraudējumu gadījumā (Pretterorisma plāns “Kuģis”);
- Rīcības plāns civilās aviācijas gaisa kuģu un objektu apdraudējumu gadījumā (Pretterorisma plāns “Lidmašīna”).

Izstrādāts un ar MK 2018.gada 28.februāra rīkojumu Nr.90 apstiprināts Organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas plāns 2018.-2020.gadam.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmas atbilstības līmeņa paaugstināšanas ietvaros Iekšlietu ministrija un padotības iestādes savas kompetences ietvaros nodrošina Finanšu sektora attīstības padomes pieņemto lēmumu īstenošanu, kā arī veic sagatavošanās darbus Eiropas Padomes Moneyval komitejas novērtējuma ziņojuma par Latviju izskatīšanai.

2018.gadā Iekšlietu ministrijas un IeM padotības iestāžu amatpersonas regulāri piedalījās dažādos pasākumos, sanāksmēs, sēdēs, konferencēs,ursos, semināros, kas attiecas uz iekšējās drošības pastiprināšanu, tai skaitā kritiskās infrastruktūras aizsardzību

|      |                                                                                                                                                          |            |                                                       |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------------|
| 5.5. | <b>Valsts kiberdrošības stiprināšana, ieviešot vienotas minimālās drošības prasības, īpaši attiecībā uz informācijas sistēmām un lielo datu krātuvēm</b> | <b>AiM</b> | <b>SM,<br/>VARAM,<br/>FM, IeM,<br/>ĀM, LM,<br/>TM</b> |
|------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Tiek turpināta Ministru kabineta 2015.gada 28.jūlija noteikumu Nr. 442 “Kārtība, kādā tiek nodrošināta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmu atbilstība minimālajām drošības prasībām” (turpmāk – MK noteikumi) ieviešana. Valsts un pašvaldību institūcijām līdz 2017.gada 1.janvārim bija jāapstiprina MK noteikumos noteiktie dokumenti, savukārt informācijas un komunikāciju tehnoloģiju sistēmu drošības politikas prasības.

2018.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi MK noteikumos, būtiskākās izmaiņas un papildinājumi:

- turpmāk noteikumi attiecas arī uz kritiskās informācijas infrastruktūras sistēmām,
- 34.punkta prasība veikt ārēju drošības dokumentācijas auditu un ielaušanās testu stājas spēkā no 2019. gada 1.janvāra un par šī uzdevuma izpildi būs atbildīgas pašas institūcijas.

2018.gada 1.janvārī spēkā stājās 2017.gada 19.septembrī pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr. 561 “Noteikumi par elektroniskā pakalpojuma sniedzēja tehniskajām un organizatoriskajām prasībām” un noteikumi Nr.560 “Noteikumi par kvalificēta un kvalificēta paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzēja un tā sniegtā pakalpojuma tehniskajā un organizatoriskajām prasībām”. Noteikumi attiecīgi nosaka:

- tehniskās un organizatoriskās prasības, kas jāievēro elektroniskā pakalpojuma sniedzējam, saņemot kvalificētu vai kvalificētu paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu;
- tehniskās un organizatoriskās prasības kvalificētam un kvalificētam paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējam.

2017.gadā Aizsardzības ministrija ir uzsākusi un 2018.gadā turpinās darbu pie Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas (ES) 2016/1148 (2016.gada 6.jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (turpmāk - NIS direktīva) normu pārņemšanas Latvijas normatīvajos aktos. Attiecīgi ir izstrādāti grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā, kas paredz divus jaunus subjektus – pamatpakalpojuma sniedzēji un digitālā pakalpojuma sniedzēji, kuriem tiek noteikti divi galvenie pienākumi – (1) ievērot konkrētas informācijas tehnoloģiju drošības prasības un (2) ziņot par drošības incidentiem. Grozījumi arī paredz Ministru kabineta kompetenci noteikt pamatpakalpojuma sniedzēju un digitālā pakalpojuma sniedzēju informācijas tehnoloģiju drošības prasības, ziņošanas kārtību par noteiktiem informācijas tehnoloģiju drošības incidentiem (darbs pie noteikumu izstrādes ir uzsākts un tie tiks virzīti apstiprināšanai pēc likumprojekta apstiprināšanas Saeimā).

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija informē, ka, lai nodrošinātu papildus drošības prasības valsts informācijas sistēmu savietotājiem un integrētajām valsts informācijas sistēmām, ir izstrādāti Ministru kabineta 2012. gada 19. jūnija noteikumi Nr. 421 “Valsts informācijas sistēmu savietotāju un integrēto valsts informācijas sistēmu aizsardzības prasības”.

Ārlietu ministrija informē, ka Prioritārā rīcības virziena ietvaros veiktas iegādes un pasākumi Ārlietu ministrijas datu centra nepārtrauktas darbības nodrošināšanai, kā arī ieviests satelīta datu pārraides risinājums starp Ārlietu ministrijas centrālo aparātu Rīgā un Pastāvīgo pārstāvniecību Eiropas Savienībā atbilstoši piešķirtajam finansējumam.

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |            |                                        |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------------------|
| <b>5.6.</b> | <b>Kompensācijas darījumu (off-set) un/vai analoga principa izstrāde un ieviešana Nacionālo bruņoto spēku un Zemessardzes uzturēšanas un apgādes vajadzībām sadarbībā ar uzņēmējiem un pētniecības institūcijām, Latvijas uzņēmumu iesaiste NATO piegādes ķēdēs un Eiropas Savienības līmeņa atbalsta programmās</b> | <b>AiM</b> | <b>FM, EM, IZM, ZM, IeM, SM, VARAM</b> |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|----------------------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

Princips ir izstrādāts, iestrādāts AM iekšējos normatīvajos aktos, kā arī pielietots praksē. Sarunās ar potenciālajiem ārvalstu piegādātājiem to pārstāvji vienmēr tiek aicināti iepazīties ar Latvijas industrijas piedāvājumu iespējamu abpusēji izdevīgu sadarbības kontaktu veidošanai. Lielo iepirkumu (virs 3 milj. EUR) ietvaros prasība vietējo apakšuzņēmēju iesaistei ir obligāta, un Latvijas uzņēmumu spēju analīze tiek norādīta kā viens no sarunu priekšnoteikumiem (izpildi veic ģenerāluzņēmējs neatkarīgi no AM un atbilstoši saviem standartiem). Šobrīd jau ir vairāki iepirkumu projekti un ir jau noslēgti arī atsevišķi līgumi (attiecībā uz militārās tehnikas, dažāda tipa ieroču, munīcijas, karavīru individuālās uzkabes elementu u.c. materiāltehnisko līdzekļu iegādi), kuru ietvaros tiek aktīvi izvērtētas Latvijas uzņēmumu iesaistes iespējas, tajā skaitā divpusējas ārvalstu piegādātāju un Latvijas uzņēmēju sarunās. Par izpēti un sarunu rezultātiem regulāri tiek ziņots AM. Sagaidāms, ka šādu darbību rezultātā realizētie projekti ļaus Latvijas uzņēmumiem veiksmīgāk iesaistīties Rietumvalstu lielo militārās industrijas uzņēmumu piegādes ķēdēs, vienlaicīgi veicinot NBS nepieciešamo materiāltehnisko līdzekļu uzturēšanas pakalpojumu pieejamību un piegāžu drošību. Vienlaicīgi tiks nodrošināta daļēja aizsardzības nozares iepirkumiem izmantoto budžeta līdzekļu atgriešanos Latvijas tautsaimniecības aprītē.

Latvijas uzņēmējiem tāpat tiek nodrošināta informācija par iespējam iesaistīties NATO piegādes ķēdēs un ES līmeņa atbalsta programmās un saistītās aktivitātēs, tai skaitā izmantojot AM komunikācijas kanālus (oficiālā tīmekļvietne) un pasākumus (Industrijas dienas, divpusējās konsultācijas).

|             |                                                                                                                                                                      |           |                               |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------|
| <b>6.</b>   | <b>Kultūras un uzņēmējdarbības sintēze ar mērķi nostiprināt nacionālo identitāti, piederības sajūtu Latvijas valstij, tās valodai, kultūrai un pamatvērtībām</b>     | <b>KM</b> |                               |
| <b>6.1.</b> | <b>Radošās industrijas attīstība, tradicionālo un moderno tehnoloģiju izmantošana radošo produktu izstrādē ar mērķi komercializēt kultūras ekonomisko potenciālu</b> | <b>KM</b> | <b>EM, IZM, ĀM, VARAM, FM</b> |

#### **Informācija par izpildi:**

1) Izveidots Radošo industriju inkubators sadarbībā ar LIAA. RII darbības nodrošināšanai ieplānoti ERAF līdzekļi 6 milj. euro apmērā. Līdz Tabakas fabrikas kompleksa remonta beigām RII atradīsies pagaidu telpās Elizabetes ielā 45/47. RII ir pilnībā nokomplektēta komanda – 1 inkubatora vadītājs, 2 vecākie projektu vadītāji un 1 projektu vadītājs. Inkubators oficiāli atklāts – 2016.gada 9.decembrī, bet 20.decembrī izsludināts 1.uzsaukums.

Līdz 2018.gada 1.jūlijam 20 radošo industriju uzņēmumi izmanto pirmsinkubācijas atbalstu, pēc četrām pieteikumu vērtēšanas kārtām (trīs uzņemšanas 2017. gadā un viena 2018. gadā) inkubācijā uzņemti 29 komersanti, pirmsinkubācijā – 47 komandas. Kopā šobrīd inkubācijas programmā ir 26 aktīvi komersanti inkubācijas programmā (2018.g.izstājušies 3 labuma guvēji).

Inkubatorā iesaukumos uzņemto dalībnieku sadalījums pa nozarēm inkubācijā un pirmsinkubācijā (gan aktīvie, gan absolvējušie dalībnieki): aksesuāri (1+6), bērnu produkti (1+1), gaismas dizains (1 inkubācijas), interjers (9+4), IT (3+4), izdevējdarbība (1 inkubācijā), izklaide (2+1), kino (1 pirmsinkubācijā), kultūrvēsturiskais mantojums (1 pirmsinkubācijā), māksla (2 pirmsinkubācijā), mārketinga (2pirmsinkubācijā), mediji (2+1), mode (5+19), mūzika (4+3), produktu dizains (2 pirmsinkubācijā).

RII piedāvā koprades telpas, telpas sapulcēm, apmācībām, konsultācijām, kā arī rīko meistarklases, lekcijas, tīklošanās pasākumus, informējot par jaunumiem uzņēmējdarbībā. RII norisinājušies kopumā 20 publiski pieejami pasākumi, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, kā arī kopumā 70 semināri tikai biznesa inkubatoru klientiem. Dalībniekiem piedāvāta iespēja saņemt līdzfinansējumu 50% apmērā dažādiem pakalpojumiem, piemēram, mārketinga stratēģijas izstrādei, mājaslapas pilnveidošanai un prototipu izstrādei. Atbalsta pasākumi tiek rīkoti pēc klientu vajadzībām, piesaistot dažādu jomu ekspertus un lektorus.

\*Organizēts pasākums „Lūst vai plīst” – uzņēmēju dalīšanās ar labās un sliktās prakses piemēriem.

\*Organizēti semināri un paneldiskusijas „Creative Business Cup” sadarbībā ar Norden. Pasākuma mērķis – veicināt radošo industriju konkursa popularitāti.

\* Radošās uzņēmējdarbības kausa (*Creative Business Cup*) nacionālajā atlasē atlasīts pretendents, kurš piedalījās finālā Kopenhāgenā.

2) Turpināts darbs pie Tabakas fabrikas kvartāla izveides un tālākās attīstības procesa nodrošināšanā iesaistīto pušu koordinācijas: ir izstrādāts Tabakas fabrikas kvartāla telpu funkcionālais plāns; izveidots potenciālo kvartāla telpu nomnieku un sadarbības partneru saraksts; sagatavots radošās uzņēmējdarbības laboratorijas darbības modeļa apraksts. Izstrādāta Rīgas pilsētas Brasas apkaimes un Centra apkaimes perifērijas revitalizācijas stratēģija (2016.gada 11.oktobrī MK apstiprināta Tabakas kvartāla attīstības (Brasas apkaimes) koncepcija) radošo industriju klastera un prototipēšanas darbnīcas attīstībai ES fondu specifiskā atbalsta mērķa 5.6.1.ietvaros. CFLA izsludinājusi projektu atlasī, projekta

pieteikums tiek sagatavots iesniegšanai CFLA. Rīgas pilsētas Brasas apkaimes un Centra apkaimes perifērijas revitalizācijas ietvaros 27.12.2017. projekta iesniegums "Prototipēšanas darbnīcas „Riga Makerspace” izveide nekustamajā īpašumā A. Briāna ielā 13" iesniegts CFLA un 29.12.2017. projekta iesniegums "Starpdisciplinārā izglītības, kultūras un radošo industriju atbalsta centra "TabFab" izveide nekustamajā īpašumā Miera ielā 58a, Rīgā" iesniegts CFLA. Abi projektu iesniegumi šobrīd tiek izvērtēti CFLA. Turpinās darbs pie ieceres par Radošā kvartāla teritorijā, Tabakas Fabrikas tuvumā izveidotu prototipēšanas laboratoriju *Riga Makerspace*. Tā paredzēta Latvijas Mākslas akadēmijas un Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas vajadzībām, kur tiks nodrošinātas iespējas laboratoriju izmantot arī radošo industriju uzņēmējiem (2019.gadā – plānota *Riga Makerspace* darbības uzsākšana). Iecerēta sadarbība arī ar RTU Dizaina fabriku. Latvijas prezidenta Raimonda Vējoņa vizītes laikā Dānijas Karalistē 2017. gada 23. maijā abu valstu Kultūras ministriju pārstāvji parakstīja sadarbības memorandu, kas paredz sadarbības veicināšanu visās kultūras jomās un atbalstu radošā kvartāla izveidei un zināšanu pārnesei starpvalstu līmenī, lai veicinātu radošo industriju sadarbību ar tradicionālajiem sektoriem. Ar Dāniju tiks padziļināta uzsāktā sadarbība radošā kvartāla „Tabakas fabrika” izveidē. Tajā plānots ieguldīt līdzekļus teritorijas sakārtošanā un telpu dizainā.

Tiks piesaistīti eksperti, radot RII saturiskās programmas. Ir izveidota cieša sadarbība starp KM, RII, radošo start-up uzņēmumu asociācijas pārstāvjiem un Dānijas radošo industriju un to akseleratoru pārstāvjiem.

3) Koordinēta radošo partnerību programmas RaPaPro projekta norise: izsludināts konkurss, izvēlētas 5 profesionālās mūzikas un mākslas vidusskolas, ar kurām noslēgti finansēšanas līgumi par projektu realizēšanu 2017. gadā. Izdots 2016. gada projektus apkopojošs buklets.

2017.gadā 5 skolas īstenoja radošo partnerību projektus, 2018.gada martā tika izdots metodisks materiāls -izdevums, kurā apkopotī radošo partnerību programmas *RaPaPro* 2017.gada projekti, kā arī pieredze no iepriekšējo gadu labākajiem projektiem.

4) Izsludināts konkurss un noslēgts finansēšanas līgums par radošo industriju komunikācijas platformas „FOLD” attīstību nākamajos trīs gados. FOLD ir vienota interneta un sociālo mediju platforma par Latvijas radošo industriju darbību, nodrošinot aktuālu, analītisku un daudzpusīgu informāciju, sekojot līdzi norisēm radošo industriju jomā un līdztekus rosinot diskusijas par aktuāliem radošo industriju darbības un attīstības jautājumiem ar mērķi panākt radošo industriju aktualitāšu rezonansi pēc iespējas plašākā Latvijas sabiedrībā, tostarp kultūras nozares pārstāvju, uzņēmēju un politikas veidotāju vidū, kā arī veicinot radošo nozaru eksportu <http://www.fold.lv/>.

Radošo industriju platforma FOLD sekmīgi turpina savu darbību, gan saturiski paplašinot tēmu loku, gan lasītāju auditoriju.

5) Uzsākta sagatavošanās Venēcijas biennāles 16. starptautiskajai arhitektūras izstādei 2018. gadā. Konkursa žūrija ir izvērtējusi pieteikumus un noteikusi uzvarētājus Latvijas pārstāvēšanai Venēcijas Biennālē.

2017.gadā un 2018.līdz gada maijam konkursa uzvarētāji –kuratori Evelīna Ozola, Matīss Groskaufmanis, Anda Skrējāne un Gundega Laiviņa („Latvijas Jaunā teātra institūts”) īstenoja Latvijas ekspozīcijas „Together and Apart”/„Kopā un atsevišķi”) sagatavošanas projektu, tostarp nodrošināja komunikāciju par Latvijas paviljonu, organizēja diskusijas, izdeva katalogu angļu valodā u.c.

2018.gada 25.maijā, piedaloties Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kultūras ministriem, notika Latvijas paviljona Venēcijas arhitektūras biennālē oficiāla atklāšana.

6) Veiksmīgi noslēdzies pirmais nacionālas nozīmes Latvijas Dizaina gada balvas konkurss, apbalvošanas ceremonija un izstāde Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā. LDGB konkursā tika pieteikti 147 darbi, no kuriem starptautiskā žūrija izvēlējās 20 finālistus. Informācija par tās norisi finālistiem ir atrodamā <http://www.dizainabalva.lv/lv/>. Notikusi Latvijas Dizaina gada balvas preses konference, kuras laikā tika atklāta darbu pieteikšana konkursam 2018.gadā.

2018.gadā sekmīgi koordinēti Latvijas Dizaina gada balvas konkurss un gada balvas ceremonija. Konkurss tika iesniegti 127 darbi, no kuriem starptautiskā žūrija izvēlējās 20 labākos darbus. Labāko darbu izstāde aprīlī un maijā bija skatāma Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā, kur norisinājās arī dizaina pastaigas, sarunas un diskusijas, darbnīcas bērniem.

Vairāk par Latvijas Dizaina gada balvas 2018 rezultātiem [www.dizainabalva.lv](http://www.dizainabalva.lv)

7) Latvijas Mūzikas attīstības biedrība "Latvijas Mūzikas eksports" turpinājusi regulāri sniegt individuālas konsultācijas un izglītojošus seminārus mūzikas industrijas interesentiem par eksporta iespējām, kā arī norisinājusies jau otrā dziesmu rakstīšanas nometne „LiveRiga”. Pasākumiem tiek piesaistīti gan ārvalstu, gan Latvijas eksperti. Vidējais apmeklētāju skaits vienā seminārā - 50 cilvēki. Izsludināts konkurss un noslēgts finansēšanas līgums ar biedrību „Latvijas Mūzikas attīstības biedrība/Latvijas Mūzikas eksports” par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu mūsdienu ritmiskās, populārās mūzikas eksporta veicināšanai nākamajos trīs gados.

Saskaņā ar Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija” 5.3.6. punktu „Prioritātes rīcības virzienu ietvaros veicamie uzdevumi un aktivitātes” punkta 2.4. „Veicināt radošo industriju sektora eksporta attīstību” apakšpunktu 2.4.6. „Izveidot mūzikas eksporta mērķprogrammu VKKF” – norisinājās darbs un konsultācijas ar nozares ekspertiem par atbalsta programmas izveidi VKKF, kā arī tika izstrādāts mērķprogrammas nolikums. Gada sākumā tika izsludināts konkurss par atbalstu „Ārvalstu koncertturnejām un mūzikas festivāliem”. Tika saņemti 13 pieteikumi ārvalstu koncertturneju sadaļā un 5 – festivālu sadaļā. Kopā tika atbalstīti 9 projekti.

Konsultējoties ar Kultūras ministrijas Radošo industriju un Mediju politikas nodaļām, Latvijas Mūzikas attīstības biedrība izstrādājusi priekšlikumu par mūzikas kvotu ieviešanu radio stacijās. Šobrīd priekšlikums iesniegts attiecīgajā Saeimas komisijā.

8) Sadarbībā ar Latvijas Mākslas akadēmiju sagatavots un izdots dizaina buklets „Latvijas dizains 2020”, kura saturs balstīts Latvijas dizaina stratēģijā. Izdevumā analizētas dizaina jomas stiprās un vājās puses, iezīmēti Latvijas dizaina ekosistēmā iesaistītie dalībnieki, atspoguļota dizaina loma valsts un pašvaldību pārvaldībā, uzņēmējdarbībā, izglītībā, sabiedrībā un dizaina nozarē, kā arī, balstoties uz Latvijas dizaina stratēģiju, definēta vīzija un noteikti veicamie uzdevumi katrai dizaina ekosistēmas dalībnieku grupai/jomai. Izdevums paredzēts dažādām mērķa auditorijām, tostarp valsts pārvaldē strādājošajiem kā darba rīks, kas parāda kopējo Latvijas dizaina ekosistēmu un tās pievienoto vērtību izglītībā un inovāciju radīšanas procesā [https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Nozares/Dizains/Latvijas\\_dizains\\_2020.pdf](https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Nozares/Dizains/Latvijas_dizains_2020.pdf).

Kontekstā ar izdevuma „Latvijas dizains 2020” saturu no 2017.gada septembra līdz decembrim īstenots arī 4 diskusiju cikls par dizaina lomu valsts pārvaldībā, uzņēmējdarbībā, izglītībā un valsts tēla un reputācijas veidošanā.

9) Īstenota Radošās darbības nedēļa radi!2017 (oktobrī, ar pasākumiem līdz gada beigām) pasākumu programma, kas aktualizējusi dizainu un dizaina domāšanas metodes un to ietekmi uz ikdienas procesiem un cilvēku labbūtību.

2018.gada 18.aprīlī aizsākta radi!2018 pasākumu sērija, kas jau jau astoto gadu pēc kārtas norisinās Latvijā, un kuras mērķis ir rosināt izpratni un interesi par radošo un kultūras nozaru attīstību un mijiedarbību, aktīvi iesaistot Latvijas iedzīvotājus dažādos kopā radīšanas, domāšanas un darīšanas pasākumos. radi!2018 programmas ietvaros jūnijā notika vairāki interaktīvi starpnozaru uzņēmējdarbības veicināšanas semināri ar pieredzes bagātu ārzemju ekspertu dalību, ko apmeklēt tika aicināts ikviens interesents. To gaitā ar radošām dizaina domāšanas metodēm tika risināti reģioniem un to iedzīvotājiem aktuāli izaicinājumi, iesaistot un apvienojot pārstāvjus no dažādām nozarēm, profesijām un iestādēm un ģenerējot risinājumus, kas nepieciešami tieši problēmjautājumu gala lietotājiem.

10) KM piedalījies Inovāciju sistēmas pārvaldības modeļa izstrādē, Informatīvā ziņojuma „Par Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņu 2013.-2019. gadam īstenošanas 2013. – 2015. gadā starpposma novērtējumu”, Pārresoru koordinācijas

centra sagatavotā dokumenta „Nacionālās inovācijas sistēmas pilnveidošanas programma” projekta sagatavošanā, sniedzot informāciju par radošajām industrijām kā augošu tautsaimniecības nozari, kā arī uzsverot radošo industriju uzņēmumu spēju radīt izaugsmi un stimulēt inovācijas attiecībā uz ekonomiku kopumā.

Domājot par inovāciju praktisku īstenošanu dažādās jomās, tostarp valsts pārvaldē, Radošo industriju nodaļa ir veidojusi dialogu ar Valsts kanceleju un Valsts Administrācijas skolu (valsts pārvaldes darbinieku izglītošanas (apmācības) jautājumos par dizainu, dizaina komponentes izmantošanu valsts pārvaldē, dizaina domāšanas metodi u.c.; ar LIAA (jautājumos par sadarbību dizaina kontaktpunkta izveidošanā, Radošo industriju inkubatora attīstībā u.c. )

11) KM koordinē Radošo industrijas padomes kā 1 no 13 nozaru padomēm darbu un iesniegusi priekšlikumus Nacionālās inovāciju sistēmas ieviešanai.

Ikdienā strādājot ar radošo industriju pārstāvjiem tiek veicināta tīklošanās un privātā sektora iesaiste politikas dokumentu izstrādes posmos, nodrošinot sasaisti ar reālajām tirgus vajadzībām. Tiek diskutēts par Radošo industriju padomes atjaunošanu, lai veicinātu radošo industriju spēlētāju sadarbību gan horizontālā, gan vertikālā līmenī.

12) 2016.gada 20.decembra sēdē MK apstiprināts Informatīvais ziņojums "Par sarunu uzsākšanu Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešanai Latvijā periodā no 2014. līdz 2021.gadam", kura 2.pielikumā ietverta KM izstrādātā 4.progamma – Uzņēmējdarbība un sadarbība kultūras jomā, kas paredz atbalstīt uzņēmējdarbību kultūras jomā, kultūras mantojumu un sadarbību kultūras jomā.

2017.gada 14. decembrī Finanšu ministre un Norvēģijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs parakstīja saprašanās memorandus par Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešanu 2014. – 2021.gadā (Latvijai pieejams finansējums 102,1 miljona eiro apmērā). Kultūras ministrija uzsākusi sarunas ar Radošo industriju biznesa inkubatoru par kopēju projektu sociālā dizaina jomā.

13) Izsludināts konkurss un noslēgts finansēšanas līgums ar biedrību „Latvijas Arhitektu savienība” par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu arhitektūras nozarē nākamajos trīs gados.

2017.gadā un līdz 2018.gada jūlijam Latvijas Arhitektu savienība ir veiksmīgi īstenojusi valsts pārvaldes uzdevumus arhitektūras nozarē, tostarp noorganizējusi Latvijas Arhitektūras gada balvas 2018 konkursu ar starptautiskas žūrijas ekspertu dalību, kā arī LAGB apbalvošanas ceremoniju, lekcijas un LAGB finālistu izstādi ārtelpā pie Nacionālā mākslas muzeja. LAS īsteno arī citus uzdevumus – organizē izglītojošus seminārus arhitektiem, nodrošina informācijas apkopošanu, lekcijas, nodrošina Latvijas pārstāvniecību starptautiskajās arhitektu organizācijās u.c.

|      |                                                                                                                                                                                                     |           |                          |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------------|
| 6.2. | <b>Nacionālās informācijas telpas attīstība un stiprināšana, drukāto un elektronisko plašsaziņas līdzekļu politikas pieņemšana un īstenošana; Latvijas informācijas pieejamība lielajās valodās</b> | <b>KM</b> | <b>EM, VARAM, TM, FM</b> |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

**Izpildīts** - 08.11.2016. MK apstiprināja "Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016.-2020.gadam" un to īstenošanas plānu. Tiek īstenoti Latvijas informācijas telpu stiprinoši pasākumi.

**1) Sniegts atbalsts sabiedriski nozīmīga mediju satura veidošanai – kopumā konkursu kārtībā mediju atbalsta programmās bija pieejami 1 108 200 EUR:**

• VKKF mērķprogrammas „Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai” ietvaros atbalstīti 16 projekti (470 000 EUR). Rezultāti: 25 raidījumi+ 3 dokumentālās filmas + 15 video lekcijas ar pielikumiem+ 8 video un 6 promo video+ 62 publikācijas (pētījumi, analīze, intervijas) + 10 laikraksta pielikumi+ 29 lapas ar laikrakstu saturu + pop-up žurnāls + infografikas + 1 datu karte; Atskaitēs ir iesniegti sasniegtās auditorijas dati par atšķirīgiem rādītājiem, kas nav kopā summējami (laikraksta

numura vidējā auditorija vai tirāža, citviet - uzskaitīta katras video epizodes auditorija, pieslēguma reizes video saturam u.tml.) Daži no sasniegtās auditorijas piemēriem: raidījuma „Melu teorija” vidējie reitingi ir 119 000 skatītāju epizodei, Latvijas Televīzijas dokumentālajai filmai „Laimis zeme” – 100 000 skatītāju, Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centrs Re:Baltica projekta „Kas sargās Latviju pēc” auditorija: 200 000 cilvēku, „Delfi” projekta „Latvijas pašvaldību temperatūra 2017”, pēc “Google Analytics” datiem, sadaļu “Domā, spried un sver!” līdz pašvaldību vēlēšanām apskatīja 160 tūkstoši lasītāju latviešu DELFI un 71 tūkstoši lasītāju krievu DELFI versijā. Kopumā vēlēšanu satura sadaļu, pēc “Google Analytics” datiem, no aprīļa vidus līdz 4. jūnijam – pēcvēlēšanu dienai – bija apmeklējuši 489 tūkstoši lasītāju latviešu versijā un 273 tūkstoši krievu versijā. J. Dombura intervijas, diskusijas un to spilgtākie izvilkumi kopumā gan tiešraīžu laikā, gan pēc tam arhivētā veidā tika skatīti 587 tūkstošus reižu. Tiešraides režīmā intervijām un diskusijām skatītāji pieslēdzās 77 tūkstošus reižu.

- VKKF mērķprogrammas „Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai un nacionālās kultūrtelpas stiprināšanai latviešu valodā Latgales plānošanas reģionā” ietvaros atbalstīti 11 projekti (171 500 EUR). Rezultāti (atskaites šobrīd iesniegtas par 8 projektiem): 504 publikācijas, 43 videoraidījumi, 20 h audio translācijas un ieraksti + rakstu sērija (nav precīzi iesniegts publikāciju skaits), 8 tematiskās lappuses A3 izmērā, sasniegtā auditorija: 510 440;

- SIF mērķprogrammas „Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai latviešu valodā diasporai, mazākumtautībām un personām ar invaliditāti” ietvaros atbalstīti 11 projekti (161 700 EUR). Rezultāti: sasniegtā auditorija: 3505207 (ieskaitot sociālo mediju kontu sekotājus).

01.06.2018. Sabiedrības integrācijas fonds sadarbībā ar KM izsludināja atklātu projektu konkursu mērķprogrammā "Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai un nacionālās kultūrtelpas stiprināšanai latviešu valodā". Projektu pieteikumu pieņemšana turpinās līdz 02.07.2018.

- VRAA mērķprogrammas „Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma” ietvaros atbalstīti 34 reģionālo mediju projekti (285 000 EUR). (Projektu īstenošana turpinās līdz 2018.gada 31.janvārim).

03.05.2018. VRAA sadarbībā ar KM izsludināja atklātu projektu konkursu Latvijas valsts budžeta finansējuma saņemšanai mērķprogrammā „Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma”. Turpinās projektu pieteikumu pieņemšana līdz 04.06.2018.

**2) Latvijas informācijas telpa stiprināta, veicot sabiedrības medijpratības sekmēšanas pasākumus.** Medijpratība nozīmē iedzīvotāju spēju kritiski izvērtēt informāciju un atšķirt viltus ziņas, propagandu no uzticamas žurnālistikas. Tā ir būtiska sabiedrības drošumspējas attīstībai.

- 13.04.2018. noslēgts līgums ar LNB mentoru medijpratības veicināšanas pasākumu īstenošanai.
- Ar Ziemeļvalstu ministru padomes biroja Latvijā atbalstu organizēta pieredzes apmaiņas vizīte Helsinkos (Somijā) 17.-19.aprīlī. Latviju pārstāvēja 7 medijpratības veicināšanā iesaistītu cilvēku delegācija no NVO, akadēmiskās jomas un sabiedriskajiem medijiem.
- Ar sadarbības partneriem norit darbs pie audiovizuāla mācību līdzekļa pirmsskolas un sākumskolas 1.-2.klašu bērniem izstrādes.
- 04.01.2018. Ierakstīta medijpratībā izglītojoša video lekcija, kas translēta tiešraidē un ir pieejama Latvijas Pašvaldību savienības mājaslapā.
- Sniegtas 8 medijpratībā izglītojošas prezentācijas un semināri pedagogiem, pašvaldību izpilddirektoriem, jaunatnes lietu speciālistiem, Valsts policijas nepilngadīgo lietu inspektoriem, vidusskolu un augstskolu jauniešiem, NVO vadītājiem un dalībniekiem.
- Kopā ar Drošāka interneta centru izveidots digitāls „Medijpratības resursu apkopojums 2018 – iedvesmai un izmantošanai mācību procesā” (publicēts KM mājaslapā, Drošāka interneta centra vietnē).
- 22.03.2018. KM organizētajā medijpratības veicināšanas partneru sanāsmē piedalījās ~ 50 dalībnieku no valsts iestādēm, NVO, medijiem, augstskolām, starptautiskajiem partneriem.

- Sniegti priekšlikumi Valsts izglītības satura centram par projektu „Kompetenču pieeja mācību saturā”, aicinot tematiski plašāk un saturiski dziļāk pievērst uzmanību medijpratības veicināšanai.
- Notiek gatavošanās pasākumam „Kritiskās domāšanas meistarklase” Valsts kancelejas teltī sarunu festivāla „Lampa” ietvaros.

### **2.1. Izpēte un analīze:**

- Veikts pirmais pētījums par Latvijas iedzīvotāju medijpratību 2017.gadā (rezultāti: <http://ejuz.lv/medijpratibaspetijums>);
- Veikts pirmais bērnu un pusaudžu (9-16 gadi) medijpratības pētījums Latvijā. Rezultātu prezentācija paredzēta 2018.gada janvārī;

### **2.2. Nodrošināti materiāli un mācības informācijas mediatoriem (multiplikatoriem) – bibliotekāriem, skolotājiem, pašvaldību jaunatnes lietu speciālistiem u.c.**

- Iztulkota un adaptēta Latvijas kontekstam Zviedrijas Mediju padomes veidota starptautiski apbalvota materiālu kopa (video, prezentācijas) skolēnu medijpratības veicināšanai;
- Izveidoti uzskates materiāli skolēnu medijpratības stiprināšanai 3., 6. un 9.klases skolēniem elektroniskā formātā 4 dažādās mācību jomās katrā vecuma grupā – latviešu valoda, matemātika, vēsture (6. un 9.klasei), dabaszinības (3.klasei), sports (6.klasei), vizuālā māksla (3. un 9.klasei);
- Izveidots un Latvijas bibliotēkās izplatīts izdevums “Ceļojums medijpratībā. Idejas nodarbībām ar bērniem bibliotēkās” 1500 eksemplāros, kas ir pirmais šādas tematikas izdevums Latvijā;
- Organizēta Zviedrijas medijpratības ekspertes Sofijas Malmbergas (Sofia Malmberg) vieslekcija Latvijas bibliotekāriem par tēmu „Media and information literacy in a library context: working with students” 2017.gada 6.decembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā Rīgā;
- Par medijpratību informēti pašvaldību jaunatnes lietu speciālisti (sadarbībā ar IZM);
- Sadarbībā ar LNB un UNESCO Medijpratības un informācijpratības katedru Latvijas Universitātē izveidots 6 h tālākizglītības mācību seminārs “Ievads medijpratībā”. Līdz 2017. gada 1. decembrim izsniegti 183 apliecinājumi pedagogiem un bibliotekāriem par šā mācību semināra apmeklējumu.

### **2.3. Jauniešu izglītošanas pasākumi**

- Organizēts radošais seminārs Latgales skolu jauniešiem „365 dienas ar medijiem” 2017.gada 1.decembrī Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā;
- 2017.gadā notikuši 2 (pavasara un rudens sezonas) nacionālie skolēnu debašu turnīri par medijpratības jautājumiem, debatējot par tēmām „Sociālo tīklu mediji veicina jauniešu izpratni par politiskiem procesiem” un „Latvijā ir/nav pieprasījums pēc kvalitatīva mediju satura”

### **2.4. Veicināta plašākas sabiedrības medijpratība:**

- Notikušas divas Latvijas Debašu asociācijas (Quo Tu domā?) organizētas debates par medijpratības jautājumiem („Vai finansiāli jāsoda mediji, kas izplata viltus ziņas?” 2017.gada 30.jūnijā festivāla „Lampa” ietvaros Cēsīs un „Vai cilvēkiem būtu jāļauj anonīmi komentēt internetā?” 2017.gada 1.decembrī Rīgā, Rīgas Ekonomikas augstskolā);
- Izveidoti medijpratībā izglītojoši plakāti, kurus, sākot ar 2018.gada janvāri, paredzēts izvietot Latvijas pašvaldībās (1800 eksemplāros);
- Sadarbībā ar Britu Padomi un Latvijas augstskolām 2017.gada aprīlī organizēts medijpratībai veltītu četru konferenču cikls reģionu augstskolās (Liepājā, Rēzeknē, Valmierā un Rīgā) ar britu ekspertu piedalīšanos, kas pulcēja vairāk nekā 300 dalībniekus.

### **2.5. Izglītoti un koordinēti medijpratības veicināšanas sistēmas veidotāji Latvijā:**

- Sadarbībā ar Britu Padomi noorganizēta Latvijas delegācijas (14 dalībnieki no valsts pārvaldes, NVO, sabiedriskajiem medijiem) studiju vizīte Londonā medijpratības veicināšanas labās prakses iepazīšanai BBC, SKY Skills Studios, OFCOM, Britu bibliotēkā, nevalstiskajās organizācijās un citur (2017.gada 31.janvāris-3.februāris);

- 20.06.2017. organizēta 2. medijpratības veicināšanas partneru sanāksme (pieredzes apmaiņai tikās ~30 medijpratības veicināšanas partneri Latvijā).

### 3) Mediju vides kvalitātes un atbildīguma paaugstināšana:

Norit konsultācijas ar nozares pārstāvjiem un ekspertiem no mediju, akadēmiskās jomas un nevalstiskā sektora par mediju ombuda kā pašregulatīvas institūcijas izveidi mediju vides kvalitātes un atbildīguma paaugstināšanai.

4) 05.10.2017. **Saeima 1.lasījumā atbalstīja Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumprojektu.**

5) 15.06.2017. **Saeima pieņēma grozījumus likumā „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”**, kas cita starpā arī nosaka, ka šis likums neregulē pašvaldību informatīvos izdevumus, tādējādi izdarot būtisku nošķirumu starp masu medijiem un sabiedrisko attiecību veidotu informāciju.

6) Veikts **Latvijas mediju daudzveidības pētījums** (Latvijas mediju vides analīze, kas ļaus pilnveidot informatīvās vides atbalsta pasākumus).

7) KM 2017.gadā ir sākusi darbu **Mediju vides tiesiskā regulējuma izstrādes darba grupa**. Tās uzdevums ir izstrādāt priekšlikumus jauniem mediju vidi regulējošiem normatīvajiem aktiem, kas ar laiku aizstātu likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” un Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu. Notikušas 3 sanāksmes, ir izveidots starpziņojums un saņemti gala ziņojumi, kas tiks prezentēti darba grupai.

#### 7.1. Tiesiskā regulējuma pilnveide 2018.gadā:

- Ir veikts izvērtējums par 2016.gada 27.aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti jeb Vispārējās datu aizsardzības regulā paredzētajiem izņēmumiem attiecībā uz nacionālajos tiesību aktos izdarāmajiem pasākumiem attiecībā uz žurnālistu un radošo personu tiesību samērošanu ar citu personu tiesībām uz datu aizsardzību regulā noteiktajā kārtībā.
- Izvērtēti Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā un likumā „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” iekļaujamie administratīvo pārkāpumu sastāvi, to aktualitāte un par tiem noteiktās atbildības apmēra samērība un izvērtēta nepieciešamība dekodifikācijas laikā grozīt spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā noteikto sankciju sastāvu un atbildības apmēru. Izvērtēta iespējamība daļu pārkāpumu regulēt pašregulācijas vai kopregulācijas ceļā. Saskaņā ar secinājumiem sagatavoti priekšlikumi grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā un likumā „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”.
- Iesniegti Kultūras ministrijas priekšlikumi Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumprojektam (Nr. 1029/Lp12) uz 2.lasījumu. Līdzdalība Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas sēdēs, kurās skatīti priekšlikumi Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumprojektam uz 2.lasījumu.
- Iesniegti Kultūras ministrijas priekšlikumi Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai par grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā (Nr. 1278/Lp12). Līdzdalība Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas sēdēs, kurās skatīti priekšlikumi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumprojektam uz 2.lasījumu.
- Līdzdalība Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas sēdēs un darba grupā, kurā skatīti priekšlikumi uz 2.lasījumu grozījumiem likumā „Par pašvaldībām” (Nr. 402/Lp12).

- KM darbojas pastāvīgā darba grupa nelegālo televīzijas pakalpojumu izplatīšanas ierobežošanai.

8) 01.03.2017. KM ir iesniegusi **informatīvo ziņojumu MK par sabiedrisko mediju iziešanas no reklāmas tirgus iespējamajiem scenārijiem.**

9) 2017.gadā organizēts **projektu konkurss „Atbalsts jaunajiem mediju satura veidotājiem”** (4500 EUR), lai veicināt jauno mediju satura veidotāju integrēšanos mediju profesionālajā vidē, dodot iespēju viņiem pierādīt savas spējas un talantus, un sekmēt akadēmiskās un profesionālās mediju vides mijiedarbību jauno mediju satura veidotāju profesionālajai izaugsmei.

10) 08.11.2016. MK sēdē tika **apstiprināti KM sagatavotie dokumenti "Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016.-2020. gadam" un "Latvijas mediju politikas pamatnostādņu 2016. - 2020. gadam īstenošanas plāns"** (pirms tam abi plānošanas dokumentu projekti izskatīti MK komitejas 2016. gada 20. jūnija un 11. jūlija sēdēs)

11) 2016.gadā KM izveidota **darba grupa televīzijas pakalpojumu internetā sniedzēju uzraudzības uzlabošanai.** Darba grupas rezultātā izstrādāts likumprojekts "Grozījumi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā", lai primāri risinātu televīzijas pakalpojumu nelegālās izplatīšanas internetā problēmu. 13.09.2016. MK sēdē likumprojekts atbalstīts. 23.11.2016. Saeima grozījumus Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā pieņēma galīgajā lasījumā.

12) 2016.gadā KM izveidota **darba grupa priekšlikumu sagatavošanai normatīvā regulējuma izstrādei par pašvaldību un citu publisko personu informatīvo izdevumu nepiedalīšanos reklāmas tirgū un sabiedrības informēšanas pienākuma īstenošanu.** Darba grupas gala ziņojumā iekļauti ieteikumi pašvaldību informatīvo izdevumu veidošanai, kurus pašvaldības ir aicinātas ņemt vērā, izstrādājot labās prakses vadlīnijas pašvaldību informatīvo izdevumu veidošanai. Darba grupas gala ziņojums ņemts vērā, Saeimas Valsts un pašvaldības komisijas darba grupā, strādājot ar grozījumiem likumā „Par pašvaldībām”.

13) Sadarbībā ar Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisiju Saeimā norisinājušās **trīs starptautiskas diskusijas par aktuāliem mediju politikas jautājumiem**, tostarp, elektronisko mediju pārvaldības reformu: a) 2016. gada 19. februārī diskusija "Konstruktīvās ziņas – sabiedrisko mediju atbildība"; b) 2016.gada 22.aprīlī diskusija "Sabiedrisko mediju pārvaldības modeļi kaimiņvalstīs – kalpojot sabiedrībai un vārda brīvībai"; c) 2016.gada 3.augustā diskusija "Vācijas sabiedrisko raidorganizāciju pārvaldības pieredze Latvijas reformas priekšlikumu gaismā. Latvijas reformas atsevišķi aspekti".

14) 14.06.2016. Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijā KM prezentēja **Sabiedrisko mediju likumprojekta koncepciju.** 08.11.2016. KM Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijā prezentēja saņemtos priekšlikumus no nozares, ekspertiem un starptautiskajām organizācijām (kopumā saņemti vairāk nekā 20 priekšlikumi).

15) Sadarbībā ar UNESCO LNK organizēts starptautisks medijpratību veicinošs pasākums - **2. Eiropas Medijpratības un informācijpratības forums** (The Second European Media and Information Literacy Forum), kas notika 27.-29. 06.2016. Rīgā.

10.10.2016. KM organizēta pirmā **medijpratības veicināšanas partneru sanāksme** (pieredzes apmaiņai tikās ~40 medijpratības veicināšanas partneri Latvijā).

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                       |    |                    |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--------------------|
| 6.3. | <b>Daudzveidīgas Latvijas valsts simtgades svinību programmas sagatavošana un īstenošana (2017.–2021.), tai skaitā Mežaparka Lielās estrādes un Daugavas stadiona sagatavošana sadarbībā ar Rīgas domi XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI Deju svētku norisei</b> | KM | IZM, ĀM, VARAM, FM |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|--------------------|

### **Informācija par izpildi:**

1) Nodrošināta Latvijas valsts simtgades Nacionālā plāna izpilde pilnā mērā, arvien papildināts Latvijas valsts simtgades digitālais kalendārs, kopumā veidojot daudzveidīgu un daudznozaru piedāvājumu Latvijas valsts simtgades programmā – kopumā apzinātas vairāk kā 2000 īpaši Latvijas valsts simtgadei veltītas norises, no kurām vairāk kā 300 ir nacionālas nozīmes, vairāk kā 1400 ir pašvaldību iniciatīvas, savukārt vairāk kā 500 sabiedrības iniciatīvas ir finansiāli atbalstītas VKKF vai citos fondos. Tai skaitā nodrošināts Latvijas valsts simtgades gada atklāšanas notikums "Gaismas raksti". Trešo reizi ir tikusi īstenota Latvijas valsts simtgades iniciatīva - Latvijas neatkarības atjaunošanai veltītie Baltā galdauta svētki 4.maijā ar plašu sabiedrības iesaisti (ap 500 000 iesaistīto, vairāk nekā 200 publiski pasākumi, tajā skaitā ārpus Latvijas). Īstenota Latvijas valsts simtgades iniciatīva „Brīvības mēnesis”, maijā nodrošinot virkni pasākumu visā Latvijā par brīvības tematiku (atklāšanas dienā vien sasniedzot ap 16 000 lielu interesentu auditoriju digitālajā telpā). Nodrošināta pasākumu kalendāra drukas versija, izdevumi par simtgades tematiku un citi vizuālās identitātes materiāli plašai lietošanai sabiedrībai. Nodrošināts Latvijas valsts simtgades informācijas centra darbs.

2) Nodrošināta Latvijas valsts simtgades organizatorisko jautājumu sistemātiska darbība – regulāras darba grupu tikšanās, risinot aktuālos jautājumus, informācijas apmaiņa ar visiem sadarbības partneriem, tādējādi īstenojot saskaņotu, efektīvu un uz dažādām mērķgrupām vērstu simtgades norišu sagatavošanu un izpildi. Latvijas iedzīvotāju vidū vērojama liela interese par simtgades notikumiem – kā liecina Kantar TNS veiktais pētījums, absolūtais vairākums jeb 81% iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 60 gadiem apsver iespēju iesaistīties kādā no simtgades pasākumiem. Tāpat augsta ir Latvijas simtgades piederības zīmes atpazīstamība, kuru zina vairākums jeb 72% iedzīvotāju. Simtgades notikumu kontekstā iedzīvotāju vidū vislielākā interese ir apmeklēt speciāli organizētos pasākumus (53%) vai svinēt Latvijas valsts simtgadi mājās, savas ģimenes lokā (43%).

3) Nodrošināta Latvijas dalība Londonas grāmatu tirgū 2018.gadā, kā ietvaros gūti arī panākumi – saņemtas vairākas izcilības balvas, kā arī ievērojami stiprināta Latvijas literatūras konkurētspēja - angļu valodā tiks izdoti 40 latviešu autoru darbi un 39 - vairākās citās pasaules valodās, bet vienlaikus papildus eksporta un attīstības iespējas ir ieguvusi izdevniecības un poligrāfijas nozare. Tikusi īpaši veicināta autoru mobilitāte, dodot iespēju vismaz 5 Latvijas autoriem piedalīties īpašos savu darbu prezentāciju pasākumos. Kopumā nodrošināta Latvijas valsts simtgades nacionālā plāna starptautiskās programmas izpilde pilnā mērā, arvien papildināts digitālais kalendārs, kopumā veidojot daudzveidīgu un daudznozaru piedāvājumu starptautiskā programmā. Īstenoti virkne plašas redzamības un augstas nozīmes starptautiski projekti, tā piemēram, Baltijas valstu simbolisma izstāde „Nepieradinātās dvēseles” Orsē muzejā Parīzē, Latvijas dalība Londonas grāmatu tirgū, izcilu mūziķu viesošanās pasaules koncertzālēs, Latvijas valsts simtgades atpazīstamība olimpiskajās spēlēs Korejā un Latvijai veltītā basketbola spēlē Ņujorkā un citur.

4) Norit darbs LV100 starptautiskās un publiskās diplomātijas programmas sagatavošanā un ir īstenotas virkne iniciatīvu. Īstenota Baltijas valstu muzeju kopizstāde „Simbolisms Baltijas valstu mākslā”, kura atklāta 2018.gada aprīlī Parīzē.

Īstenotas divas izstādes Latvijas Laikmetīgā Mākslas centra organizētā starptautiskā izstāžu cikla „Pārnēsājamās ainavas” ietvaros - 13.janvārī atklāta izstāde Parīzē un 28.aprīlī Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā. Notiek sagatavošanās darbs cikla izstādei Gotlandē, kas tiks atklāta 2018.gada augustā. No 2018.gada 11.maija līdz 18.novembrim norisinās Baltijas triennāle Viļņā, Tallinā un Rīgā, kuras ietvaros notiek sagatavošanās darbs Triennāles programmai Rīgā, kas norisināsies no 21.septembra līdz 18.novembrim

Aktīvs sagatavošanās darbs Latvijas dalībai Londonas Dizaina biennālē 2018.gada septembrī, Latvijas kultūras pārstāvībai dažādās pasaules valstīs. Nodrošināta Latvijas pārstāvniecība Londonas grāmatu tirgū viesu valsts statusā no 7. līdz 14.aprīlim, nodrošināta kultūras un profesionālā programma ar 42

pasākumiem, t.sk. 22 Baltijas valstu sadarbības pasākumi. Latvijas Nacionālā opera un balets 2018.gada februārī sniedzis viesizrādes Igaunijā (Tallinā). Jūlijā noticis pirmais Eiropas Latviešu simtgades kongress, vasaras periodā norisinājušies simtgadei veltītie dziesmu un deju svētki ASV un Eiropā.

5) Tiek īstenoti simtgades svinību pasākumi Latvijas mantojuma un kultūras institūcijās (t.sk. jaunas ekspozīcijas, izstādes, konferences, datu bāzes, publikācijas u.c.), lai nodrošinātu to pieejamību plašai sabiedrībai. Piemēram, 2017.gada II pusē Valkā un Rīgā noticis Nacionālā teātra veidots muzikāls uzdevums, kas veltīts Latviešu Pagaidu Nacionālajai padomei, notikušas 3 filmu pirmizrādes ciklā Latvijas filmas Latvijas simtgadei, noritējusi pirmā zinātniskā konference LNB organizētā 5 konferenču ciklā „Latvijas valstiskuma idejas vēsturiskais ceļš kopējā Eiropas Kultūras telpā”, LNB atklāta izstāde „Luters. Pagriezieni”. 2018.gadā noritējusi koncertcikla „Latvijas gredzens” trešā uzveduma „Vidzemes gredzens” izrāde visos Latvijas novados, 4.maijā LNB izskanējis VAK „Latvija” iniciētā cikla "Latvijas komponisti Latvijas simtgadei" noslēguma dižkoncerts, koncertcikla „Dzimuši Latvijā” 3 koncerti, izveidotas jaunas ekspozīcijas: LNVM „Latvijas gadsimts”, Rīgas Birža - „Jūgendstils. Sākotne. Ietekmes. Savdabība”, LNA „Somu jēgeri”, 6. Rīgas Starptautiskā tekstilmākslas un šķiedras mākslas triennāle “Tradicionālais un laikmetīgais”, LNMM „Gobelēnu krāsas. Mūsdienu gobelēni no “Mobilier national” kolekcijas Francijā”. 2018. gada maijā LNB atklāta "Valsts pirms valsts. Atbrīvošanās gadsimts 1817–1918". Tā stāsta par simts gadiem pirms valsts dibināšanas, kas pilnībā pārveidoja Latvijas sabiedrību un ļāva dzimt modernai politiskai nācijai. Noslēdzot reformācijas atceres piecsimtgadā, 17.01 notika “Diskusija par brīvību. Ivars Ījabs sarunājas ar vācu intelektuāli Ralfu Fiksu” (LNB izstādes “Luters. Pagriezieni” saistīto pasākumu ietvaros). Sākoties valsts simtgades gadam, no jauna ir aktualizēts LNB Tautas grāmatu plaukts. 18. janvārī grāmatas ar īpašu vēstījuma ierakstu to 1. lapaspusē dāvināja Latvijas valsts augstākās amatpersonas, un visa gada garumā ārvalstu amatpersonas vizīšu laikā ir aicinātas dāvināt Tautas grāmatu plauktam kādu personīgi vai valstiski nozīmīgu grāmatu ar īpašu vēstījumu Latvijas tautai. 2017.gadā tika īstenoti pasākumi visās nozarēs, piem. septembrī notika Eiropas Planētu zinātnes kongress, atklāta Latvijas proves biroja LV100 proves izmantošanas iespēja u.c. Latvijas reģionos notikuši virkne pasākumu, centrālais no tiem – Latvijas Pagaidu Nacionālās padomes simtgadei veltīts norišu cikls. Nozīmīgs darbs norit Latvijas muzeju paspārnē, gatavojot nozīmīgu muzeju kopdarbu – Latvijas vēstures izstādi.

6) 2016. gadā uzsākta jaundarbu veidošana dažādās kultūras nozarēs – mūzikā, skatuves un deju mākslās, vizuālā mākslā, tostarp Simtgades simfoniju sagatavošana, nacionālo lugu konkursi un citi. Piemēram, Latvijas Nacionālajā teātrī lugu konkursa rezultātā repertuārā iekļauti 3 mūsdienu oriģināldramaturģijas iestudējumi.

7) Turpinājās darbs pie Nacionālās enciklopēdijas satura veidošanā, uzkrājot šķirklju bāzi, kura 2018. gadā tiks publiskota un veidos saturisko pamatu elektroniskajai versijai, norit konkursa kārtībā izvēlētu vēstures eseju izstrāde un sējuma sagatavošana, izstrādāti valstiskuma veidošanās ceļu maršruti. 2016. gadā norisinās darbs pie Latvijai veltītā enciklopēdijas sējuma sagatavošanas, lai tā atklāšana varētu notikt 2018. gadā, atbalstot Latvijas vēstures izpēti un popularizēšanu sabiedrībā, nodrošinot plašu pētnieku loka iesaisti. 2016. gadā norisinājās Nacionālās enciklopēdijas elektroniskās platformas pilnveidošanas darbi. 2017. gadā veikti būtiski darbi, lai 2018.gadā enciklopēdijas elektroniska versija šķirklīm "Latvija" tiktu padarīta pieejama sabiedrībai.

8) 2018. gada I pusgadā turpinājies aktīvs darbs iniciatīvas "Latvijas skolas soma" veidošanā, notikuši pilotprojekti dažādās Latvijas skolās, izstrādāta un publiskota iniciatīvas vizuālā identitāte un citas aktivitātes, t.sk. KM mājas lapā publicēts informatīvs apkopojums par kultūras norisēm izglītības iestādēm, vecākiem un ikvienam interesentam par daudzveidīgo, bērniem un jauniešiem radīto piedāvājumu dažādās kultūras nozarēs. Īstenota VKKF mērķprogramma Latvijas skolas somas satura piedāvājuma daudzveidošanai, 1.konkursā 2018.gadā atbalstot 7 sabiedrības iniciatīvas. 2.mērķprogrammas konkursa rezultāti būs zināmi gada nogalē. Izstrādāts Ministru kabineta noteikumu

projekts par Latvijas skolas somas ieviešanas mehānismu, lai 2018.gada 3.ceturksnī to virzītu izskatīšanai Ministru kabinetā.

9) Pabeigts darbs pie Kultūras kanona vērtību digitalizācijas un interaktīvās mājaslapas izveides, kas padarīta pieejama sabiedrībai 2017. gada septembrī.

2018. gada pirmajā pusē. Notikusi Kultūras kanona tīmekļvietnes papildināšana un informācijas atjaunošana t.sk. no LNB audiovizuālā krājuma, noslēgti līgumi un uzsākts darbs par mājas lapas tekstu izstrādi angļu valodā, regulāri ievietota informācija Kultūras kanona facebook lapā, uzsākta Kultūras kanona darbā iesaistīto institūciju apzināšana un sadarbības tīkla veidošana. Atjaunoto Kultūras kanona tīmekļvietni no 2018.gada 1.janvāra līdz 12.jūnijam apmeklējuši 20 098 lietotāji, vidēji mājas lapā pavadot nepilnas 5 minūtes. Notikuši 17 Kultūras kanona popularizēšanas pasākumi, kopējais apmeklētāju skaits – 534 cilvēki. LNB piedalās Kultūras kanona konkursa uzdevuma formulēšanā un plānošanā. Konkursu rīko Latvijas Kultūras akadēmija.

10) Tiek gatavotas nozīmīgu valsts institūciju – Latvijas Universitātes, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas Nacionālā arhīva, Latvijas Nacionālās operas un baleta, Latvijas Nacionālā teātra, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, Latvijas Mākslas akadēmijas u.c. Latvijas nacionālo institūciju simtgades programmas, akcentējot gan šo institūciju simtgades, gan valsts simtgadi. Latvijas Nacionālajā teātrī lugu konkursa rezultātā repertuārā iekļauti 3 mūsdienu oriģināldramaturģijas iestudējumi, Latvijas Nacionālajā operā un baletā – 1 baleta jaundarbs, Latvijas Nacionālā opera un balets 2018.gada februārī sniedzis viesizrādes Igaunijā (Tallinā).

11) Noslēdzies konkurss ar Latvijas valstiskuma tapšanu saistītu pētījumu grantu programmai, piešķirot 11 grantus pētījumu veikšanai sadarbībā ar Latvijas Universitāti, ir uzsākta pētījumu izpēte, veicinot arī izpratni par valstiskuma veidošanās nozīmīgiem notikumiem. 2018.gada maijā LNB notikusi konference “Varas Latvijā. No senlaikiem līdz valstij”, kurā par valstiskuma vēsturi Latvijā dažādu gadsimtu gaitā runāja vēsturnieki un sociālo zinātņu pārstāvji, tajā skaitā grantu konkursa pētnieki.

#### DZIESMU UN DEJU SVĒTKI:

2018.gada I pusgads

(1) Izstrādāti normatīvie akti:

- Ministru kabineta 2018.gada 24.janvāra rīkojums Nr. 27 “Grozījumi Ministru kabineta 2017.gada 25.aprīļa rīkojumā Nr. 210 “Par Dziesmu un deju svētku padomes sastāvu”” (Stājas spēkā 24.01.2018.);
- Ministru kabineta 2018.gada 24.janvāra rīkojums Nr. 28 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 11.oktobra rīkojumā Nr. 584 “Par XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI Deju svētku rīcības komiteju””;
- Ministru kabineta 2018.gada 13.februāra rīkojums Nr. 55 “Par XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI Deju svētku norises vietām”;
- Ministru kabineta 2018.gada 27.februāra noteikumi Nr. 127 “XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI deju svētku maksas pakalpojumu cenrādis”;
- Ministru kabineta 2018.gada 28.februāra rīkojums Nr. 74 “Par valsts budžeta mērķdotācijas sadalījumu 2018.gadam to māksliniecisko kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, kuru dibinātāji nav pašvaldības”;
- Ministru kabineta 2018.gada 17. aprīļa noteikumi Nr. 228 “Deju lielizrādes “Abas malas” maksas pakalpojumu cenrādis”

Sagatavoti normatīvo aktu projekti:

Informatīvais ziņojums “Par “Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības plāns 2016.-2018.gadam” iekļauto uzdevumu izpildi 2017.gadā”.

(2) Organizētas Dziesmu un deju svētku padomes sēdes (23.03.2018.)

(3) Organizētas XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku Mākslinieciskās padomes sēdes (08.02., 15.03.2018.)

(4) Organizētas XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku Rīcības komitejas sēdes (23.03., 10.05.2018.)

(5) Organizētas LNKC pārziņā esošo nozaru konsultatīvo padomju sēdes: Deju 03.01., 05.02.; Pūtēju orķestru 17.01.; Kokļu mūzikas 08.01.; Amatierteātru 28.06.; Folkloras (Baltika 2018) 10.01., 24.01., 14.02., 28.02., 07.03., 21.03., 04.04., 11.04., 25.04., 16.05., 23.05., 30.05., 06.06.2018.; Tautas mūzika 02.02.2018.

(6) Apstiprinātas XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku (turpmāk – Svētki) pasākumu mākslinieciskās koncepcijas, nodrošināta svētku koncertu māksliniecisko programmu (koprepertuāra) sagatavošana koru, deju, pūtēju orķestru, kokļu mūzikas nozarēs. Darbs turpinās pie svētku koncertu māksliniecisko programmu (koprepertuāra) sagatavošanas un precizēšanas koru, deju, pūtēju orķestru, kokļu mūzikas nozarēs.

(7) Darbu turpina Svētku Deju lieluzveduma un Noslēguma koncerta mākslinieciskās darba grupas (apstiprinātas 18.05.2015.).

2018.gada I pusgads. Darbs turpinās pie Deju lieluzveduma “Māras zeme” un Noslēguma koncerta “Zvaigžņu ceļā” scenogrāfijas, repertuāra precizēšanas u.c. mākslinieciskiem jautājumiem; Kori, darbs turpinās pie Koru nozares koprepertuāra izveides (skates, kopmēģinājumi, noslēguma koncerta modelēšanas koncerti); Dejas, darbs turpinās pie Deju lieluzveduma “Māras zeme” koprepertuāra izveides, uzsākta koprepertuāra apguve (repertuāra pārbaudes skates, repertuāra precizēšanas semināri); Pūtēju orķestri, darbs turpinās pie Svētku Pūtēju orķestru Dižkoncerta mākslinieciskās koncepcijas pilnveides; Kokļu mūzika, darbs turpinās pie Kokļu mūzikas koncerta repertuāra apguves (repertuāra pārbaudes reģionālie pasākumi).

- Koru nozare – 134 kopmēģinājumi, 24 skates; Deju nozare – 32 skates, kopmēģinājums; Pūtēju orķestru nozare – skates, konkurss; Kokļu mūzikas nozare – skates, konkurss; Vokālo ansambļu nozare – 7 skates, 1 konkurss, Amatierteātri – 7 skates; Tautas lietišķā māksla – darbu atlases skates, Folkloras – skates, Diasporas ārvalstu latviešu deju kolektīvi – kopmēģinājumi (Austrālijā, Kanādā, Nīderlandē).

- Visās Dziesmu un deju svētku nozarēs svētkiem gatavojas dalībnieki no visas Latvijas, t.sk. arī Latvijas mazākumtautību māksliniecisko kolektīvu dalībnieki, latvieši ārvalstīs (diasporas) ~ 40 000 dalībnieki

- Nozaru repertuārs papildināts ar jaundarbiem (svētku koprepertuārs, repertuārs), kopā – 73 (Koru nozarē – 7, Vokālo ansambļu nozarē – 6, Deju nozarē – 54 (21 mūzikas materiāls dejām, 21 horeogrāfija, 6 aranžijas, 6 deju kolāžas), Pūtēju orķestru nozarē – 20 jaundarbi), Kokļu mūzikas nozarē – 2 jaundarbi.

(8) Apstiprināta XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku programma

(9) Uzsākts darbs pie svētku ārējās komunikācijas kampaņas sagatavošanas: izstrādāta svētku vizuālā identitāte, sagatavots darba plāns drukas darbiem, uzsākti drukas darbi, sagatavots reprezentācijas priekšmetu saraksts, to izgatavošanas un izplatīšanas mehānisms, izstrādāts atbalstītāju, mediju partneru piesaistes un sadarbības modelis, kā arī definētas to mārketinga aktivitātes;

(10) Uzsākts darbs pie svētku atspoguļošanas un dokumentēšanas plāna ar LTV un LR.

Sarunas ar LTV un LR par detalizēta plāna gatavošanu par svētku pasākumu translācijām, jaunu raidījumu izveidi un kanālu pašreklāmu apjomu

(11) 2018.gadā sagatavots plāns brīvprātīgo iesaistei svētku norisē

- LNKC 28.03.2018 noteikumi Nr.1.5.-1/19 “XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku brīvprātīgo atlases konkursa kārtības noteikumi”.

- 04.04.2018 noslēgts Sadarbības līgums ar Valsts nodarbinātības aģentūru.

- 10.05.2018 Rīcības komitejas sēdē tiek ziņots par 1350 brīvprātīgiem.

(12) 31.08.2017. Noslēgts nodomu protokols Nr. 5-5.2/27 starp LNKC, KM un RD par ~ 40 000 dalībnieku izmitināšanu un ēdināšanas pakalpojumiem. Saskaņā ar Dziesmu un deju svētku likuma 9.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto no valsts budžeta tiek nodrošināts finansējums Svētku dalībnieku naktsmītņu un ēdināšanas izdevumu segšanai.

2018.gada jūnijā sākumā sagatavoti un Latvijas pašvaldībām nosūtīti

- 117 Finansēšanas līgumi (paredz finansējumu dalībnieku ēdināšanas un naktsmītņu apmaksai tikai tajās dienās, kad konkrētajam dalībniekam (kolektīvam) notiek pasākums – aktivitāte, kurā viņš piedalās Svētkos. Pārējās dienās, ja Svētku dalībnieks uzturas Rīgā viņa ēdināšanas un naktsmītņu izmaksas sedzamas no pašvaldības līdzekļiem.)

- 118 Personas datu apstrādes līgumi, sniedzot pienācīgas garantijas datu subjektam attiecībā uz personu datu aizsardzību, uzraugot personas datu aizsardzības pasākumu veikšanu un nodrošinātu personas datu aizsardzību saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti.

(13) 30.01.2018 Nr.1.5-5.2/1 noslēgts ziedojuma līgums par atbalstu XXVI Vispārējiem latviešu Dziesmu un XVI Deju svētkiem ar informācijas tehnoloģiju uzņēmumu SIA „Squalio”, izstrādāta dalībnieku pārvaldes sistēma, kas nodrošinās dalībnieku datu ievadi, ēdināšanas grafikus, pārvietošanos sabiedriskajā transportā svētku nedēļas laikā, dalībnieku pieejas sistēmu.

(14) 2018. - Darbs pie DZSV Risku vadības plāna sagatavošanas

- 2018.maijs-jūnijs – apkopot Dziesmu un deju svētkos iesaistīto atbildīgo dienestu priekšlikumi.

- 15.06.2018 – Operatīvās vadības grupas sanāksmē izskatīts un apstiprināts Risku vadības plāna projekts (iesaistītas VM, IeM, RD, LNKC), t.sk. izskatīti jautājumi par sabiedrisko kārtību, drošību, neatliekamo medicīnisko palīdzību svētkos u.c.

(15) Svētku izvērtēšanas konference, to plānots organizēt 25.10.2018. sadarbībā ar svētku sagatavošanā un norisē iesaistītajām pusēm (plānots sagatavot priekšlikumus kārtējam Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības plānam).

(16) Sadarbībā ar Rīgas domi atjaunota infrastruktūra, sagatavojot svētku norisei atbilstošu mūsdienīgu nacionālo stadionu un Mežaparka estrādi.

(1) 05.06.2017. parakstīts līgums starp CFLA un VSIA „Daugavas stadions” par Daugavas stadiona teritorijas revitalizācijas projekta īstenošanu; uzsākta projekta īstenošana. 15.05.2018. ekspluatācijā nodota Daugavas stadiona Rietumu tribīne un jaunās Dienvidu un Ziemeļu tribīnes (skatītāju sēdvietu skaits palielināts līdz 10 461 vietām), noslēdzot pirmo Daugavas stadiona pārbūves projekta posmu. Daugavas stadiona attīstības projekts līdz 2022.gadam paredz izveidot multifunkcionālu kultūras un sporta kvartālu.

(2) Mežaparka Lielās estrādes pārbūve XXVI Vispārējiem latviešu Dziesmu un XVI Deju svētkiem 2018.gadā. 07.06.2018., pabeigts pirmais atjaunošanas posms, estrādes teritorijas platība pēc pārbūves palielināta līdz 146 430 m<sup>2</sup> (iepriekš 91 997 m<sup>2</sup>), ar 9802 koristu vietām (iepriekš 7510 koristi), t.sk. 2292 koristi tiks izvietoti pagaidu koka tribīnes. Savukārt skatītāju lauka jaunā platība ir 22 197 kvadrātmetri, nodrošinātas sēdvietas 30 557 skatītājiem (iepriekš 23 000 sēdvietas). Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norisi 2020.gadā, otro posmu plānots dalīt uz pusēm (pēc estrādes pārbūves plānotas 13 000 koristu vietas).

|      |                                                                                                                                                                                                                                                            |           |                  |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------|
| 6.4. | <b>Nacionālās kultūras infrastruktūras pilnveidošana, akustiskās koncertzāles projekta uzsākšana Rīgā, Laikmetīgās mākslas muzeja un Ventpils mūzikas vidusskolas (ar koncertzāli) veidošana, tai skaitā izmantojot modernās informācijas tehnoloģijas</b> | <b>KM</b> | <b>VARAM, FM</b> |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------------------|

#### **Informācija par izpildi:**

1) Uzsākta lielo infrastruktūras projektu īstenošana (būvniecība, pārbūve, restaurācija) – Muzeju krātuvi kompleksa būvniecība, Jaunā Rīgas teātra ēkas Lāčplēša ielā 25 pārbūve un restaurācija, Rīgas pils Konventa daļas arheoloģiskā izpēte, pārbūve un restaurācija, apturēta RMM ēkas pārbūve un restaurācija (VNĪ lauzis būvdarbu līgumu ar būvuzņēmēju un notiek tiesvedība), 2018.gada 29.maijā VAS "Valsts

nekustamie īpašumi parakstīja būvdarbu līgumu ar "Skonto būve" par Latvijas Okupācijas muzeja pārbūvi, vienlaicīgi noslēgts līgums ar SIA "Taktila" par Padomju okupācijas upuru piemiņas memoriāla izveidošanu.

2) Ministru kabinetā apstiprināts KM izstrādātais konceptuālais ziņojums par akustiskās koncertzāles būvniecību Rīgā. Izsludināts iepirkums par konsultanta piesaisti akustiskās koncertzāles Rīgā finanšu un ekonomisko aprēķinu veikšanai un noris iepirkuma līguma izpilde. 2017.gada 7.septembrī noslēgts iepirkuma līgums ar SIA PWC par finanšu un ekonomisko aprēķinu izstrādi Nacionālās koncertzāles projekta īstenošanai publiskās un privātās partnerības jomā Rīgā.

2018.gada 1.februāra ES fondu koalīcijas darba grupas sēdē tika izskatīts KM ziņojums par esošo situāciju - veiktajiem aprēķiniem un identificētajiem riskiem projekta sagatavošanā un tika atbalstīts priekšlikums veikt padziļinātu izpēti un aprēķinus 2016.gada 14.novembra konceptuālajā ziņojumā „Par akustiskās koncertzāles īstenošanas modeli Rīgā” minētajam „A” ieviešanas modeļiem, nosakot, ka KM līdz 2018.gada maijam jāiesniedz Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai izvēlēto projekta īstenošanas modeļa risinājumu.

2018.gada 20.aprīlī tika pabeigta aprēķinu izstrāde koncertzāles un konferenču centra projekta īstenošanas modeļiem.

2018. gada 28.jūnijā izskatīšanai Ministru kabineta sēdē iesniegts informatīvais ziņojums „Par veikto finanšu un ekonomisko aprēķinu nacionālās koncertzāles (ar konferenču centru) projekta īstenošanai publiskās un privātās partnerības jomā Rīgā rezultātiem, secinājumiem un turpmāko rīcību” un Ministru kabineta rīkojuma projektam „Par nacionālās koncertzāles ar konferenču funkciju projekta īstenošanu Rīgā”.

3) Noslēdzies LLMM metu konkurss. Būvvaldē saskaņots būvprojekts minimālā sastāvā. Notiek ēkas tehniskā projekta izstrāde.

4) 2016.gada 1.martā Ventspils Mūzikas vidusskola ieguvusi PIKC statusu (MK 2016.gada 27.janvāra rīkojums Nr.36). 2016.gada 11.jūlijā ar lēmumu Nr.1 KM SAM 8.1.3. stratēģiju vērtēšanas komisija (izveidota ar KM 2015.gada 25.maija rīkojumu nr. 5.1-1-136) apstiprināja PIKC Ventspils Mūzikas vidusskola attīstības un investīciju stratēģiju 2015.-2020.gadam, un PIKC Ventspils Mūzikas vidusskola 2016.gada oktobrī iesniedza projekta iesniegumu par SAM 8.1.3.finansējumu Ventspils mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju būvniecībai, noslēgts līgums par projekta īstenošanu, noris tā ieviešana. 2018.gadā turpinās mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju būvniecība, objektu plānots nodot ekspluatācijā 2019.gada martā.

5) 2016.gada 20.decembrī MK apstiprināts rīkojuma projekts "Par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu ieviešanu publiskās pārvaldes informācijas sistēmu jomā (mērķarhitektūras 4.0. versija)", kas paredz kultūras mantojuma digitalizācijas projekta īstenošanu un finansējuma piešķiršanu. LNB ir sagatavojusi darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.2. pasākuma "Kultūras mantojuma digitalizācija" projekta "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1.kārta)" pieteikumu un pēc pieteikuma saskaņošanas ar CFLA 2017. gada oktobrī noslēgusi līgumu ar VARAM par projekta īstenošanu un uzsākusi projekta īstenošanu.

ERAF līdzfinansētā projekta "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (1.kārta)" ietvaros (uz 06.06.2018) digitalizēti 1 050 000 lappušu teksta dokumentu, 50 000 attēlu, 2 833 minūšu kinodokumentu, kā arī digitalizētas un restaurētas 362 mākslas un dokumentālo filmu minūtes. Notiek darbs pie digitālās kolekcijas "Latvijas Dziesmu un deju svētki" (publicēšana plānota 21.06.2018) izveides un kolekcijas "Rainis un Aspazija" pilnveides. Ir uzsākta infrastruktūras piegāde un video satura izplatīšanas risinājuma izveide 29 kultūras centros reģionos.

Notiek „Kultūras mantojuma satura digitalizācija (2.kārta)” projekta detalizētā projekta apraksta izstrāde.

